

161554

Yıldız Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı
Yabancı Dil (İngilizce) Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

**ÖĞRENCİLERİN YABANCIDİL DERSLERİNİ ALGILAMALARI
ÜZERİNE BİR MODEL VE UYGULAMA: İSTANBUL ATATÜRK
FEN LİSESİ'NDE İNGİLİZCE DERSİNİN GÖRÜLÜŞÜ**

Neşe MARMARA
03708015

Tez Danışmanı: Dr. Aybars ERÖZDEN

İstanbul, 2005

ÖZ

Bu uygulama araştırmasında yabancı dil olarak İngilizce'ye ve İngilizce dersine yönelik öğrenci görüşleri ışığında yabancı dil öğrenme sürecinde dil öğrenimine etki eden etkenler incelenmektedir.

Bu araştırmanın amacı etkin bir yabancı dil öğrenimi sağlanması konusunda ne tür süreç ve etkenler üzerinde durulabileceği ve öğrenci gözüyle öğrenci gereksinimlerini karşılayabilecek örnek bir model sunabilmektir. Bu çalışmada ayrıca yabancı dil ders öğretmenlerinin görüşlerine yer verilmiş olup gözlemleri değerlendirilmiştir.

Bu uygulama araştırması özellikle şu sorulara yanıt aramaktadır:

- 1) Yabancı dil olarak İngilizce'yi öğrenme sürecinde etki eden etkenler hangileridir?
- 2) Öğrenci gözüyle öğrenme sürecinde etki eden etkenler hangileridir?
- 3) Yabancı dil öğrenme ve öğretme deneyiminde, arzu edilir sonuçlar elde edebilmek için hangi öneriler yer almaktadır?

Araştırmaya İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nden (İAFL) 274 öğrenci ve 5 yabancı dil öğretmeni katılırken, İstanbul dışında Adana, Aydın, Düzce, Diyarbakır, Konya ve Kütahya olmak üzere toplam 6 fen Lisesi öğrenci ve öğretmenlerinin görüşleri dahil edilmiştir. Bu çalışmada İAFL'de öğrencilere ve ayrıca öğretmenlere uygulanmak üzere 3 sormaca, Olimpiyat ve TÜBİTAK katılımcıları olan öğrencilerle görüşme, 9. sınıf öğrenci günlükleri ve diğer illerdeki fen lisesi okulları öğrenci ve öğretmen görüşlerini kapsayan mektuplar olmak üzere toplam 4 tür veri toplama yolu üzerinden 3'ü nitel, 3'ü nicel olmak üzere 6 küme veri derlenmiştir.

Araştırma sonucunda verilerden elde edilen bulgulara göre, öğrenci görüşleri çerçevesinde oluşturulan model önceden araştırmacıların belirlediği sınıflamaya ve/ya modele birebir uymasa da çoğu etkenlerin benzer olduğu ve etkin bir yabancı dil öğretimi sürecinde arzu edilir sonuçları elde etmek için öğrenci görüşlerini içeren, onların gereksinimlerini karşılayan tutum ve koşulların sağlanması gerektiği belirlenmiştir. İncelenen veriler doğrultusunda dil öğrenme sürecine, öğretmen etkeninin yanı sıra, fiziksel, kişisel, kişiliysel, ruhsal etkenlerin ve özellikle de güdülenme düzeyi ile öğrencinin yabancı dil öğrenme amaçlarının en yüksek oranda etki eden etkenler olduğu ortaya çıkmıştır.

ABSTRACT

This research analyses the perceptions (beliefs) of the learners about the English language and the English language course. In addition, it examines the effects of the learning conditions throughout the process of language learning.

The aim of this study is to present a model in order to achieve an effective language learning, which provides the kinds of processes and effects it stands on and the needs of the learners in accordance with their beliefs. It also includes teachers' perceptions and the evaluation of their observations.

This research especially looks for the answers to the questions below:

- 1) What factors affect the process of English language learning?
- 2) What are the effects of the learning process according to learners?
- 3) What suggestions can be made for language learning and teaching processes in order to achieve desired results.

274 learners and 5 teachers of English have contributed to this research from İstanbul Atatürk Science High School (İAFL) and also beliefs of learners and teachers from 6 different Science High Schools outside İstanbul like Adana, Aydın, Düzce, Diyarbakır, Konya and Kütahya have been included. In this study, the data have been collected via 4 kinds and totally 6 sources of research: 3 questionnaires have been implemented both on learners and teachers and an interview with the students of *Science Olympics* and TÜBİTAK besides 9th year students' diaries from İAFL and also letters reflecting learners' and teachers' beliefs from different Science High Schools in other cities..

According to the conclusions drawn from the data as the result of the research, it is found out 1) that many of the factors that emerged in the field are similar to the ones foreseen and 2) that the beliefs and needs of the learners including their attitudes and conditions should necessarily be dealt with in order to achieve the desired learning outcome in the process of an effective foreign language learning.

In line with the analysed output, physical, personal, personality, psychological factors and significantly the degree of motivation and the language learning aims of the learners have come out as the most effective in the process of language learning as well as the factor of teacher on its own.

İçindekiler

1.0. Giriş	1
1.1. Sunuş	1
1.2. Amaç	2
1.3. İlgili Artalan Bilgisi	4
1.3.1 Dil Öğrenimine Etki Eden Etkenler Çizelgesi	24
1.3.2. Biggs'in 3p modeli Çizelgesi	25
1.3.3. Spolsky'nin Dil Öğrenimine Etki Eden Etkenler Çizelgesi	26
2.0. Araştırma	27
2.1. Model	27
2.1.1. Sunuş	27
2.1.2. Ölçülecek Özellikler (Ölçütler)	27
2.1.3. Veri Toplama Yolları	30
2.1.3.1. Öğrenici Sormacası	31
2.1.3.2. Öğretmen Sormacası	32
2.1.3.3. "Benim Öğretmenim" Sormacası	32
2.1.3.4. Görüşme	33
2.1.3.5. Günlükler	33
2.1.3.6. Mektuplar	33
2.1.4. Ölçütleri Ölçen Sorular	33
2.1.4.1. Ölçütleri Ölçen Çizelge	34
2.1.5. Değerlendirme	36

2.2. Konu	49
2.3. Amaç	49
2.4. Erek Kitle Özellikleri	50
2.5. Araştırmanın Öyküsü	50
2.5.1. Tasarım	50
2.5.2. Uygulama Süreci	52
2.6. Bulgular	54
2.6.1. Öğrenici Sormacası	54
2.6.1.1. Öğrenici Sormacası Değerlendirmesi	54
2.6.1.2. Öğrenici Sormacası Ölçütler Değerlendirmesi	86
2.6.1.2.1. Öğrenici Sormacası Ölçütler Çizgesi	92
2.6.2. Öğretmen Sormaca Değerlendirmesi	93
2.6.3. “Benim Öğretmenim” Sormaca Değerlendirmesi	105
2.6.3.1. “Benim Öğretmenim” Sormaca Bulgular Çizelgesi	105
2.6.3.2. “Benim Öğretmenim” Çizgesi	110
2.6.4. Görüşme Değerlendirmesi	111
2.6.4.1. Görüşme Çizelgesi	114
2.6.5. Günlüklerin Değerlendirmesi	115
2.6.5.1. Günlük Değerlendirme Çizelgesi	118

2.6.6. Mektupların Değerlendirmesi	120
2.6.6.1. Öğretmen Mektupları Çizelgesi	121
2.6.6.2. Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Çizelgesi	123
2.6.6.3. Öğrenci ve Öğretmen Önerileri Çizelgesi	125
2.7. Değerlendirme	126
2.8. Öneriler	129
3.0. Sonuç	133
Ek 1. Öğrenci Sormacası Örneği	136
Ek 2. Öğretmen Sormaca Örneği	144
Ek 3. “Benim Öğretmenim” Sormaca Örneği	147
Ek 4. Görüşme Örneği	148
Ek 5. Görüşme Kaydı	149
Ek 6. Günlük çözümleme Örnekleri	154
Kaynakça	165

Kısaltmalar

İAFL İstanbul Atatürk Fen Lisesi

3p Presage-Process-Product

Önsöz

Bu araştırmanın başlangıcı, yürütülmesi, incelenmesi ve sonuçlandırılmasının her adımında bana desteğini esirgemeyen danışman öğretimci, pek ender insan saygıdeğer Dr. Aybars Erözden'e öncelikle en derin sevgi ve saygılarımı sunmak isterim.

Çalışma sürecimde kişisel ve bilimsel bakış açılarıyla en umulmadık anda yardımcı olan sayın Yrd. Doç. Dr. Nesrin Toksöz'e, yine katkılarını her aşamada hissettiğim sayın Yrd. Doç. Dr. Hülya Bartu' ya teşekkürlerimi belirtmek isterim.

Yıldız Teknik Üniversitesi'nde yüksek lisans yapma sürecinin henüz başlayan ve unutamadığım günlerinde sevincimi ve heyecanımı ilk önce paylaşan eşim Dr.Özgür Yener'e özel olarak teşekkür etmek isterim.

Bu çalışmamda desteğini bir an olsun esirgemeyen anneme, babama, tüm kız kardeşlerime özellikle Dilek Marmara'ya en derin sevgilerimi ve şükranlarımı sunmak isterim.

Çalışmanın araştırma sürecinde Boğaziçi kütüphanesinde geçen zamanlarda ve görev yaptığım İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nde verileri değerlendirme aşamasında katkıda bulunan öğrencilerim Melike Ak ve Sena Ömeroğlu'na ayrıca teşekkür ederim.

Araştırma sürecinin yoğun ve uzun gecelerinde bana destek olan herkese anlayış ve katkılarından dolayı teşekkür ederim.

—N.M.Y.

1. GİRİŞ

1.1. SUNUŞ

Son yıllarda dil öğretimi konusunda öğretmen gözlemlerinin, deneyimlerinin yanı sıra öğrenme öncesinde ve sürecinde öğrenci gereksinimlerine, gözlemlerine ve deneyimlerine de yer verme gerekliliği tartışılmaktadır. Hazırlanan dil öğretim düzenek ve program amaçları içinde etkili öğrenme sağlanması konusunda öğrenci gereksinimlerinin göz ardı edilmeyip, özellikle ön plana çıkarılması söz konusudur. Dil öğretiminde öğrenci gereksinimlerini belirlemek ve bu gereksinimleri karşılamak amacıyla önceden belirlenmiş ve/ya öğrenme sürecinde oluşturulan koşulların incelenmesi; belirlenen koşulların öğrenci amaçları ile uyum göstermesi önemlidir.

Bu uygulama araştırmasında yabancı dil olarak İngilizce'ye ve İngilizce dersine yönelik öğrenci görüşleri ve yabancı dil öğrenme sürecinde dil öğrenimine etki eden etkenler incelenecektir.

Dil öğretimi sürecinde öğrenci gereksinimlerinin belirlenmesi, öğrenilen dile ve derslik içinde görülen öğrenime yönelik öğrenci görüşlerinin alınması ve değerlendirilmesi konusu 70' li yıllardan sonra dile getirilmeye başlansa da bu konudaki araştırmalar oldukça yetersizdir. Öğrenme düzeneğinin oluşturulmasında yıllardır öğretmen gözlemlerini ve deneyimlerini içeren görüşlere dayalı araştırmalar yoğunluk göstermiş olup, öğrenci gereksinimlerini ve amaçlarını karşılamakta zorluk yaşanmıştır. Son yıllarda öğretim düzeneği oluşturulurken öğretmen etkeninin yadsınamaz konumunun dışında yavaş yavaş

öğretime öğrencinin katılımı, öğrenci görüşleri ve gereksinimleri çerçevesinde oluşturulan dil öğrenme modelinin uygulanması önemsenmekte ve yer almaya başlamıştır.

1.2. AMAÇ

İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nde (İAFL) dil öğretimi sürecinde öngörülen program yıllarca az değişime uğrayarak uygulanmış olup öğrenci amaç, istek ve gereksinimlerini karşılama konusunda zaman zaman zorluk yaşandığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin gereksinimleri yeterince işlenmeden bir düzenek içinde uygulanan öğretim sürecinde öğrenime yönelik memnuniyetsizliğin ve yakınmaların baş göstermesi, başarı oranının geçen yıllara oranla düşmesi, yabancı dil dersine yönelik ilgi ve güdülenme düzeyinin azalması, gelişen bilim ve teknoloji getirilerinin karşısında amaçlanan yaşantı düzeyi ile orantılı olarak dili kullanma gereksiniminin artması, buna karşın gereksinim yönünde gerekli çalışmaların ertelenmesi, kolay iletişim sağlama tercihinin belirmesi, fen liseleri yönergesinde de belirtildiği üzere İAFL'nin kuruluş amaçlarından 4. maddede (bkz. 2.4.) yer alan bilimsel araştırma yapabilme, teknolojik gelişmeleri izleyebilme, kullanabilme amacı altında birleşen yabancı dili öğrenme ve kullanabilme ilkesinin uygulanmadığı gözlemi İAFL'de öğrenci görüşlerine dayalı İngilizce dersini algılamaya yönelik bir model ve uygulamasına gereksinim doğurmuştur.

Bu uygulama araştırmasının amacı etkin bir yabancı dil öğretimi sağlanması konusunda ne tür süreç ve etkenler üzerinde durulabileceği ve öğrenci gözüyle öğrenci gereksinimlerini karşılayabilecek örnek bir model sunabilmektir. Uygulanan araştırmada öğretim sonucu ortaya çıkan deneyim değerlendirmesinde öğretim amacı altında öğrenci görüşlerinin önemsendiği kadar yabancı dil ders öğretmenlerinin görüşlerine, öğretim düzeneğinin oluşturulmasında en büyük etkenlerden biri olan öğretici gözlemlerine, ayrıca yer verilmiş olup; amaç ve gereksinimlerin karşılanmasında öğretmen etkeninin önemi vurgulanmıştır.

Bu yüksek lisans çalışmasının birinci (giriş) bölümünde yabancı dile ve dersine yönelik öğrenci görüş ve tutumlarının araştırılmasına neden olan etmenler konusu “Sunuş” (bkz.1.1) ile bu çalışmanın amaçlarını içeren “Amaç” kısmı (bkz.1.2.) ve ardından da bu doğrultuda önceden yapılan araştırmaların yer aldığı “İlgili Artalan Bilgisi” (bkz. 1.3.) sunulmuştur.

Bu çalışmanın ikinci bölümünü “Araştırma” süreci kapsamaktadır (bkz. 2.0.). Araştırmanın birinci kısmında dil öğretimine yönelik öğrenci görüşleri doğrultusunda dil öğrenme sürecini etkileyen etkenleri kapsayan dil öğretim modeli sunulacaktır (bkz. 2.1.1.). Öncelikle bu model içinde yer alan ölçütler (ölçülecek özellikler) bir sınıflama içinde yer alacak (bkz. 2.1.2), ardından bu ölçütleri ölçmek amacıyla uygulanan veri toplama yolları açıklanacak (bkz. 2.1.3), değişik veri toplama yollarından elde edilen bilgiler bir çizelgede belirtilecek (bkz. 2.1.4.) ve son olarak bu çizelge doğrultusunda bir değerlendirme (bkz. 2.1.5.) yer alacaktır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

Araştırmanın ikinci bölümünün ikinci kısmında uygulama çalışmasının konusu (bkz. 2.2.), amacı (bkz. 2.3.), uygulandığı erek kitle özellikleri (bkz. 2.4.), araştırmanın öyküsü (bkz. 2.5.), araştırmada elde edilen bulgular, bu bulguların çizelgeleri ile çizgeleri (bkz. 2.6.) ve sonunda modelin ölçüt tabanlı yorumlarının yer aldığı değerlendirme (bkz. 2.7.) ve öneriler (bkz. 2.8.) kısmı yer alacaktır.

Uygulama araştırmasının üçüncü bölümü, model ve uygulamanın gelişimine ilişkin çözüm ve önerilerin yer aldığı “Sonuç” (bkz. 3) başlığını içermektedir.

1.3. İLGİLİ ARTALAN BİLGİSİ

Dil öğretimi konusunda yapılan sayısızca araştırmaların öğrenci gereksinimlerinden çok öğretmen gereksinimlerine, gözlem ve deneyimlerine ilişkin olduğu görülmüştür. Oysa, son yıllarda dil öğretimi sürecinin öğrenci merkezli tasarlanması ve öğrenci amaç ile gereksinimlerinin karşılanması; öğrenci, kurum ile öğretmen başarısının amaçlandığı bir düzeneğe göre hazırlanması, uygulanması, değerlendirmesi çalışmaları öngörölmeye başlanmıştır.

Biggs (1990:681) “Öğrenme mi?”, “Öğretme mi?”, “Yoksa her ikisi mi?” soruları ile dil öğretimi sürecine bütüncül bir gözle yaklaşıp söz konusu araştırmaya konu olan bu sözcüklerin birbirinden koparılması güç bağlar olduklarını dile getirmiştir. Araştırma ve uygulama süreçlerinde *öğrenme* ile *öğretme* birbirleriyle ilintili olup karşılıklı etkileşim içerisindedirler. Dil öğretim sürecinde öğretmen ile öğrenci görüşleri, arzuları ve gereksinimleri de birbirleri ile etkileşen etkenlerdir. Öncelikli amaç öğrenci görüşleri ve gereksinimlerinin yoğun olduğu bir model oluşturmak ve bu modelin yabancı dil dersinin daha etkin işlenebilmesi konusunda yardımcı olmasıdır. Bunun sonucunda hem öğretmen hem de öğrenci memnuniyeti ve tatmini söz konusu olacaktır.

Bugünümüze değin dil edinimi alanında bir çok araştırma yapılmasına rağmen yabancı ve ikinci dil öğretiminde öğrenci görüşlerine az rastlanılmaktadır. Biggs (1990), bu alanda gerekli araştırmaların 1980 yılları sonrası yapıldığı; bu araştırmaların da sınıf davranışı ve öğrenci başarısını ele aldığı; ancak öğrenci görüşleri ve dil öğrenimine ilişkin etkenler konusunda araştırmaların hala geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Dil öğrenimi ile ilgili öğrenci görüşlerinin alınması yolunda araştırmaların gerekliliği kadar

hangi görüşlerin diğer önemli etkenleri beraberinde getirdiği ya da gerekliliğine duyulmayan koşulların belirlenmesi de önemlidir.

“Yabancıdil dersinin öğrenci algılamalarına yönelik bir model ve uygulama: İstanbul Atatürk Fen Lisesi’nde İngilizce dersinin görülüşü” adlı uygulama araştırmasında öğrencilerin İngilizce dersine yönelik bakış açıları, tutumları, dil öğrenme sürecinde başarı etmenleri, vb. “algılama” başlığı altında yorumlanacaktır.

“Öğrenirken ve düşünürken kullandığımız duyuşsal bilgi dış dünyadan bize nasıl geçer?” sorusunu Morgan (1980:266) bilgiyi, duyum ve algı olmak üzere iki düzeyde işlediğimizi açıklamaktadır. *Duyum* bir ışığın parlaklığı, bir ses tonunun perdesi, kahvenin sıcaklığı veya iğne battığında duyduğumuz acı gibi ilkel yaşantıları içerir. Duyumlar yaşantının hammaddeleridir; ancak, yaşantı sadece bir dizi duyumdan ibaret değildir. Günlük yaşamımızda duyumlarımızı sürekli olarak *yorumlama* işlemine tutarız. Tonlar dizisini melodi olarak, küp şeklinde büyük ve kırmızı bir cismi kırmızı bir ev olarak, soğuk ve ıslak bir duyumu ise yağmur olarak yorumlarız. Duyumları yorumlama, onları anlamlı hale getirme süreci *algı* olarak tanımlanmaktadır.

Algılama, insan davranışı ve öğrenme ile ilgilenen bütün disiplinlerin temel konusudur. Bernat ve Gvozdenko (2005:1-4)’ da yer aldığı üzere Breen (2001), sınıf ortamında algılamalar, görüşler, tutumlar ve öğrencilerin sınıfa beraberlerinde getirdikleri üstbilişsel bilgi, öğrenme sürecine ve üstün başarıya başlıca etki eden etkenler olarak belirlemiştir. Sözelimi, ikinci ve yabancı dil öğrencileri öğrenilen dilin doğasıyla ilgili, dilin zorluğu, edinim süreci, belirli öğrenme stratejilerinin kazanımı, yetenek varlığı, öğretim başarısı ve yöntembilime yönelik kişisel beklentileri gibi katı görüşleri olabilmektedir. Bu görüşlerin

önemsenmesi; dil öğrenimi ile öğretimi izlenimleri kadar öğrencilerin beklentileri ve kullandıkları stratejileri, öğreticileri ilerleyen günlerde derste yer alacak program düzenlemesine ve öğretmen uygulaması ile ilgili yönlendirebilecektir. Chawhan ve Oliver (2000:25)'e göre öğrenci görüşlerini anlamak, dil öğrenme sürecine katkıda bulunmakta ve öğrenci beklentilerinin farkında olan yabancı dil öğretmenlerinin daha etkili öğrenme çevresi geliştirmelerini sağlamaktadır.

Bernat ve Gvozdenko (2005:8) de yer aldığı üzere Basano (1986) öğrencilerin farklı gereksinimlerinin, tercihlerinin, görüşlerinin, öğrenme biçimleri ve eğitimsel özgeçmişleri olduğu ve bu etkenler üzerinde nasıl durulmasına ilişkin 6 adım sunmaktadır:

- öğrencilerin geçmiş sınıf deneyimleri ve dil öğrenme konusunda varsayımların farkında olmak
- öğrencilerin güvenini kazanmak
- öğrencilerin bulunduğu yerden başlayıp yavaşça ilerlemek
- onlara başarıyı göstermek
- mümkün olduğunca özgür seçime yer vermek
- öğrencilerin ilgileri, hedefleri ve amaçlarının farkında olmak

Morgan (1993) ise sınıfın hedef dile ve kültüre olan tutumlarını değiştirme çabasına ilişkin aşağıda yer alan 4 öneri sunmaktadır (Bernat ve Gvozdenko (2005:8)'den alıntı) :

- öğrenme içeriği etken öğrenci katılımını gerektirmelidir
- sınıf ortamı yeniliğe ve değişime açık olmalıdır
- öğrenciler istenilen sonuçlara ulaşmak için karmaşık kaynakları/malzemeleri kullanarak çabalamalıdır
- Öğrenciler hedef dile ve kültüre karşı gösterdikleri tutumlarının farkında olmalıdır.

Öğrenci dil dersini algılamalarına yönelik belirlenen etkenleri şöyle sıralamaktadır:

- aile ve şehir özgeçmişi
- kültürel özgeçmiş
- sınıf/ toplumsal akranlık
- önceden kazanılmış tekrarlayıcı deneyimler
- bireysel farklılıklar, vb.

Bernat ve Gvozdenko'da konu edildiği üzere (2005:10) Horwitz (1999), kültürel bağlamda farklılığın incelenmesinin gerekli olduğu ve ayrı şehir ya da ülkelerde toplumsal, siyasal ve ekonomik güçlerin de öğrenci algılamalarını etkileyebileceği görüşündedir. Bunun yanı sıra

öğrenme ortamı ve bireysel özellikler ile kişiliksel etkenlerin unutulmamasını hatırlatmıştır. Alexander ve Dochy'nin (1994) kişiliksel etkenleri araştırmaya yönelik çalışmalarında yaşın ve öğrencinin olgunluğunun etken olduğu, kişiliksel özellikler arasında özellikle duygusal durumu, özgüven/özsaygı ve belirsizliğe karşı hoşgörü, vb. olduğunu belirtmişlerdir.

Dil öğrenimini etkileyen etkenlere yönelik yapılan araştırmalarda yer alan sınıflamalar, model, uygulama ve bu araştırmalara yönelik öneriler incelendiğinde hala bu konuda araştırmaların yetersizliği vurgulanmış olup yıllarca öğretmenlerin gözlemleri, deneyimleri ve uygulamalarına yer verilirken öğrencilerin tutum ve gereksinimlerinin neredeyse yok denecek azınlıkta göz önüne alındığı, dil öğreniminin etkileyen etkenler belirlenirken değişkenlerin dil ortamına, okula, yönetsel düzeneğe, gereksinimlere, beklentilere öğrenci tutumuna, güdülenme türü ve derecesine göre farklılık gösterdiğine dikkat çekilmiştir.

Araştırmamızın birinci bölümünde Schumann'ın sınıflaması, Spolsky'nin kuramı ve Biggs'in modeli karşılaştırılacak olup, ikinci bölümde İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nde yabancı dil dersinin görülüşü üzerinde bir model ve uygulaması yer alacaktır.

Dil öğretim sürecini etkileyen etkenler konulu araştırmalarda Schumann (1978) iç ve dış etkenler olmak üzere ruhsal ve toplumsal etmenlere dayalı bir sınıflama, Biggs (1990) dil öğretiminde öğrenci ve öğretmen kaynaklı 3p (presage-process-product) dil modeli ve Spolsky (1989) ise dil öğrenimini etkileyen koşulları içeren bir model düzenlemişlerdir.

Spolsky'e göre (1989: 14) dil öğreniminde başarı, koşulların çoğunun karşılanmasıyla elde edilir. Bu koşulların bazıları Spolsky'nin modeline göre "gerekli" olanlardır ve onlar olmadan öğrenimin gerçekleşmeyeceği varsayılmaktadır, bir kısmı "aşamalı" koşullardır ki koşulların

ne kadar ve ne derece sağlandığı ile ilgilidir ve diğerleri ise “belirgin koşullardır- zorunlu olarak görülmeyip genel olarak uygulanan koşullardır. Spolsky oluşturduğu bu genel kuramda toplam 74 koşul belirlemiştir. Bu koşulların bazıları tek başına *gerekli* olarak önerilirken aynı zamanda hem *gerekli* hem de *aşamalı* olarak sunulabilmektedir.

Dil öğrenimi sürecine genel olarak etki eden koşullar yapılan araştırmalarda *iç etkenler* (ruhsal- kişiliksel, kişisel, bilişsel- bireysel farklılıklar, güdülenme, amaçlar, kendini gerçekleştirilmeye ilişkin istenç) ve *dış etkenler* (kurumsal, öğretimsel, toplumsal çevresel, sosyoekonomik, aile ve duygusal) olmak üzere 2 tür kapsamda incelenebilmektedir.

I. İÇ ETKENLER

1. Ruhsal etkenler

Ruhsal etkenler söz konusu olduğunda dil öğrencileri genel bir küme halinde ele alınmaktadırlar. Oysa ki ruhsal değişkenler dil öğreniminde bireyselliğe dayanır. Schumann (1978:166) ruhsal etmenlerin dil öğrenimine etkisini farklı bir bakış açısıyla yorumlamaktadır: “Birey dil öğrenimi için uygun görülmeyen sosyal ortamlarda öğrenebilirken, uygun koşulların sağlandığı ortamlarda ise öğrenemeyebilmektedir”. Bireysel öğrenme türünü etkileyen ruhsal değişkenler, kişiliksel, bilişsel, kişisel, duygusal etkenler olarak görülebilmektedir (bkz. çizelge 1.1.).

1.1. Kişiliksel etkenler

Araştırmalarında Schumann (1978:169) iyi bir dil öğrencisinin özelliklerini, *belirsizliğe karşı geliştirilen hoşgörü, içedönüklük ve dışadönüklük, empati, başarısızlığa karşı duyarlılık* gibi belirli kişiliksel özellikler altında incelenmiştir.

Belirsizliğe karşı geliştirilen hoşgörü ile başarısızlığa karşı duyarlılığı, öğrenme sürecinde gelişen olumsuzluklar, takılmalar, tereddütler, yanılmalar karşısında öğrencinin stres, kaygı, vb. ortaya sunduğu durumlar olarak özetlenebilmektedir.

Schumann (1978:169)' a göre belirsizliğe karşı geliştirilen hoşgörü, dil öğreniminde öğrenci, sürekli olarak etkinliğin amacı, konuşmanın konusu ve konuşmaya uygun düşen yanıt arayışları gibi belirsizliklerle karşı karşıya kaldığında karmaşık bir gayret göstermesi gerekmektedir. Belirsizliğe dayanamayan öğrencilerde umutsuzluk, hoşlanmama, kaçma durumları söz konusu olabilmektedir. Buna göre belirsizliğe katlanabilen öğrenciler, dersi daha dikkatli dinleyerek dilsel bilgileri daha az sıklıkta karıştırarak derste daha etkin olabilmektedirler.

Yıllardır araştırmalarda süregelen “dışadönük öğrenci” kişiliği öğrenme süreci bakımından arzu edilen bir özelliktir. Her öğrenme durumunda aranmasa da dışadönüklük özelliği kendini daha rahat ifade edebilme, kaynaşma, yardımlaşma, özetle iletişim kurabilme kaynağından ileri gelerek dil öğrenimi sürecinde öğrenciye öğrenme sürecinde kolaylık sağladığı söylenebilmektedir.

Yapılan araştırmalarda *empatinin* kimi öğrencide olup bazı öğrencide bu özelliğin olmadığı ifade edilmiştir. Genel olarak, öğrencilerin konu çalışmalarındaki *empatik yeterliliklerini* değerlendirmek için (örneğin öğrencilerin psikolojik olarak kendilerini diğer kişinin yerine koyabilme ve diğer kişinin yönünde davranış değişikliği sergileyebilme yeteneği) uygulanan ölçüm aracında birbiriyle uyumlu sonuçlar alınmasa da konu çalışmalarında empati kuran öğrencilerin daha kolay öğrenebildikleri öne sürülmektedir (Schumann, 1978:170).

Öğrenciler sınıf içi etkinliklerde rol alma, ikili ya da çoklu küme çalışmalarında kurdukları

empati ile dil öğrenim sürecine daha kolay uyum gösterebiliyor, eğlenebiliyor ve kısa zamanda dil edinimini gerçekleştirebilmektedir. Bu konuda araştırmalarda yer alan öğrenci günlüklerinde ortaya sonuçlar incelendiğinde öğrenciler derste kimi zaman rol alırken kendisini konuşabiliyor ve ortamı yaşıyor gibi hissetmekte olduğunu belirtmişlerdir.

Günümüz yeni dil sınıflarında öğrenciden erek dili birçok yönden sözlü olarak kullanması beklenmekte, alıştırmalara yanıt vermesi, kendi tümcelerini dilbilgisel olarak doğru sunması, rol yapması, iletişimsel oyunlarda yer alması istenilmektedir. Bütün bu etkinliklerde öğrencinin kendinden, diğer öğrencilerden ya da öğretmenden kaynaklı olumsuz bir tepkime göstermesi söz konusu olabilir. Diğer kişilerin gösterdiği olumsuz pekiştirmeye karşı duyarlı olan belirli öğrencilerde bu durumlarda tedirginlik yaratabilir, kimi öğrencide alay konusu olmaktan korkup etkinliklere katılmama durumu da belirebilmektedir. Bu durumu Schumann (1978: 170) *başarısızlığa karşı duyarlılık* olarak tanımlamaktadır.

1.2. Bilişsel Etki

Schumann (1978) dil öğrenme sınıflamasında bilişsel etkenler olarak *alan bağımlılığı/bağımsızlığı genişlik kümesi, bilişsel girişim ve denetleme* değişkenlerini örneklendirmiştir.

Araştırmacılar “alan-bağımlı” bir birey ile “alan-bağımsız” bireyin dil öğrenim süreçlerini ve farklı bir dili kimin daha hızlı edindiğini incelemektedirler. *Alan-bağımsız* öğrenci görsel ve işitsel alanları algılayabilmekte ve bu alanlarla ilgili alt düzenek ve örüntüleri (kalıpları) ayırt edebilmektedir. Oysa, *alan-bağımlı* öğrenci görsel ya da işitsel uyarıların bütününde kaybolmakta ve ilgili alt düzenekleri ile örüntüleri ayırmakta güçlük çekmektedir.

Sınıf ortamında öğrenmenin sınavlarla ölçüldüğü yerde *alan-bağımsızlığı* önem kazanırken, *alan-bağımlı* öğrencinin anadil konuşuru ile ne derece iyi iletişim kurabildiği şeklinde ölçülebildiği vurgulanmıştır. Schumann (1978) de yer aldığı üzere Brown (1977), *alan-bağımsız* olan öğrencilerin genel olarak daha analitik ve duygusal olarak bağımsız olduklarını savunurken öte yandan *alan- bağımlularının* daha empatik, açık, bütüncül örüntüleri duygusal ve bilişsel olarak kavramaya hazır olduklarını öne sürmektedir. Genel olarak, araştırmacıların dil öğrenimi sürecinde hem *analitik keskinlik* hem de *empatik açıklığın* gerekliliği tartışılınca bu konuda bir karmaşalık doğabilmektedir. Brown, bu karmaşanın sınıf ortamında görülen eğitim ile dili doğal ortamında anadil konuşurlarıyla yapılan sohbetler sonucu dil ediniminin farklılığı karşılaştırılarak anlaşılabilceği şeklinde bir çözüm önerisi sunmaktadır.

Schumann (1978) bilişsel etki başlığı altında yer verdiği üzere, dil öğretmenleri ve araştırmacıları aşırı genellenen, yeni bir dil öğrenimi sürecinde belirgin birçok özelliğinden biri olduğunu görmüşlerdir. Öğrenciler sıklıkla genellenmiş yapılar kullanırlar, örneğin; “He goed” veya “I know where is he going”. Böylelikle, genelleme yapanlar belirli bir bölümde ya da kuralda çok sayıda madde kullanma riskine girerken, genellemeyi uygun ölçüde yapamayanlar ise dilbilginin ötesinde başa çıkamayabilecekleri bölümler ve kurallarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu durum “ulamsal genişlik (*category width*)” değişkeni adı altında birleşmektedir.

“Bilişsel girişim”, anadil alışkanlıklarının yeni bir dil edimi üzerindeki etkisi belirlendiğinden beri dil öğrenimi araştırmalarında bilişsel girişimin bağlantıları araştırma konusu olarak geliştirilmiştir. Yapılan çalışmalar başarılı dil öğrencilerinin erek dil edimi üzerinde anadil yapılarının karışmasından etkilenmeyen kişiler olduklarını göstermiştir.

Krashen (1976, 1977a, 1977b) denetleme (*monitoring*) adını verdiği bilişsel bir biçem geliştirmiştir. Dil ediniminde üretimsel edinç kazanımında öğrencinin başlıca iki yol izlediğini öne sürmüştür. Birincisi olan edinim doğal çevrede bireyin farkında olmadan dilsel bilgiye maruz kalarak gelişmesine olanak sağlanan bilinçaltı süreç olarak adlandırılırken diğerinin ise öğrenme yoluyla, “öğretimsel kurallar” ışığında bilinçli bir tanıtımla gerçekleştiği savunulmaktadır.

Denetleme, öğrencinin bilinçli olarak erek dil bilgisini kullanıp yeni bir dil ediminde davranış değişikliği göstermesiyle yer almaktadır. Denetleme kendi edimini (yazmada olduğu gibi) değiştirmeye zaman bulabildiğinde ve iletişimsel işlev yerine dilbilgisel yapının doğruluğu üzerinde yoğunlaştığında ortaya çıkabilmektedir. Denetlemenin aynı zamanda sadece belirli kişilerde ortaya çıkmasıyla sınırlı olduğu görölmektedir. Zaman ve yoğunlaşma özellikleriyle beliren denetleme, duruma bağlı olarak da sınırlılıklar taşıyabilmektedir. Denetleme çoğu zaman dilbilgisi sınavlarında görölürken rahat ortamlardaki sohbetlerde oldukça az rastlanılmaktadır. Yazma becerisini ölçen sınavlarda denetlemenin özellikle zaman yeterliliği, güdülenmenin yüksek olduğu ve düzeltmelerin yapılabileceği durumlarda ortaya çıktığı görölmektedir (Schumann, 1978:173).

1.3. Kişisel Etki

Dil öğrenimi sürecinde *kişisel olarak* beliren derslik ortamında ya da dışında stres , kaygı, yoğunluk, risk alma, aile veya yurt özlemi, kültürel uyumsuzluk vb. değişkenler örnek olarak verilebilmektedir. Genel olarak bu gibi değişkenler dil öğrenim sürecinde öğrenciyi etkileyebilmekte gelişimi zorlamaktadır.

1.4. Duygusal Etki

Durgusal etkenler dış etkenler başlığı altında ayrıca incelenecektir (bkz. 2.7.).

2. Bireysel Farklılıklar

Yabancı dil öğrenme sürecinde önemli bir etken kümesi “*Bireysel farklılıklar*” (yaş-zeka- ilgi-yetenek) olarak göze çarpmaktadır. Spolsky (1989), yeteneğe dayalı etkenleri dil modelinde “Öğrenici yeteneğinin artışı durumunda dil öğreniminin tüm bölümlerini öğrenme hızlanır”- (yetenek koşulu 50:23) şeklinde “belirgin” ve “aşamalı” olarak sınıflandırarak sunarken, *zekanın* dil öğrenme sürecindeki etkisini (yine “belirgin” ve “aşamalı” olarak) “standart zeka sınavlarında başarı sağlayabilme yetisi okula dayalı dil öğrenme ile oldukça yakından ilişkilidir ancak resmi (derslikte) ya da doğal ortamda ve toplumsal işlevlerde (daha yaşlı öğrenciler dışında) bu koşulun bağlantısı yoktur (koşul 27:20)” şeklinde açıklamaktadır.

Spolsky (1989) dil öğrenme sürecinde *çoklu zekaya* göre öğretimi (belirgin, aşamalı), “Öğrenciler hem bireysel olarak hem de *yaş, düzey ve kültürel* kökene bağımlı özelliklere dayalı görsel, duyumsal, bedensel vb. ve durumsal, küme ya da bireysel, öğrenme biçem ve tercihleri yönünden değişkenlik gösterirler; bunun sonucunda ise en iyi öğrenme öğrencinin öğrenme tercihinin uyulduğunda gerçekleşir (öğrenme biçem tercihi- koşul 31:20)” şeklinde ifade etmektedir.

Biggs (1990:686) ise, *zeka seviyesi* okul öğrenmelerinin çoğu ölçmeleriyle tutarlılık gösterdiğini çünkü üstün yetenekli öğrencilerin kültürel olarak öğrenme süreçlerini daha iyi kullanma söz konusu olacağını vurgulamaktadır. Benzer şekilde, öğrencinin *zaman bilgisine* sahip olması dil etkinliğini tamamlayabilmek için etkinliğe nasıl bir yaklaşımda bulunacağına da etki eder.

3. Güdülenme Etkisi

Öğrencilerin dil öğrenimi sürecinde *güdülenme* başlıca etki eden etkenler kümesinde yer almaktadır. Schumann (1997:67)' de yer aldığı üzere Gardner (1985:10) *güdülenmeyi* dil öğrenimi için gösterilen gayret ve arzu birleşimi ile birlikte dil öğrenimine karşı geliştirilen tutum olarak tanımlamaktadır. Nitekim dil öğreniminde tutum ve güdülenmeyi ölçmeyi amaçlayan AMTB (Attitude/Motivation Test Battery) (Tutum/Gdleme lme Aracı) 'yi arkadaşlarıyla birlikte Canada'da geliştiren Gardner, ikinci dil öğreniminin dayandığı ilkeleri belirlemeye çalışmıştır. Bu araştırma dört bölüme ayrılarak *güdülenme*, *btnleyicilik*, *ğrenme ortamına karşı tutum* ve *kaygı* olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır

Spolsky (1989) ise Gardner'in bu çalışmasını oluşturduğu dil öğrenme modelinde şu koşullarla ifade etmektedir.

"Güdülenme koşulu (belirgin,aşamalı): ğrenmeye güdülenme arttıa ayrılan zaman miktarı da artacaktır (koşul 52:23).

Tutum koşulu (belirgin, aşamalı): ğrenici tutumu güdülenme gelişimini etkiler (koşul 53:23).

Bütünleyici güdülenme koşulu (belirgin, aşamalı): Bütünleyici uyum, erek dil konuşmacılarına karşı olumlu yaklaşım, özellikle anadil konuşuruna yakın sesletime ve anlambilime karşı olumlu etki sağlar (koşul 54:23).

Araçsal dil öğrenimi ya da ğretimi koşulu (belirgin, aşamalı): Sizin dilinizi bilmeyen biriyle konuşma gereksinimini duyduğunuzda o kişinin dilini öğrenir ya da o kişiye kendi dilinizi ğretirsiniz (koşul 55: 23).

Kaygı koşulu (belirgin, aşamalı): Yetersiz ön bilgisi, düşük güdülenmesi olan ve yoğun kaygı duyan öğrenci, dili öğrenmeye ve kullanımına karşı kaygı düzeyleri geliştirir (koşul 33:21)” şeklinde açıklamaktadır.

Uygulanan bu araştırma modelinde kullanılan “My English Teacher” sormacası “My French Teacher” ve “My French lesson” başlıkları altında öğrencinin yabancı dil dersine olan güdüleme derecesini ve öğretmen etkisini belirlemeye ilişkin öğrenci görüşlerini inceleyen Gardner (1985:183-4)’dan uyarlanmış olup Schumann (1997:79-80)’da yer aldığı üzere güdüsel davranışın başarı üzerinde doğrudan etkisi olduğu, bu durumun öğrenci amaçlarında ve derse ilişkin tutumda etken olduğu vurgulanmaktadır.

4. Kendini Gerçekleştirmeye İstenç Etkeni

Son yıllarda yapılan araştırmalarda öğrencinin *kendini gerçekleştirilmeye yönelik duyduğu istenç* (eğitim ve meslek hayatında başarılı olma, kendini geliştirme, yönlü olabilme, değişik açılardan bakabilme ve yorum yapabilme, vb..) eğilimini *öz saygı (self-esteem)* alt-başlığı altında açıklanmaktadır

Schumann (1978:171) *öz saygıyı* özetle kişinin kendine biçtiği değer olarak tanımlanmaktadır. Üç tür öz saygının olduğu varsayılmaktadır: 1- Bütünsel öz saygı (global self-esteem), kişinin genel olarak kendine karşı verdiği değerdir. 2- Belirli öz saygı (specificself-esteem), yaşamın çeşitli alanlarında- eğitim,iş, toplumsal etkileşim, spor, vb. gibi- kişinin kendine verdiği değer. 3- Görevsel öz saygı (task self-esteem), makale yazma, araba sürme, sınava girme, vb. gibi etkinliklerle kişinin kendisini değerlendirme biçimidir.

Williams ve Sternberg (2003:366)'de belirtildiği üzere güdüleme ilkesi altında Maslow, gereksinimler hiyerarşisinde “kendini gerçekleştirme”yi en yüksek adım olarak nitelendirerek pek az ya da neredeyse hiçbir bireyin gerçekte ulaşabileceği nokta olarak belirtmektedir.

5. Amaçlar

Öğrencilerin öğrenme isteklerine karşı gösterdikleri tepki kendi amaçlarını ortaya koyabilme şeklinde olmalıdır. Öğretmenin amaçlarına boyun eğebilir, belirlenen öğretmen amaçlarını kendi amaçlarına uyarlayabilir ya da tümünden öğretmenin amaçlarını geri çevirebilirler. Birlikte ne yapacaklarına karar veren öğrenciler ardından amaçlarına nasıl ulaşacaklarına dair gelişme gösterebilirler. Uygulanan süreçler, böylelikle, öğretmenin amaçlarına zorunlu kalmayarak bir şekilde sonuca götürecektir.

Biggs (1990:683)'te yer aldığı üzere Rusça'da hem *öğrenme* hem de *öğretme* anlamına gelen “abuçeniya”¹ tadında öğretim öğrencinin görüşlerine dayalı, öğrenciden yana birçok öğrenmeye uzanacak ve “ne öğrenildiği” konusunda öğretmenin ne yaptığından çok öğrencinin istekleri ve ne yaptığı önemli olacaktır. Öğretmenin becerisi ise istenilen sonuçlara yönelten etkinlikleri görebilmek olacaktır.

Spolsky (1989) öğrenci amaçlarını kapsayan ve öğrenme sürecinde oldukça büyük bir etken olan “Beklentiler koşulu” nu (belirgin, aşamalı) “Öğrencinin dil öğrenme beklentileri kendi kişiliği ile tercih ettiği öğrenme stratejilerini denetleme ölçüsünde etkileşir” (koşul 32:21) şeklinde yorumlamaktadır.

Spolsky (1989) dil modelinde öğrenci amaçlarını geniş bir yelpaze altında toplayarak;

“İletişim koşulu (belirgin koşul olarak doğal öğrenme, aşamalı): Dil iletişim amacı olarak

kullanılır (koşul 63:24)”, “Öğrenim amacı koşulu (resmi/derslik öğrenimi, aşamalı): Dil kullanıldıkça öğrenilir (koşul 64:24)”, “Dili resmi ortamda öğrenme-öğretme koşulu (belirgin, aşamalı): Resmi dil öğrenme ortamlarında, olanakların arttırılmasıyla yeni öğrenilen dil geliştirilebilir. Sunulan olanaklar (öğrenci gereksinimi, amaçları, ortamı) arttırıldıkça, daha etkili öğrenme gerçekleşir (koşul 74:25)” şeklinde yer vermektedir.

II. DIŞ ETKENLER

1. Kurumsal Etkenler

Öğretmen ve öğrencilerin sınıfa girerken “öğrenme nedir?” sorusunu yanıtlamaya yönelik çoğunlukla kalıplaşmış görüşleri vardır. Bu görüşler dil öğrenim sürecini ve *yaklaşımını/algılamasını* etkileyecek etkenlerdir. Öğrenme kavramı, kimi zaman nicel veya nitel olabilirken kurumsal olabilmesi de mümkündür. Örneğin nicel öğrenme yaklaşımında “öğrenme bir çeşit daha çok bilmek” ya da “ezberlemek” olarak açıklanırken, nitel öğrenme yaklaşımında “bir şeyin gerçekte ne olduğunu bulabilmek” ya da öğrenme kişisel felsefeyi oluşturmak için öğrenileni kullanmaktır” diye tanımlanabilmektedir. *Kurumsal yaklaşım* ise öğrenme kanıtı olarak “sınıf geçme ve yüksek puan alabilme” şeklinde açıklanmaktadır. Biggs (1990:684-5) *kurumsal etkenleri* öğrenme amaçlarından yola çıkarak güdülenme türü ile derecesi ve kullanılan strateji ve teknik, vb. öğrenme biçemleriyle örneklendirmektedir. Öğrenmede yaklaşım güdü ya da isteğe dayanır. Bu istek genel yönelime ve stratejiye ya da bir dizi strateji genel yönelime iter. Öğrenciler ilgileri doğrultusunda okul derslerine yönelir ve düzenli olarak öğrenme arzusu gösterirler. Bu düzenli güdü ve strateji kullanımı öğrencinin *öğrenme yaklaşımını /algılamasını* belirler.

Yüzey yaklaşımı (surface approach) dışsal güdülenmeye (extrinsic motivation) dayanır: Öğrenciler okul dersini başka amaçları elde etmek olarak görürler; örneğin iyi bir iş edinmek

ya da doğan sorunların üstesinden gelebilmek gibi. Böylelikle öğrenme başarısızlıktan kaçınma ve yoğun çalışmama arasında bir denge sağlar ancak başarısızlık konusunda öğrencide zaman zaman kaygı belirebilmektedir (Biggs 1990: 685).

Derin yaklaşım (Deep approach) etkinliğin temel konusuna duyulan ilgiye dayanır. Bu ilgiden doğan stratejinin amacı anlamayı en üst noktaya taşımaktır, Böylece merak duygusu doyuma ulaşacaktır (Biggs 1990:685).

Başarısız yaklaşımı (the achieving task): Belirli dışsal güdüleme yapısına dayanır: görsel başarı ve özellikle yüksek not alma gayesi altında benliği doyuma ulaştırma şeklinde örneklendirilebilir. Bununla bağlantılı stratejiler zaman, çalışma alanı ve izlenim düzenlemelerini en etkin biçimde yapmak (*araştırma becerileri*) olarak ifade edilir. Başarısız yaklaşımı edinen öğrenci kurumsal bir öğrenme kavramı geliştirir (Biggs 1990:686).

2. Öğretimsel Etkenler

Dil öğrencisi ile öğrenme koşulları (kaynak ile iletişimsel ve edimsel stratejilerle geliştirilmiş) arasındaki ilişki, öğrencinin dilsel (doğal ortamın dilsel ve iletişimsel yeterliliği) ve dilsel olmayan (tutum değişimini de kapsamakla birlikte) başarıyı bireysel olarak (öğrenci) ya da toplumsal olarak (okul, ev, şehir, vb.) elde etmesini belirler. Dil öğrencisi ile öğretmenin kullandığı “stratejilerin” etkileşimi sonucunda dilsel ya da dilsel olmayan çeşitli değişkenler ortaya çıkacaktır (Spolsky 1989:27).

Öğretimsel etkenler arasında sınıf içi etkinlikler, ödev, ölçme değerlendirme, öğrenme strateji ve teknikleri, vb. görülmektedir. Öğrencinin dil öğrenimi konusunda ayırdığı *zaman etkeni*

ayrıca önem taşımakta ve etkileme derecesi yüksek bir yüzdeyle araştırmalarda ortaya çıkmaktadır.

Sınıf etkinliği ya da ödev yapıldığında öğrenciler tarafından kullanılan öğrenme süreçleri, etkinliğin gerektirdikleri, öğrencilerin yer aldıkları bağlam, ve etkinliğin daha etkili yürütülmesi için hangi aşamaların gerekliliği konusunda öğrencilerin *görüşleri* ve kullandıkları stratejiler önemlidir. Biggs (1990:686) 3p modelinde “süreç” (process) bölümünde yer alan araştırmasında bunu bir örnekle açıklamaktadır. Kimi öğrenciler, “Bazı anahtar kelime ve cümleleri belirleyip içtenlikle öğrenmeye” çalışırlar; diğerleri ise, “ Yazar hangi noktayı vermek istiyor?, Doğru anlayıp anlamadığımı nasıl sınavabilirim?” gibi okuma stratejilerini kullanarak anlamayı genişletme arzusunda bulunabiliyorlar. İlk örnekte tüm yapıyı incelemek yerine belirli özellikleri ele alıp yorum getirmeden yüzeysel öğrenme yaklaşımı sergilenirken, ikinci örnekte yazma ve okuma becerilerinin gerektirdiği derin öğrenme yaklaşımı görölmektedir.

Spolsky (1989:21) oluşturduğu dil modelinde, öğrenme stratejilerine “ (belirgin, aşamalı): Öğrencinin dil öğrenme beklentileri kendi kişiliği ile tercih ettiği öğrenme stratejilerini denetleme ölçüsünde etkileşir /*Beklentiler koşulu* (koşul 32:21)” şeklinde yer vermektedir.

Öğrencilerin dersteki etkinliklere yüzeysel ya da derin yaklaşımları, derse yönelik edinçlerini ve yaratıcılıklarını gelişim yönünü de beraberinde getirecektir. Öğrencinin başlığa ya da etkinliğe özel ilgisinin ve edincinin olması derse olumlu yaklaşmasını ve arzu edilir sonuçlara ulaşmada kolaylık sağlayacaktır.

Öğretimsel etkenlerin en önemlilerinden *öğretmenin* ortaya koyduğu bağlamın öğrencilerin

öğrenmeye olan yaklaşımlarını etkileyeceğine şüphe yoktur. Öğretimde bulunan öğrencinin öğrenme amaçlarını karşılayan yazılı ve sözlü öğrenme amaçları, değerlendirme yöntemleri ve öğretim yöntemleri gibi sınıf yapısını, havasını, dinamizmini, etkinliklerini, vb. etkileyecek bilinçli yaklaşım dil öğrenimine katkıda bulunacaktır.

Biggs (1990:689), birkaç örnekle sınıf öğretmenin dersi sunuş şekli, dayandığı yöntem ve teknikler, uyguladığı yöntem ve teknikler, uyguladığı bireysel, kümesel, vb. gibi öğretimsel etkenleri; *sesli düşünme gösterimi* (öğretmenin tepegözde herkesin duyabileceği ve görebileceği şekilde bir makaleyi sunması), *akran öğretimi* (öğrencinin bilgilerini başkalarına öğretmek ve yeniden düzenlemek için kendi bilincinin farkında olması), *kendini sorgulama* (öğrencilerin bir etkinlik anında düzenli olarak nedenleme işlemlerini gerçekleştirmeleri), *küme etkinlikleri* (kendilerinden olduğu kadar başka öğrencilerden de öğrenebilecekleri etkin sorun çözmeyi içerir) olarak örneklendirmektedir.

Etkin bir dil öğrenimi *dil becerilerini* mümkün olabildiğince kullanabilme gelişiminin sağlanması ile gerçekleşeceği ve bunun yanı sıra dil becerilerini öğretim düzeneğinde bütünsel olarak işlenebilmesi konusu günümüz dil öğretim uygulamalarında önemli yer tutmaktadır.

Dil öğrenme sürecinde öğretimsel etmenler içerisinde önemli bir etken kümesi olan *dil becerilerine* (*dinleme, okuma, konuşma, yazma*) ilişkin olarak Spolsky (1989) dil modelinde “Dili sınıf içinde öğrenmek soyut beceriler ve inceleme tekniklerinin geliştirilmesi şeklinde önerilmektedir”- (24:20) *soyut beceriler koşulu* adı altında yer vermektedir.

3. Toplumsal Etkenler

Hedef kültürü ve dili benimseme/me olarak karşımıza çıkan toplumsal etken durumu dil öğrenme sürecinde öğrencinin tutumunu olumlu ya da olumsuz etkileyen başlıca bir etken olarak öğreticilerin karşısına çıkabilmektedir. Hedef dili ve kültürü tanıtmaya ilişkin etkinlikler, araştırmalar, kaynaklar, sanatçılar, ürünler, vb. öğrenme gelişiminde etken olan araçlar olabilmektedir.

Yeni bir dil öğreniminin değişkenleri arasında yer alan toplumsal etkenler incelendiğinde, Schumann (1978:166) bağlantılı görülen hedef dil öğrencileri ile yeni bir dil öğrencileri arasındaki ilişkinin dil öğrenimini etkilediği yönünde görüşünü ortaya koymuştur. Bu etkenler Schumann'ın sınıflandırmasına göre erek dil toplumu ile öğrenci arasında baskınlık, baskın olmama durumu, kültürlenme, benzeşim, tutum, vb. gibi etkenler olarak örneklendirilmektedir.

Schumann'a (1978:166) göre tutum ikinci dil öğreniminde önemli etkenlerden biridir. Şayet dil öğrencileri ve erek dil öğrencileri arasında birbirine karşı olumlu bir tutum varsa, dil öğrenimi olumsuz bir tutumun doğuracağı sonuçlara kıyasla daha olumlu gerçekleşecektir.

Spolsky'e (1989:14) göre dil öğrenimi bireyseldir ancak toplum içinde belirir ve sosyal etkenlerin şiddetli biçimde etkisi olmasa da kimi zaman model üzerinde dolaylı biçimde güçlü ve izlenebilir etkisi olabilmektedir.

4. Çevresel (Arkadaş) Etki

Dış etkenlerde *çevresel etki* ya da *arkadaş etkisi* olarak nitelendirilebilen ve dil öğretim sürecinde öğrencinin yardımlaşma, iletişim kurabilme, paylaşma ,vb. dil gelişiminde katkı

sağlayabilen olumlu ya da kaygı, yanlış yapabilme, güvensizlik gibi tatsız durumların oluşabileceği olumsuz koşulların belirmesi de söz konusu olabilmektedir.

5. Sosyoekonomik Etki

Sosyoekonomik etki, öğrencilerin kendilerini daha kolay koşullarda geliştirebilme, değişik ve arzu edilir miktarda kaynak, araç gereçlere ulaşabilme, değişik yerlerde erek dil kullanımına ilişkin gezi, kurs, vb. olanaklar şeklinde açıklanmaktadır. Dil öğrencisine değişik kaynaklara bağlı renkli, eğlenceli ve en önemlisi kolay ulaşılabilir olanakların sunumu, ilgisininin kaybolmamasını sağlayacak ve bu gibi dış etkenlerle uğraşmak yerine dil öğreniminin kendisine yönelecek ve zaman ayıracaktır.

6. Aile Etkisi

Larsen-Freeman ve Long (1991:178)'da yer aldığı üzere Gardner (1960), *aile etkisini* inceleyen birçok araştırmaların öğrencilerin yeni bir dil öğrenimine ilişkin tutumları ile ailelerinin gösterdikleri yaklaşımların birbirleri ile doğrudan ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre, yeni bir dil öğrenimine yönelik bireysel ilgi, yetenek, ve istenç etkenlerinin yanı sıra olumlu ya da olumsuz olarak etki edebilecek nitelikte destek veren bir değişken olarak *ailenin* dil öğrenimine tutumu gösterilebilmektedir.

7. Duygusal Etmenler

Erek dili farklı bir yerleşim yerinde öğrenmeye gayret etme sonucu yaşanan uyum sürecinde ortaya belirebilen *dil ve kültür şoku* ile *güdülenme* değişkenlerini dil öğrenimine yönelik tutumunu etkileyen önemli etkenler olarak belirtilmektedir (Schumann 1978:167).

Dil öğrenimi ve süreci derslik ortamında incelendiğinde derse yönelik sınıf tutumu, havası,

dinamizmi, rekabeti, vb. bir çok etken duygusal etmenler başlığı altında toplanmaktadır. Duygusal etmenlerin olumlu geliştiği koşullarda öğrenmenin daha kolay ve ilgi çekici boyutta gerçekleşeceği gerçeği kaçınılmazdır.

Dil dersini algılamaya yönelik etkenlerin önceden belirlenmesi, amaç ve gereksinimlerin dil düzeneğine uyumlu düzenlenmesi, uygulama süreci ve bu uygulama sırasında ortaya çıkabilecek diğer yardımcı etmenlerin belirlenmesi, öğretimsel değişkenler, öğrenci gözüyle değerlendirme ve yeniden öğrenci amaç ve gereksinimleri doğrultusunda izlenmesi göz önüne alınması arzu edilir sonuçların doğmasına yardımcı olacaktır.

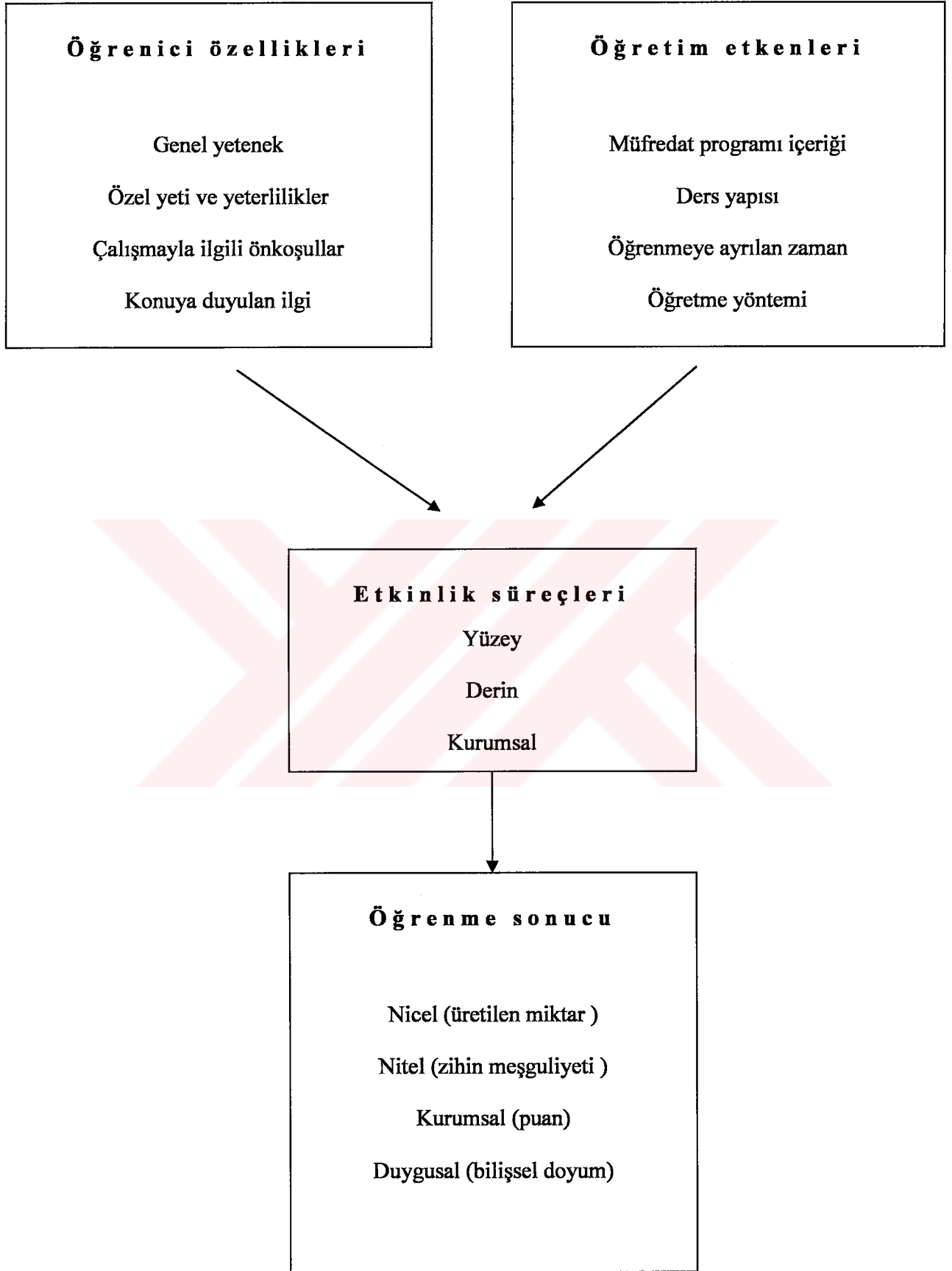
Biggs'in (1990:683) modelinde belirttiği üzere, Rusça'da hem "öğrenme" hem de "öğretme" anlamına gelen "[abuçeniya]" sözcüğü ışığında dil öğretimini gerçekleştirme, öğretmenin öğrenci amaçları doğrultusunda dil düzeneğini düzenleme ve yönlendirme çalışmaları arzu edilir sonuçların doğması ve öğrenme ile öğretme doyumunu hem öğrenciye, hem öğreticiye hem de kuruma tattıracaktır. Atlarla ilgili bir örnekte olduğu üzere, öğrenciler bilgi sulağına kolaylıkla yönlendirilebilirler ancak temel amaç onların içmesini sağlamaktır.¹

[abuçeniya]: Rusça'da öğretme/öğrenme : (2005) Fono Yayınları

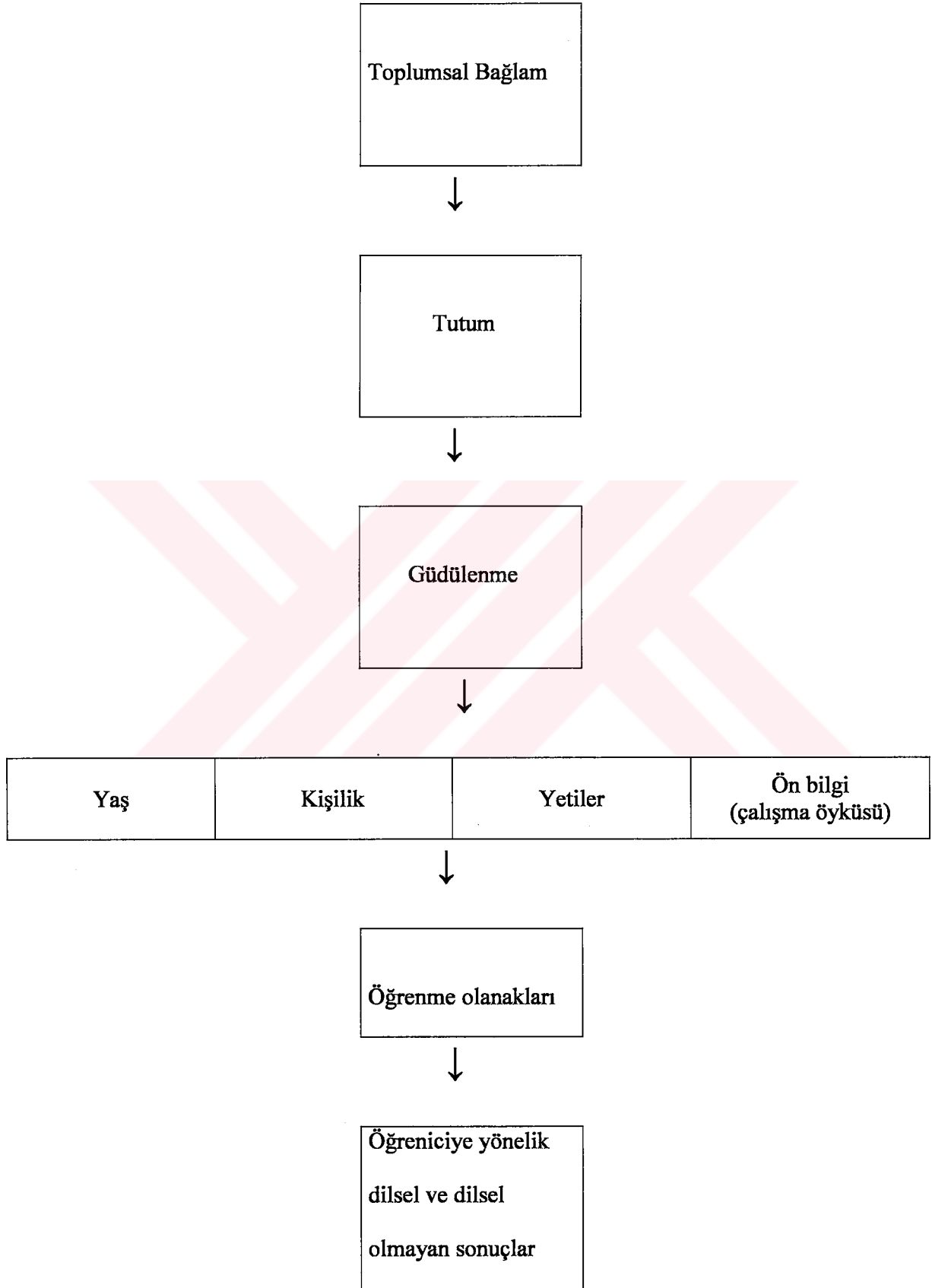
1.3.1.: Dil Öğrenimine Etki Eden Etkenler Çizelgesi

	ÖLÇÜTLER	SCHUMANN	BIGGS	SPOLSKY
TOPLUMSAL	Toplumsal Etkenler (aile, çevre, arkadaş, vb.)	X		X
Sosyoekonomik etki				
RUHSAL ETKENLER	Kişiliğe dayalı Etkenler (İçe/dışadönüklük-empati-özsaygı)	X	X	
	Bilişsel Etkenler	X		
	Dirilbilimsel Etkenler	X		
	Yeti (yetenek) Etkenleri	X		X
	Kişisel Etkenler (Stres-Kaygı)	X		
	Duygusal Etkenler (Sınıf dinamizmi-havası)	X	X	
ÖĞRENİCİ ÖZELLİKLERİ	Bireysel Farklılıklar (yaş-zeka- ilgi-yetenek)		X	X
	Amaçlar		X	X
	Kendini Gerçekleştirme	X		
	Tutum (Öğrenme Yaklaşımı)	X	X	X
	Güdülenme	X		X
	Strateji ve teknikler		X	
	Ön bilgi		X	
ÖĞRETİM ETKENLERİ	Program içeriği		X	
	Ders yapısı		X	
	Dil becerileri		X	X
	Öğretmen	X	X	
	Öğretim Yaklaşım/ Yöntem ve Teknik	X	X	
	Ölçme ve Değerlendirme		X	
	KURUMSAL ETKENLER	Okul Başarısı/Genel sınavlarda başarı, vb..		X

Çizelge 1.3.2. : Biggs'in yabancı dil öğretiminde 3p modeli (1990: 683)

Çizelge 1.3.3. Spolsky “ Dil öğrenimi için koşullar” (1989:28)

2. ARAŞTIRMA

2.1. MODEL

2.1.1. SUNUŞ

Yabancı dil öğrenim sürecinde süregelen aksaklıklar, öğrenci yakınmaları, yabancı dil dersine ayrılan zaman darlığı ve ilginin ve güdülenmenin azalması sonucu İstanbul Atatürk Fen Lisesi (İAFL)'nde bir araştırma süreci ve değerlendirmesini gerekli kılmıştır. Öğrencilerin gereksinimlerinin ve yabancı dil öğrenme amaçlarının belirlenmesi, öğrenim sürecinde baş gösteren başlıca etkenler ve bu etkenlerin öğrenci gözüyle ne derece İAFL'de önem taşıdığı ve değerlendirmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmada yabancı dil öğrenimini etkileyen etkenler ve öğrencilerin söz konusu derse ilişkin görüş ve tutumları incelenmiştir. Yürütölen bu çalışmada İAFL'de İngilizce dersinin görülüşü üzerine bir model ve uygulama düzenlenmiştir.

2.1.2. ÖLÇÜLECEK ÖZELLİKLER (ÖLÇÜTLER)

Bu araştırma için gözlenecek ve ölçülecek özellikler aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

I. İç Etkenler

1. Bireysel Farklılıklar

1.1. Yaş

1.2. Yetenek

1.3. İlgi

1.4. Zeka

2. Kişilisel

2.1. Dışadönük kişilik yapısı

2.2. İçe dönük kişilik yapısı

3. Kendini gerçekleştirmeye yönelik istenç

4. Güdülenme

4.1. Araçsal güdülenme

4.2. Birleşimci güdülenme

5. Amaçlar

5.1. Yabancı dil öğrenme amacı

5.2. Mesleki yabancı dil

5.3. Akademik yabancı dil

5.4. Yeterlik sınavları

5.5. Çeviri

6. Kişisel Etkenler

6.1. Stres

6.2. Kaygı

6.3. Yorgunluk

6.4. Uykusuzluk

6.5. Ders yoğunluğu

6.6. Aile özlemi

II. Dış Etkenler

1. Toplumsal

1.1. Hedef kültürü tanıma

1.1.1. Hedef kültürü benimseme

1.1.2. Hedef kültürü benimsememe

1.2. Çevresel

1.2.1. Olumlu arkadaş etkisi

1.2.2. Olumsuz arkadaş etkisi

2. Sosyoekonomik etki

3. Aile etkisi

4. Duygusal Etmenler

4.1. Sınıf iletişimi/havası

4.2. Sınıf rekabeti

4.3. Sınıfın yabancı dile gösterdiği tutum

5. Öğretimsel Etkenler

5.1. Geliştirilen strateji ve teknikler

5.2. Gerçek malzemeler

5.3. Oyun, şarkı, öykü, canlandırma, vb. etkinlikler

5.4. Yöntem ve teknik

5.5. Dil birimleri

5.6. Dil becerileri

5.7. Dil sesletimi

5.8. Dilbilgisi

5.9. Sözcük bilgisi

5.10. Ders kitabı

5.11. Öğretmen

6. Fiziksel Etkenler

6.1. Donanım

6.2. Çalışma ortamı

6.3. Isı/ışık

6.4. Gürültü

7. Kurumsal Etkenler

7.1. Okul başarısı

7.2. ÖSS başarısı

7.3. TÜBİTAK/Olimpiyatlar

8. Yönetmelikler

8.1. Yönetimin yabancı dile karşı tutumu

8.2. Yabancı dil araç-gereç/donanım sağlama

9. Diğer Etkenler

9.1. Yabancı dil çalışma öyküsü

9.2. Kurs, özel ders, vb.

9.3. Ödev/Uygulama

9.4. Yabancı dilin diğer derslere etkisi

9.5. Diğer derslerin yabancı dile etkisi

“Yabancı dil dersini algılamaya yönelik bir model ve uygulama: İAFL’de İngilizce dersinin görülüşü” adlı çalışmada yer alan ölçütler, araştırmancının henüz başlayan hazırlık ve gözlem aşamalarında İAFL’de yabancı dil olarak görülen her İngilizce dersinin bitimine yakın tüm İAFL sınıflarındaki öğrencilerin küçük kağıtlara aktardıkları görüşlerden derlenmiş olup, ilerleyen zamanlarda bu görüşler geliştirilerek öğrenci sormacasında yer alan soruları ve araştırmancının model özelliklerini oluşturmuştur (bkz. 2.6.1. ve Ek 1.).

2.1.3. VERİ TOPLAMA YOLLARI

Bu tez çalışmasında 4 tür veri toplama yolu üzerinden 3’ü nitel, 3’ü nicel olmak üzere 6 küme veri derlenmiştir. İstanbul Atatürk Fen Lisesi’nde (İAFL) uygulanan öğrenci, öğretmen

ve “Benim Öğretmenim” sormacaları Excel tablosunda nicel olarak değerlendirilirken, İstanbul Atatürk Fen Lisesi’nde bilim olimpiyat katılımcıları olan 6 öğrenci ile görüşme ve 9. sınıfta 10 öğrencinin 15 Ekim 2004- 07 Ocak 2005 arası tutmuş oldukları İngilizce dersine yönelik görüşlerini ve deneyimlerini içeren günlükler ise nitel veri olarak incelenmiştir. Bunun yanı sıra, Ocak-Mayıs 2005 tarihleri arasında İstanbul dışında toplam 6 fen lisesinden (Adana, Aydın, Diyarbakır, Düzce, Konya ve Kütahya) gelen yabancı dil dersine yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerini kapsayan mektuplar nitel veri olarak değerlendirilmiştir. Buna göre araştırmada yer alan veri toplama yolları aşağıda sunulmuştur:

1. Öğrenci Sormacası
2. Öğretmen Sormacası
3. “Benim Öğretmenim “ Sormacası
4. Görüşme
5. Günlükler
6. Mektuplar

2.1.3.1. Öğrenci Sormacası:

İAFL’de 15 Şubat-10 Mart 2005 tarihleri arasında 9.,10., ve 11. sınıflarda 189’u erkek ve 85’i kız olmak üzere toplam 274 öğrenci üzerinde uygulanan “ İAFL’de İngilizce dersini algılamaya yönelik öğrenci görüşleri” sormacası (bkz. 2.6.1.1.), her soruda değişik sayıda olmak üzere toplam 100 seçenekli 15 soru içermektedir. Bu sormacada öğrenciler “(1) tümüyle katılıyorum; (2) katılıyorum; (3) fikrim yok; (4) katılmıyorum; (5) tümüyle katılmıyorum” seçenekleriyle görüşlerini tanımlayan sayıyı parantez içine yerleştirmeleri beklenmiştir. Öğrenci sormacası Excel’de nicel olarak değerlendirilmiş olup, sonuçlar çizelgelerde gösterilmek üzere nitel olarak yorumlanmıştır. Ayrıca öğrenci sormacasında yer alan ölçütler daha sonra elde edilen veriler doğrultusunda değerlendirilerek ayrı bir çizgede

gösterilmiştir (bkz. çizge 2.6.1.2). Öğrenci sormacası metni Ek 1’de görülebilir.

2.1.3.2. Öğretmen sormacası:

İAFL’de 08-10 Mart 2005 tarihleri arasında 5 İngilizce Öğretmenine uygulanan sormaca toplam 38 sorudan oluşmaktadır. Sormacanın sonunda “Diğer Görüşleriniz” bölümü yoruma açık bırakılarak öğretmenlerin gözlem ve görüşlerini bildirmek amacı ile hazırlanmıştır. Bu sormacada “ (1) hiç katılmıyorum; (2) katılmıyorum; (3) fikrim yok; (4) katılıyorum; (5) tamamen katılıyorum” seçenekleri ile 1-5 arası görüşlerine yakın ifadeyi tanımlayan bir sayıyla parantez içine yazmaları belirtilmiştir. Öğretmen sormacası Excel’de nicel olarak değerlendirilmiş olup, sonuçları ardından çizelgelerde gösterilmek üzere nitel olarak yorumlanmıştır (bkz.2.6.2). Öğretmen sormacası metni Ek 2’de görülebilir.

2.1.3.3. “Benim Öğretmenim” sormacası:

İAFL’de 25 Şubat-11 Mart 2005 tarihleri arasında 270 öğrenciye uygulanan “Benim Öğretmenim” sormacasında öğrencilerin kendi İngilizce öğretmenlerini kişisel olarak tanımlayabilecek ve yabancı dil dersine yönelik algılamalarını yansıtabilecek sıfatlar yer almıştır. Sunulan bu sormaca, İngilizce dersine ve öğretmenine ilişkin olumlu ve olumsuz nitelikleri kapsayabilmektedir. Hazırlanan sormacada olumlu ve olumsuz nitelikler arasında 5 çizgi bırakılmış olup öğrencinin uygun gördüğü niteliği ya da niteliğin yakınına işaretlemesi beklenmiştir. Öğrencilerin çizgilerin üzerine X işaretini yerleştirerek bu konuda görüşlerini bildirmeleri tasarlanmıştır. Yabancı dil öğretmenin niteliklerini ölçen bu sormacada 3 (olumlu ve olumsuz) nitelik güvenilirliği ölçme amacı ile sormacada tekrarlanarak sorulmuş olup, 50 olumlu 50 olumsuz olmak üzere toplam 100 özellik yer almıştır. “Benim Öğretmenim” sormacası nicel olarak değerlendirilmiş olup, çizelge 2.6.3.1’ de sonuçlar kaydedilmiştir. Ayrıca elde edilen bulgular ek bir çizgede sunulmuştur (bkz. çizge 2.6.3.2).

“Benim Öğretmenim” Sormacası, Schumann’da (1997: 79-80) yer alan Gardner’in (1985:183-4) “ My French Teacher” and “My French Course” adlı çalışmasından uyarlanmıştır. “ Benim Öğretmenim” sormacası metni Ek 3’de görülebilir.

2.1.3.4. Görüşme:

İAFL’de 18 - 25 Şubat 2005 tarihleri arasında 14:30 -16:10 saatleri arasında haftanın değişik günlerinde toplam 6 bilim olimpiyat öğrencisi ile yapılan görüşmelerde yabancı dil olarak İngilizce’nin akademik yaşantılarındaki ve araştırmalarındaki öneminin yanı sıra İAFL’de İngilizce derslerine yönelik görüşleri alınmıştır. Görüşme yazılı olarak kaydedilmiş ve nitel olarak değerlendirilmiştir (bkz. çizelge 2.6.4.1.). Görüşme metni Ek 4’te görülebilir.

2.1.3.5. Günlükler:

İAFL’de 15 Ekim 2004 – 07 Ocak 2005 tarihleri arasında 9. sınıf öğrencilerinden toplam 10 kişinin İngilizce derslerine yönelik görüşleri ve deneyimlerini içeren günlükler nitel veri olarak incelenmiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1.). Günlük çözümlenmeleri Ek 5’te görülebilir.

2.1.3.6. Mektuplar

İstanbul dışında Türkiye’nin değişik bölgelerinden Ocak-Mayıs 2005 tarihleri arasında toplam 6 fen lisesinden (Adana, Aydın, Diyarbakır, Düzce, Konya ve Kütahya) gelen İngilizce derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerini içeren mektuplar nitel veri olarak değerlendirilmiş, ardından görüşleri ve önerileri kapsamak üzere çizelgede belirtilmiştir (bkz. çizelge 2.6.6.1.).

2. 1. 4. ÖLÇÜTLERİ ÖLÇEN SORULAR

Elde edilen veriler ve ölçülen özelliklerin karşılaştırılması sonucunda elde edilen bilgiler

derlendikleri veri toplama kaynağına bağlı olarak “X” ile işaretlenerek aşağıda yer alan bir çizelgede sunulmuştur: (bkz. çizelge 2.1.4.1. Ölçütleri Ölçen Çizelge).

2.1.4.1.Çizelge : Ölçütleri Ölçen Çizelge

	ÖLÇÜTLER: “AFL Modeli”	Sormaca			Görüşme	Günlük	Mektuplar
		Öğrenci Sormacası	Öğretmen Sormacası	“Benim Öğretmenim” Sormacası	Öğrenci Görüşmesi	Öğrenci Günlüğü	Öğretmen Mektupları
ETKENLER	1.BİREYSEL FARKLILIKLAR						
	Yaş	15b					
	Yetenek	15e		X			
	İlgi	1a-1b-1c-1d-15c		X	X	X	
	Zeka	15a		X			
	2. KİŞİLİKSEL						
	Dışadönük yapı	3a-3b-3c-3d-3e		X		X	
	İçedönük yapı	4a-4b-4c		X		X	
	Öz saygı	8k			X	X	
	3.KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRMEYE YÖNELİK İSTENÇ	2d-2e-2f-2g-11c-11e-11f-11g	19		X	X	
	4. GÜDÜLENME						
	Güdülenme Varlığı	1a-2a-12c-15d		X	X	X	X
	Araçsal Güdülenme	2b-2c-2d-2e-2f-2g-2h-10a-11b-11c-11g	18-19	X	X	X	X
	Birleşimci Güdülenme	1c-1d-1e-1f-11d-15d	3-18	X	X	X	X
	Güdülenme yokluğu	1b		X			X
	5. AMAÇLAR						
İÇ	Mesleki	2g-11f	19		X	X	
	Akademik	2b-2d-2c2e-2f-2g-11e			X		
	Çeviri	9i-10b	25		X	X	
	Yeterlilik sınavları/TOEFL	2e			X	X	

	Diğer(arastırma,okuma, oyun,internet,vb.)	1f-2a-2b-2e-2h			X	X		
	6.KİŞİSEL ETKENLER							
	Stres	15g				X		
	Uykusuzluk/yorgunluk	15h	11			X		
	Ders yoğunluğu	13a				X	X	
	Kaygı	15g				X	X	
	Yabancı dil çalışma öyküsü	8j-8k						
	Aile özlemi	15i				X		
	1. TOPLUMSAL							
	Hedefkültürü benimseme	7a-7b-7c-7d-7e				X	X	
	Çevresel (arkadaş,vb.etkisi) etki	3e-5g-8h-8i	6i			X	X	
	2. SOSYOEKONOMİK ETKİ	8f-8g-8j	16				X	
	3. AİLENİN TUTUMU /EĞİTİM DURUMU	8a-8b-8c-8d-8e				X		
	4. DUYGUSAL ETKENLER							
ETKENLER	Sınıf iletişimi/havası	3e-3d-10c-12a-12d-12e	10-29-30-34-35-36-37			X		
	Sınıf rekabeti	12f	8			X	X	
	Sınıf dinamizmi	12c-12d-12e-15d						
	Sınıfın yabancı dile gösterdiği tutum	12a-12b-12c	3			X		
	5.ÖĞRETİMSEL ETKENLER							
	Geliştirilen strateji ve teknikler	3a-5a-5b-5c-5d-5e-5f-5g	6a-6b-6c-6d-6e-6f-6g-6h			X		
	Gerçek ve yardımcı malzemeler	9f-9g-9i-10d	13-15			X	X	
	Oyun,çeviri, şarkı, öykü, canlandırma, vb. etkinlikler	3c-9i-10b-10c-10d	28-30	X		X	X	
	Yöntem ve teknik	9e-9j	14				X	
DIŞ	Uygulama (ödev, proje, sunum, vb.)	3e-3d-6i-10a-10c	9		X	X	X	
	Küme etkinlikleri	3e-3d-6i-10c				X		
	Çoklu zeka	9i		X			X	
	Dil becerileri	5a-6e	26			X	X	
	Dil sesletimi	6g						
	Dilbilgisi	6h	26			X		
	Sözcük bilgisi	6f				X		
	Ders kitabı	9h-6a-6b-6c-6d-6e-6f-6g-6h-6i-6j-6k-6l	7					X

Öğretmen	9a-9b-9c-9d-9k-9l-9m-9n	1-2-3	X		X	X
Ölçme ve değerlendirme		27-28			X	X
6.FİZİKSEL ETKENLER						
Donanım	12j-14d	17				X
Ders saati yeterliliği	13a-13b-13c	22-23-24			X	X
Ders program düzenlemeleri	13d	24			X	X
Çalışma ortamı	12j				X	X
Isı/ışık	12h					X
Gürültü	12i				X	X
Yemek	12i	12			X	X
7.KURUMSAL ETKENLER						
Okul başarısı	11a-14a					X
TÜBİTAK/Olimpiyat/ÖSS başarısı	11b			X	X	X
8.YÖNETSEL ETKENLER						
Yönetimin yabancı dile karşı tutumu.	14b-14c	20-21				X
Yabancı dil araç gereç /donanım sağlama	12j-14d					X
9. DİĞER ETKENLER						
Diğer yabancı dil ders seçeneklerinin etkisi	12g -15f					
Yabancı dil dersinin diğer derslere etkisi	2c-12f	38				
Öğretmen gözlemleri ve öğretmenin sınıf ile iletişimi	9j-9k-9l-9m	28-30-31-34-35-36-37	X		X	
Öğretmen- veli işbirliği		32-33			X	

2. 1. 5. DEĞERLENDİRME

“Öğrencilerin Yabancıdil Algılamaları Üzerine bir Model ve Uygulama: İstanbul Atatürk Fen Lisesi’nde İngilizce Dersinin Görülüşü” araştırmasında uygulanan bütün veri toplama kaynaklarında - sormacalar (öğrenci, öğretmen, “Benim öğretmenim”), görüşme, günlük ve mektuplar- yer alan bilgi ve görüşler araştırmanın ölçütleri çerçevesinde karşılaştırılarak çizelgede değerlendirilmiştir. Çizelgede yer alan veri toplama kaynakları başlıkları altına “X” işareti konularak hangi ölçütün hangi veri toplama kaynağından derlendiği belirtilmiştir (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

A) İÇ ETKENLER

1. Bireysel Farklılıklar

Uygulama araştırmasında yer alan ölçütler veri toplama kaynaklarında yer aldıkları konum itibariyle incelendiğinde, *iç etkenlerde bireysel farklılıklar* arasında yaş ölçütünün sadece öğrenci sormacasında (15b); *yeteneğin* öğrenci sormacası (15e) ve “Benim öğretmenim” sormacasında (yetenekli/yetenekli olmayan); *ilginin* öğrenci sormacası (1a-1b-1c-1d-15c), “Benim öğretmenim sormacası” (ilgili değil/ilgili), öğrenci görüşmesinde (2- İngilizce’ye ilgi duyuyor musunuz?), SI isimli öğrenci günlüğünde (“ I am interested in English now. I really enjoy English lesson. It is funny”- (SI)); *zekanın* ise öğrenci sormacası (15a) ve “Benim öğretmenim” sormacasında (zeki olmayan/zeki) görülmüştür (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

2. Kişiliksel

Ölçütler çizelgesinde *kişiliksel etkenler* bölümü incelendiğinde *dışadönük yapı* öğrenci sormacası (3a-3b-3d-3e), “Benim öğretmenim” sormacası (heyecanlı/ sakin, renkli/ renksiz, vb.) ve öğrenci günlüklerde (“ we read our story with our group-I like dialogs”); *içedönük yapı* ile ilgili öğrenci sormacası (4a-4b-4c), “Benim öğretmenim” sormacası (durgun/büyüleyici, monoton/farklı, vb.), RI isimli öğrenci günlüğünde (“I studied hard. I hope , I pass the exam”, “I don’ speak”, vb. - (RI)), *öz saygı* öğrenci sormacası (8k), öğrenci görüşmesinde (“İngilizce’nin hayatınızdaki yeri nedir?” ve “ Yabancı dil öğrenimini kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz –İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?”), SI isimli öğrenci günlüğünde (“But I love English lessons and my English teacher. I want to learn English very well. I think this is the most important thing, isn’t it?”, “English is very important. I must to different languages for my future life. And English is the most important language at world.”- (SI)) yer almaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

3. Kendini Gerçekleştirmeye Yönelik İstenç

Kendini gerçekleştirmek ölçütüne yönelik veriler öğrenci sormacasında (2e-2f-2g-11c-11g), öğretmen sormacasında (19), öğrenci görüşmesinde öz saygı ölçütünde de yer aldığı üzere (“Yabancı dil öğrenimini kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz – İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?”) ve SI isimli öğrencinin günlüğünde (“English is very important. I must to different languages for my future life And English is the most important language at world.”- (SI)) belirlenmiştir (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

4. Güdülenme

Uygulanan araştırmada *güdülenme* ölçütüne bütün veri toplama kaynaklarında rastlanılmaktadır. Buna göre *araçsal güdülenmeyi* öğrenci sormacasında (10a-11c-11g), öğretmen sormacasında (18-19), öğrenci görüşmesinde (“Fen Lisesi’nde İngilizce’nin önemi ne kadar olmalıdır?”, “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalaniyorsunuz?”), “Benim öğretmenim” sormacasında (“yetkin/yetkin olmayan, ilgili değil/ilgili, vb.) ve EN isimli öğrencinin günlüğünde (“For TOFEL Be sure I want the goodnes.Thank you my Teacher!- (EN)), mektuplarda (madde 1. “Yabancı dilde motivasyon eksikliği”); *birleşimci güdülenme* öğrenci sormacasında (11d-15d), öğretmen sormacasında (3-18), “Benim öğretmenim” sormacasında (verimli/etkin olmayan, yaratıcı değil/yaratıcı, renkli/renkli olmayan, vb.), öğrenci görüşmesinde (“İngilizce’ye ilgi duyuyor musunuz?”), günlüklerde oldukça yoğun olarak görülmekte, örneğin SI isimli öğrenci günlüğünde (“I Like English, I Like to study English and I want to learn English very well”, “Our english lessons are funny”, “But we had a very funny English lesson like every time”, “I love English lessons and my English teacher”- (SI)) ve mektuplarda (öneriler tablosu: “Öğrenciler okul dışında sosyal ve yabancı dil kaynaklı etkinliklere teşvik edilmeli”) yer almaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

5. Amaçlar

Amaçlar ölçütünü ölçen veriler arasında *mesleki amaç* öğrenci sormacasında (2g-11f), öğretmen sormacasında (19), öğrenci görüşmesinde (8-İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda yabancı dilin yeri nedir?); *akademik amaç* öğrenci sormacasında (2b-2d-2e-2f-11e), öğrenci görüşmesinde (8-)“Yabancı dil öğrenimi kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz?”); *yeterlilik sınavları/TOEFL, vb. amacı* öğrenci sormacasında (2e); *çeviri yapabilme amacı* öğrenci sormacasında (9ı), öğretmen sormacasında (25), öğrenci görüşmesinde (“6- Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalaniyorsunuz?), RI ve NER isimli öğrencilerin günlüklerinde (“I sit near the good know english student.....and we did translation” November 10th, 2004- (RI), “I like translation..”, “Today English lesson New York newspaper –we do translation 10-11-2004- (NER), vb.); *diğer araştırma ve okuma oyun, internet, vb.amacı* öğrenci sormacasında (1f-2a-2b-2e-2h) olarak yer alırken , günlüklerde “I played games, searched internet with my cousin. I like..” November 15th, 2005-(NER), mektuplarda (“ Hazırlık sınıflarında yabancı dil ders notunun diploma not ortalamasına katılmaması yabancı dil öğrenim amaçlarına olumsuz etki etmektedir”) olarak görülmektedir (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

6. Kişisel Etkenler

Kişisel Etkenler incelendiğinde *stres ve kaygının* öğrenci sormacasında (15g), RI isimli öğrenci günlüğünde (“Tomorrow English exam. I scared”, “I don’t do homework, I’m sorry!” vb.- (RI)), mektuplarda (“ÖSS kaygısı yabancı dil dersine olan ilgiyi azaltmaktadır”) şeklinde belirlenirken, *uykusuzluk/yorgunluk* öğrenci sormacasında (15h), öğretmen sormacasında (11), ve DEN isimli öğrenci günlüklerde (“ It is very bad today. I’m sleepless.”, “I’m very tired. I promise I will sleep early but I can’t , I have so many exams!”, “ I study hard. I’m tired and sleepy again. Bad day”, vb- (DEN)) olarak görülmektedir. Yine

ders yoğunluğu (13a), neredeyse tüm öğrenci günlüklerinde- örneğin SI isimli öğrenci günlüğünde (“I’m very tired but I must study.....!” ,“I have got a lot of homework today. I must have to finish them. It is very boring” October 20th, 2004- (SI)) ve mektuplarda (“Sayısal derslerin yoğunluğu İngilizce dersine olan ilgiyi azaltmaktadır”) şeklinde belirlenirken, *yabancı dil çalışma öyküsü* öğrenci sormacasında (8k) rastlanılmaktadır.

Kişisel etkenler arasında *aile özlemi* öğrenci sormacasında (15i), ve İAFL’de yatılı olan SI, NER ve EN isimli öğrenci öğrenci günlüklerinde (“ I’m very bad now. Because, I don’t feel good and my mother isn’t here. She always save me everything. But she can’t do this now. I think “buna alışmalıyım”. Because, I want to live abroad in future. She can’t come with me.” Decenber 3rd, 2004- (SI),“..I miss my family. I like my father, my mother. I want come to Friday. Boarding student be very difficult.....” November 2nd, 2004- (NER), “ I don’t know it’s reason but I miss home a lot this week.At home I feel relaxed and happy. I can’t study much at the weekends because of it. Anyway , I should go to bed...” December 24th, 2004- (EN)) görülmektedir (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

B) DIŞ ETKENLER

1. Toplumsal

Dış etkenler incelendiğinde toplumsal koşulların içinde yer alan *hedef kültürü benimsemeye* yönelik öğrenci sormacasında (7a-7b-7c-7d-7e), SI ve NER isimli öğrenci günlüklerinde (“I must learn English very well. Because, I want go and live abroad in future” November 17th, 2004, “ I’m listening music when I’m writing, the songs name is “get out”. I like this song very much. It is very nice song” October 22nd, 2004- (SI) , “I watch foreign films. I study new and interesting verb-important- I the Simpson on tv.”-(NER) Decmber 10th, 2004) ve öğretmen mektuplarında (“Yabancı dil kültürünü benimsememe yabancı dil dersine olan ilgiyi

azaltmaktadır”) belirlenmiştir. *Çevresel (arkadaş) etkisi* öğrenici sormacasında (5g-8h-8i), öğretmen sormacasında (6i) ve RI ile NER isimli öğrenici günlüklerinde (“I sit near the good know english students. I wanted it because I didn’t know good english” November 10th, 2004- (RI), “ I like boarding school. Because I have got nice friends...” December 3rd, 2004, “ Mer. is long. She has got brown eye and long hear. She is sensitive. She likes stranger music. I love Mer. Because she is helpful, order, and nice one friend..”December 3rd, 2004 – (NER))ve mektuplarda (“ Ülkemizin kimi bölgelerinde yabancı dil ve kültürel etkinliklerinin yanı sıra turist, araştırmacı, yazar, vb. ile tanışma, konferans, seminer gibi katılımın yetersizliği.”) çevresel etken olarak rastlanılmaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

2. Sosyoekonomik Etki

Sosyoekonomik etkiye yönelik veriler öğrenici sormacasında (8f-8g), öğretmen sormacasında (16) ve mektuplarda (“ Kimi öğrencilerin sosyoekonomikdurumunun yetersizliği yabancı dilden uzaklaştırmaktadır”) görülmektedir (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

3. Ailenin Tutumu /Eğitim Durumu

Ailenin yabancı dile karşı tutumu ve eğitim durumu incelendiğinde sadece öğrenici sormacasında (8a-8b-8c-8d-8e) ve SI ve EN isimli öğrenici günlüklerinde (“...eng. I think is very important....At home, my brother talk with me. When I can’t understand him, he says “go and study eng.” He wants I learn eng. very well January 5th, 2005”- (SI), “I am studying English with my sister-October 20, 2004- (EN)) ortaya çıkmaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

4. Duygusal Etkenler

Duygusal etmenler arasında yer alan *sınıf iletişimi/havası* öğrenici sormacasında (3e-3d-10c-12d-12e), öğretmen sormacasında (10-29-30-34-35-36-37) ve SI ile NER isimli öğrenici

günlüklerinde (“In English lesson Bahadır was very amusing- (SI) October17th, 2004”, “I love Merve. because she is helpful, order and nice friend- (NER)”, “There are seven students in us groups. We were happy. And us story is very gorgeous. My teacher was like us story- Nergiz January 4th, 2004- (NER)) görülürken, *sınıf dinamizmi*, öğrenci sormacasında (12c-12d-12e-15d) rastlanılmaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

Sınıf rekabeti öğrenci sormacasında (12f), *öğretmen sormacasında* (8), EN isimli öğrenci günlüğünde (“ Our teacher gave me story cards. Our story was perfect. Our group was the best”- (EN) ve mektuplarda (“ Fen liselerinde öğrenciler arasında dil düzeyinin farklı olması nedeniyle kaygı yoğunluğu yaşanmakta ve yabancı dil öğrenmemeye yol açmaktadır”) görülmektedir.

Sınıfın yabancı dile gösterdiği tutum öğrenci sormacasında (12a-12b-12c), öğretmen sormacasında (3) ve MA isimli öğrenci günlüğünde (“ We like English lessons”- (SI), “ English is funny”, “Today’s better lessons are English and It was the most amusing lesson of all.”- (MA), vb.) rastlanılmaktadır.

5. Öğretimsel Etkenler

Öğretimsel etkenler incelendiğinde, *geliştirilen strateji ve teknikler* (3a-5a-5b-5c-5d-5e-5f), öğretmen sormacasında (6a-6b-6c-6d-6e-6f-6g-6h) ve EN ve MER isimli öğrenci günlüklerinde (“I am reading English books-group works and dialogs are good for vocabulary”, We presented our book plots and I like this more than classical lessons. So, exercises which like we did today is the best method for develop myself in my opinion November 30th, 2004- (EN), “ I do practice which in the gammer, activity and coursebooks.

Sometimes I study new words which I don't understand. Most important, I write my English diary. Addition, I read the English story books..”-(MER)) görülmektedir.

Gerçek yardımcı malzemeler, öğrenci sormacasında (9f-9g-9i), öğretmen sormacasında (13-15), NER ve EN isimli öğrenci günlüklerinde (Atatürk die today. Today English lesson New York newspaper –we do translation 10-11-2004- (NER)”, “...teacher gave me play cards-(EN)) ve mektuplarda (“Ülkemizin kimi bölgelerinde yabancı dil ve kültürel etkinliklerinin yanı sıra turist, araştırmacı, yazar ile tanışma, kaynak ve etkinliklerin yetersizliği olumsuz etkenler arasındadır”) rastlanılmaktadır.

Oyun, şarkı, öykü, canlandırma, vb. etkinlikler öğrenci sormacasında (3c-9ı-10c-10d), öğretmen sormacasında (28-30), “Benim öğretmenim” sormacasında (neşeli/neşeli olmayan, yaratıcı değil/yaratıcı, renkli/renksiz, çalışkan/çalışkan değil, monoton/farklı, eğiimsel/eğitimsel olmayan, vb.) RI ve EN öğrenci günlüklerinde (“I like dialogs and we played vocabulary games- (RI)”, “ we presented our stories..but not finished because the bell rang”- (EN), vb.) ve mektuplarda (“Ders süresince verilen dil öğeleri öğrenciler tarafından gerçek hayata taşınmamaktadır”) olarak yer almaktadır.

Yöntem ve teknik ölçütüne bakıldığında öğrenci sormacasında (9e-9j), öğretmen sormacasında (14) ve mektuplarda (-öneriler kısmında yer alan “ Yabancı dil öğretmenlerinin yaratıcılığa özendirilmesi, yeniliklere açık olması, yeni yöntem ve yaklaşımlar konusunda sağlıklı ve düzenli hizmetiçi eğitim verilmesi”) belirlenmiştir.

Uygulama (ödev, proje, sunum,vb.) öğrenci sormacasında (3e-3d-6i-10a-10c), öğretmen sormacasında (9), öğrenci görüşmesinde (7-a)Bilimsel çalışmanızı yabancı dilde ve ülkelerde

sunma fırsatınız oldu mu? 7b)İster misiniz? 7c) Olsaydı ne yapardınız?), NER, DEN, EN isimli öğrenci günlüklerinde (“Today English lesson New York newspaper –we do translation 10-11-2004-(NER), “We presented the plots of our stories- (EN), “..teacher checked our homework-(DEN), “I presented my plot which is the best in class, in my opinion...”December 1st, 2004- (EN), “We study vocabularies and dialogues . But the most advantageous method is presentations, like we do sometimes. I was happy today..” November 3th, 2004- (EN), vb.) ve mektuplarda (-öneriler kısmında- “Yurt dışı kardeş okul ve proje araştırmalarına acilen yöneltilmeli”) belirlenmiştir.

Küme etkinlikleri, öğrenci sormacasında (3e-3d-6i-10c),EN isimli öğrenci günlüklerde (“ I like translation. We wrote our story. Our writer did some mistake ...”- (EL), “ ortaya çıkarken, *çoklu zeka* öğrenci sormacasında (9i) , “ Benim Öğretmenim” sormacasında (renkli/renksiz, yaratıcı değil/yaratıcı, monoton/farklı, ilgi çekici/ sıkıcı, vb.), RI isimli öğrenci günlüğünde (“I sit near the good know english students. I wanted it because I didn’t know good english and we did translation” November 10th, 2004- (RI)) ve mektuplarda (- öneriler kısmında yer alan- “ Yabancı dil öğretmenlerinin yaratıcılığa özendirilmesi, yeniliklere açık olması, yeni yöntem ve yaklaşımlar konusunda sağlıklı ve düzenli hizmetiçi eğitim verilmesi) gibi ortaya konulmuştur.

Dil birimleri ölçütleri incelendiğinde *dil becerileri*, öğrenci sormacasında (5a-6e), öğretmen sormacasında (26); *konuşmaya* yönelik veriler BE, SI, NER isimli öğrenci günlüklerinde (“I want to speak but it is very difficult. I write my diary”, “ We did dialogs today. It is funny”- (BE); *okumaya* yönelik “I’m reading English books. It is very interesting. I like read every book. Because they’re on other world” November 23th, 2004 (SI); *yazmaya* yönelik “The teacher said you must write plot from this books. It is very hard. Because we have a lot of

homeworks.” November 23th, 2004- (NER) ile (SI) ve mektuplarda (“Dört temel becerinin yeterince pekiştirilmediği ve dil gelişimini etkilediği düşüncesi”) görülmüştür.

Dil sesletimi sadece öğrenci sormacasında (6g) ortaya konulmuştur.

Dilbilgisi öğrenci sormacasında (6h), öğretmen sormacasında (26) ve SI isimli öğrenci günlüğünde (“We learned the difference between simple past-present perfect tday- (SI), “I understand passive voice, “ Hi, I had a happy day in my school today. I learnt how can I use past simple, past progressive...” November 11-16th, 2004- (SI) vb.); *sözcük bilgisi* öğrenci sormacasında (6f) ve günlüklerde (I learnt new words today. These are; security officer, kick off,...express., crash, appointment ..”- (BE)) belirlenmiştir.

Ders kitabı etkeni öğrenci sormacasında (6a-6b-6c-6d-6e-6f-6g-6h-6i-6j-6k-6l), öğretmen sormacasında (7) ve öğretmen mektuplarında (“Ders kitaplarının yüksek maliyeti derse yaklaşımı etkilemektedir.” ile “Hazırlık sınıflarında MEB’in öngördüğü İngilizce ders kitabının ders programıyla uyumsuzluğu, vb.” gibi ders kitabının doğurduğu olumsuz etkenler vurgulanırken, öneriler kısmında “ Kitap seçiminde belli bir standart yakalanmalı-bakanlığımızın öngördüğü hatalar acilen düzeltilmeli”) rastlanılmaktadır.

Öğretmen etkeni incelendiğinde öğrenci görüşmesi dışında tüm veri toplama kaynakları öğretmen ile ilgili görüşler içermektedir. Buna göre öğrenci sormacası (9a-9b-9c-9d-9k-9l-9m-9n), öğretmen sormacasında (1-2-3), “ Benim Öğretmenim” sormacasında (düzenli/düzenli olmayan, verimli/etkin olmayan, zeki olmayan/zeki, neşeli/neşeliolmayan, renkli/renkli olmayan, memnun olan/memnun olmayan, iyi/kötü, ilgili değil/ilgili, arkadaş canlısı/ arkadaş canlısı olmayan, ödüllendirmeyen/ödüllendiren,vb.), NER ve EN isimli

öğrencilerin günlüklerinde (“I love my teacher, she is very intelligent, she checked our homework, she talked to me,..”, “ I love English teacher. Because she’s intelligent, she love us. I think, her understand with me” December 29th, 2005- (NER), “I should thank to my teacher, I liked English. (I am not doing selfishness) but she worked for my English. Thank you my teacher” December 7th, 2004- (EN),vb.), ve mektuplarda (“Öğretmenlerde araştırma ve yaratıcılık hevesinin sınırlı olması, yenilikleri, yeni yöntem ve yaklaşımların takibini yap/a/mamaları”) örneklere raslanılmaktadır.

Ölçme ve değerlendirme, öğrenci sormacasında (15g), öğretmen sormacasında (27-28) ve EN isimli öğrencinin günlüğünde (“ ...we made a little quiz about present perfect and past simpe...” December 3rd, 2004- (EN), “ We have English exam tomorrow. I studied but..., I got 96 from first exam but the second...,teacher said I should study. I know if I joined class...” November 2nd, 2004- (EN), ve mektuplarda (“ Okul ders sınavlarında sorulan sorular ile derste işlenen konulara kıyasla daha zor olması- genel ölçme tespitlerinin sistemli yapılmaması”) şeklinde yer almaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

6. Fiziksel Etkenler

Fiziksel Etkenler incelendiğinde *donanıma* yönelik veriler, öğrenci sormacasında (12j-14d), öğretmen sormacasında (17) ve mektuplarda (“Fen liselerinin yatılı olması nedeniyle yabancı dil kaynak kitap ve araçlardan yoksun olması”) olarak belirlenmiştir.

Ders saatine yönelik veriler öğrenci sormacasında (13a-13b-13c), öğretmen sormacasında (22-23-24), SI isimli öğrencinin günlüğünde (“I think our English lessons are very good. We can learn a lot of think at our Eng. lessons. But we haven’t got enough lesson...It is very hard for us...”- (SI)) ve mektuplarda (“Haftalık dil ders saatinin yetersizliği- hazırlık sınıfları

dışında”) yer almakta; *ders program düzenlemeleri* ise öğrenci sormacasında (13d), öğretmen sormacasında (24) ve mektuplarda (“Yabancı dil ders saatlerinin haftalık ders programının ilk ve son saatlere denk gelmesi dersteki verimini azaltmaktadır”) olarak görülmüştür.

Çalışma ortamı öğrenci sormacasında (12j) ve EN ve NER isimli öğrencilerin günlüklerinde (“ I like boarding school. Because I have got nice friends...” December 3rd, 2004 (NER), “Today I’m very tired because of all the week. Here’s I’m usually tired..”November 26th, 2004- (EN),” raslanılmaktadır.

Isı/Işık öğrenci sormacasında (12h) ve EN ile SI isimli öğrenci günlüklerinde (“At the night our room was verycold and I felt cold...”- (EN), “When I’m cold , I want hot drinks. I am ill because it is cold. My mother isn’t near me”- (SI)) rastlanılmıştır.

Gürültü, öğrenci sormacasında (12i) ve MAH ile RI öğrencilerinin günlüklerinde (“ My bus is very crowded Traffic is very tihght. So I’m tired”- (MAH), “We didn’t positive department....noise.”- (RI) December 22nd, 2004) görülmektedir.

Yemek, öğrenci sormacasında (12i), öğretmen sormacasında (12) ve seyrek olmakla birlikte EL isimli öğrencinin günlüğünde (“I hope to dinner will be... This is only dream!” November,2004)- (EL)) rastlanılmaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

7. Kurumsal Etkenler

Kurumsal etkenler arasında *okul başarısı* öğrenci sormacasında (11a-14a) yer alırken mektuplarda (“Yabancı dil ödev ve projelerin okul başarısı için öngörülen sayısal derslerin

ödev, proje ve olimpiyat çalışmaları yüzünden ihmal edilmesi”) şeklinde görülürken TÜBİTAK, Olimpiyatlar ve ÖSS başarısı, öğrenci sormacasında (11b), öğrenci görüşmesinde (5- İngilizce’nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz? 6-Bilimsel çalışmalarınızda İngilizce’de nerelerde faydalanıyorsunuz? 7-Bilimsel çalışmanızı yabancı dilde ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu?), NER isimli öğrenci günlüğünde (“This night studying Math, Science and English.” November 11th, 2004, “ I studying Maths. Because I hope to Olimpiyat Maths.” December 12th, 2004- (NER), ve mektuplarda (“ÖSS kaygısı yabancı dil dersine olan ilgiyi azaltmaktadır”, “Yabancı dil ödev ve projelerin sayısal derslerin ödev, proje ve olimpiyat çalışmaları yüzünden ihmal edilmesi) görülmekte (bkz. çizelge 2.1.4.1.)dir.

8.Yönetmelik Etkenler

Yönetmelik Etkenlerde yer alan yönetimin yabancı dile karşı tutumu öğrenci sormacasında (14b-14c), öğretmen sormacasında (20-21) ve mektuplarda (“ Fen liselerini kazanmış öğrencilerin bir önceki yıl yoğunlaştırılmış LGS çalışmalarından dolayı İngilizce dersini sağlıklı işleyememeleri veya yabancı dile az zaman harcaabilmiş olmaları”) belirlenmiştir.

Yabancı dil araç gereç/ donanım sağlama öğrenci sormacasında (12j-14d) ve mektuplarda (“ Fen Liselerinin yatılı okul olması nedeniyle yabancı dil kaynak kitap ve arçlardan yoksun olması”) yer almıştır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

9. Diğer Etkenler

Diğer etkenler arasında diğer yabancı dil ders seçeneklerinin etkisi öğrenci sormacasında (12g-15f), *yabancı dil dersinin diğer derslere etkisi* öğrenci sormacası (2c), öğretmen sormacasında (38) olarak belirlenmiştir.

Öğretmen gözlemleri ve öğretmenin sınıf ile iletişimi öğrenci sormacasında (9j-9k-9l-9m), *öğretmen sormacasında* (28-30-31-34-35-36-37), “Benim öğretmenim sormacası” (samimi olmayan/ Samimi, arkadaş canlısı/ arkadaş canlısı değil, ilgili değil/ilgili,vb.) ve EL isimli öğrenci günlüğünde (“My relation is good with English teacher. English teacher’s relation is good with all students”-(SI), “Neşe teacher always smile to us”- (EL)) görülmüştür.

Öğretmen-veli işbirliği ile ilgili veriler öğretmen sormacasında (32-33) ve ME isimli öğrenci günlüğünde (“There are guardian assembly in the weekend. I hope my English teacher isn’t going to say this to my father” November 17th, 2004 (ME)) karşımıza çıkmaktadır (bkz. çizelge 2.1.4.1.).

2.2.KONU

Bu uygulama araştırmasında yabancı dil olarak İngilizce’ye ve İngilizce dersine yönelik öğrenci görüşleri ile birlikte yabancı dil öğretme sürecinde dil öğrenimine etki eden etkenler incelenmektedir. Araştırma, öğrenci gereksinimlerinin belirlenmesi, etkin bir yabancı dil dersinin edinimi ve bu edinim sürecinde ortaya çıkabilecek olumlu ve olumsuz etkenlerin belirlendiği bir model çalışmasını konu edinmektedir.

2.3. AMAÇ

Bu yüksek lisans çalışmasının amacı etkin bir yabancı dil öğretimi sağlanması konusunda ne tür süreç ve etkenler üzerinde durulabileceği ve öğrenci gözüyle öğrenci gereksinimlerini karşılayabilecek örnek bir model sunabilmektir. Uygulama

araştırmasında ayrıca yabancı dil ders öğretmenlerinin görüşlerine yer verilmiş olup gözlemleri değerlendirilmiştir

2.4. EREK KİTLE ÖZELLİKLERİ

İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nde (İAFL) İngilizce dersinin görülüşü üzerine uygulanan modelde yer alan erek kitleyi öğrenci sormacasının uygulandığı 9., 10. ve 11. sınıf öğrencileri, görüşmenin yapıldığı 6 bilim olimpiyatları öğrencisi ile 10 (9. sınıf) öğrencinin günlüklerinin dahil edildiği toplam 274 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulamada yer alan fen lisesi öğrencilerinin genel itibariyle Türkiye'nin en iyi beş okulunda başarıyla öğrenim gören öğrenciler olup ayrıca aşağıda yer aldığı üzere tanımlanmaktadırlar:

“Milli Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; Fen Liseleri öğrencileri,

- a) Zeka düzeyleri ile fen ve matematik alanlarındaki yetenekleri ile yüksek öğrenime hazırlanan
- b) Matematik ve fen bilimleri alanında gereksinim duydukları alanda bilim adamı olarak yetişmeyi amaç edinen
- c) Araştırmaya yönelen, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri yakından izleyen, yeni buluşlara ilgi duyan
- d) Yeni teknolojileri kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen ve projeler hazırlayabilen bilimsel araştırmalarına, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izlemelerine yardımcı olacak şekilde yabancı dilde gelişmeyi hedefleyen, yaşları 15 ile 18 arasında değişen gençlerdir.”

(bkz. Fen Liseleri yönetmeliği, 1999: 14).

2.5. ARAŞTIRMANIN ÖYKÜSÜ

Bu yüksek lisans çalışmasının 4 tür veri toplama yolu (sormaca, görüşme, günlük, mektup) üzerinden 3'ü nitel (görüşme, günlükler, mektuplar) ve 3'ü nicel (öğrenci sormacası, öğretmen sormacası, “Benim Öğretmenim” sormacası) olmak üzere toplam 6 küme veri derlemesinin tasarım ve uygulama süreci aşağıda sunulmuştur.

2.5.1. Tasarım

24 Eylül 2004 tarihinden itibaren İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nde (İAFL) değişik sınıflarda

yer alan öğrencilerin İngilizce dersinin görülüşü ile ilgili olumlu ve olumsuz etkenler konusundaki görüşleri 2 hafta boyunca (08 Ekim 2004) her ders bitiminin 5 dakika öncesinde yazılı olarak küçük kağıtlara yazmaları planlanmıştır. Öğrenciler tarafından sunulan İngilizce ders etkenlerinin değerlendirilmesi, araştırma ölçütlerinin belirlenmesine katkıda sağlayacağı tasarlanmıştır.

Öğrencilerin belirlediği olumlu ve olumsuz etkenlere dayalı dil öğrenim ölçütlerini kapsayan *öğrenci sormacası* ile *öğretmen sormacasının* hazırlıkları 6 Kasım 2004'ten itibaren düşünülmüştür. Hazırlıkların devam ettiği aşamada, Aralık ayının ikinci haftasında (06-10 Aralık 2005), henüz taslak halinde oluşturulan öğrenci ve öğretmen sormacalarının Şubat ayının ilk haftasında tamamlanması ve onu takip eden 3 hafta içinde (07-27 Şubat) uygulanması öngörülmüştür

Öğrencilere uygulanmak üzere kendi İngilizce öğretmenlerini değerlendirmek üzere düşünülen "*Benim öğretmenim*" sormacası ise Şubat ayında taslak olarak üzerinde çalışılması ve Mart ayının son haftası (28-31 Mart 2005) itibariyle uygulanması tasarlanmıştır

İkinci tür veri toplama kaynaklarından biri olarak düşünülen *görüşmenin* bilim olimpiyatları ve TÜBİTAK öğrencileri ile Ocak ayının ilk haftasında (03-07.01.2005) yapılması planlanmıştır.

Bu uygulama araştırmasında üçüncü veri toplama kaynağı olarak *öğrenci günlükleri* düşünülmüştür. 15 Ekim 2004 tarihinden I. dönem sonu (07-01.2005) tarihine kadar İAFL'de 9A sınıfında 24 öğrencinin İngilizce dersinin görülüşü ile ilgili olarak düzenli *günlük* tutmaları tasarlanmıştır

Çalışmanın 4. tür veri toplama kaynağı, değişik illerin fen liselerinden öğrenci ve öğretmen görüşlerinin alınmasına yönelik *mektup* bilgileri düşünülmüştür. Buna göre, diğer illerde yer alan fen liseleri öğretmenlerine mektup gönderiminin tasarlanması 23 Aralık 2004'te ortaya çıkmış ve mektupların Ocak ayının ilk haftasında öğretmenlerin elinde olacak şekilde postalanması planlanmıştır. Bununla ilgili fen liseleri sayısının araştırılması da öngörülmüştür. Yapılan araştırmada Türkiye'de 66'yı aşkın fen lisesinin olduğu ve ulaşılabilen tüm fen liselerine İngilizce dersinin görülüşü ile ilgili gözlemlerin edinilmesi üzerine mektup gönderilmesi tasarlanmıştır. Bununla ilgili olarak mektup yanıtlarının Mart 2005 sonuna kadar gelmesi düşünülmüş olup, bu verilerin değerlendirilmesine ise Nisan 2005 ayında geçilmesi tasarlanmıştır.

2.5.2. Uygulama Süreci

Bu uygulama araştırmasının başlangıç hazırlıkları öngörüldüğü üzere öğrencilerin İngilizce dersine ilişkin görüşleri 2 hafta boyunca İAFL'nin tüm sınıflarından elde edilmiş olup, ardından öğrenciler tarafından sunulan bu görüşler incelenerek çalışmada yer alması düşünülen ölçütlerin belirlenmesinde katkıda bulunmuştur.

Araştırmanın birinci tür veri toplama kaynağı olan *Öğrenci sormacasının* uygulanmasına ilişkin öngörülen tarihler 21 Şubat – 07 Mart olarak belirlenmiştir. Ancak öğrenci devamsızlıkları, bilim olimpiyatlarına katılan öğrencilerin izinli olmaları sormacaların uygulama tarihlerinin ertelenmesine neden olmuş ve öğrenci sormacaları 21 Şubat 2005 itibarıyla 10 Mart 2005 tarihinde tamamlanmıştır. *Öğretmen sormacası* ise tasarlanan tarihte (21 Şubat – 07 Mart 2005) uygulanmıştır.

“*Benim Öğretmenim*” sormacası öngörülen tarih yerine (28-31 Mart 2005) daha erken bir

tarihe alınarak öğrenci sormacasının uygulanmasının hemen ardından, 07-11 Mart 2005 tarihleri arasında, verilmesi uygun görülmüş ve söz konusu tarihte öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırmada Ocak ayının ilk haftasında uygulanması öngörülen 6 İAFL bilim ve olimpiyat öğrencisiyle *görüşme* yeni yıl haftası olması ve olimpiyat sınavlarının ilk aşaması hazırlıklarının bu tarihlere yakın denk gelmesi itibariyle uygulanamamıştır. Öğrencilerin kendi hazırlık çalışmalarına odaklanmaları söz konusu olmuş ve bazı öğrencilerin de aynı tarihlerde kimi zaman devamsızlık yapmaları sonucu, belirlenen tarih yerine 18-25 Şubat 2005 tarihinde okul gününün açık olduğu hafta içi gün ve saatlerde (14:15-16:10) öngörülen 6 öğrenciyle ayrı günlerde yazılı basılmış soruların yöneltilmesiyle uygulanmıştır. Öğrencilerin İngilizce'nin kişisel olarak yaşantılarında ve bilimsel araştırmalarındaki yeri ile ilgili soruların yanı sıra, İAFL'de İngilizce dersinin görülüşüne yönelik sorular da yöneltmiştir. Elde edilen yanıtlar yazılı olarak kaydedilmiştir.

Bunun yanı sıra, 9A sınıf öğrencilerinin *günlük yazmaları* belirlenen tarihte hayata geçirilmiş olup, 15 Ekim 2004-07 Ocak 2005, 24 öğrenciden 10 kişinin oldukça düzenli günlük yazdığı belirlenmiştir.

İngilizce dersinin görülüşü ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerinin alınması amaçlı mektuplar Türkiye'nin değişik illerinde yer alan 47 fen lisesine gönderilmiştir. Ancak gönderilen 47 mektup arasından 6 ilin fen lisesi İngilizce öğretmenlerinden yanıt alınmıştır. Aralık ayının son haftasında gönderilen mektupların yanıtları Mart sonuna kadar beklenirken, gecikme göstermiş olup değişik tarihlerde olmak üzere Şubat ayından itibaren Mayıs sonuna kadar devam etmiştir.

2.6. BULGULAR

Araştırmada uygulanan sormacalar; öğrenci sormacası (2.6.1), öğretmen sormacası (2.6.2) ve “Benim Öğretmenim” sormacası (2.6.3.) üç çeşit olmak üzere değerlendirilmiştir. Ayrıca görüşme, (2.6.4), günlükler (2.6.5.) ve mektuplar değerlendirmeleri (2.6.6.) incelenmiştir.

2.6.1. Öğrenci Sormacası

İstanbul Atatürk Fen Lisesi’nde (İAFL) 15 Şubat-10 Mart Tarihleri arasında 9.,10., ve 11. sınıflarda 189’u erkek ve 85’i kız olmak üzere toplam 274 (iki yüz yetmiş dört) öğrenci üzerinde uygulanan “ İAFL’de İngilizce dersini algılamaya yönelik öğrenci görüşleri” sormacası değerlendirilmiştir.

2.6.1.1. Öğrenci Sormaca Değerlendirmesi

“İAFL’de İngilizce dersini algılamaya yönelik öğrenci görüşleri” sormacası değerlendirildiğinde; öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce öğrenmeyi sevdiği, İngilizce öğrenirken eğlendikleri, dersin zevkli geçtiği görüşünün yüksek oranda olduğu görülmektedir (bkz.1a, 1c, 1d (1 ve 2).

1a- Yabancı dil (İngilizce) öğrenmeyi seviyorum.

	Toplam	%
1>	91	32,61649
2>	106	37,99283
3>	31	11,11111
4>	35	12,5448
5>	16	5,734767

1b- Yabancı dil (İngilizce) öğrenmeyi sevmiyorum.

	Toplam	%
1>	25	9,025271
2>	36	12,99639
3>	30	10,83032
4>	88	31,76895
5>	98	35,37906

1c-Yabancı dili öğrenirken eğleniyorum.

	Toplam	%
--	--------	---

1>	34	12,18638
2>	99	35,48387
3>	60	21,50538
4>	56	20,07168
5>	30	10,75269

1d-Yabancı dil dersi zevkli geçiyor.

	Toplam	%
1>	27	9,677419
2>	81	29,03226
3>	59	21,14695
4>	62	22,22222
5>	50	17,92115

Bunun yanı sıra, öğrencilerin ortalama toplam % 84 oranında yabancı dil dersini gerekli gördükleri belirlenmiştir (bkz. 2a, 1 ve 2=> 52.87+ 31.65 = % 84.52).

2a-Yabancı dil dersini gerekli buluyorum.

	Toplam	%
1>	147	52,8777
2>	88	31,65468
3>	21	7,553957
4>	7	2,517986
5>	15	5,395683

Yabancı dil olarak İngilizce'yi öğrencilerin ders dışında- TV izlerken, chat yaparken,bilgisayar oyunları, dergi, kitap, gazete okurken, okul ve okul dışı, bilimsel ya da bilimsel olmayan araştırmalarda gereksinim duydukları ve kullandıkları tespit edilmiştir

(bkz. 1e- 1 ve 2 => 18.05 + 32.12 = % 50.17 olumlu, 1f- 1 ve 2 => 35.63 + 38.54 => % 74.17 olumlu, 2b- 1 ve 2 => 41.00 + 28.41 = % 69.41 olumlu).

1e-Yabancı dili ders dışında kullanabiliyorum.

	Toplam	%
1>	50	18,05054
2>	89	32,12996
3>	50	18,05054
4>	54	19,49458
5>	34	12,27437

1f-Yabancı dili okul dışında tv. izlerken, bilgisayarda araştırma yaparken-oyun oynarken chat yaparken-dergi-gazete-kitap okurken kullanıyorum.

	Toplam	%
--	--------	---

1>	98	35,63636
2>	106	38,54545
3>	29	10,54545
4>	27	9,818182
5>	15	5,454545

2b-Yabancı dile araştırma yaparken (bilgisayar-kitap-dergi-makale)gereksinim duyuyorum.

	Toplam	%
1>	114	41,00719
2>	79	28,41727
3>	48	17,26619
4>	26	9,352518
5>	10	3,597122

Buna karşın, öğrenciler İngilizce dersinin diğer dersleri anlamada yardımcı olmadığı görüşündeler (bkz. 2c, 4 ve 5 => % 55,59).

2c- Yabancı dil diğer dersleri anlamamda etkili/yardımcı oluyor.

	Toplam	%
1>	18	6,498195
2>	38	13,71841
3>	67	24,18773
4>	84	30,32491
5>	70	25,27076

İAFL öğrencilerinin İngilizce'yi üniversite yaşantılarında, TOEFL, FCE, KPDS, vb. sınavlarda ve gelecek eğitim ve kariyer yaşantılarında başarılı olmak, günümüzde ve gelecekte gelişen birçok gelişmelerden haberdar olabilmek; kısacası kendilerini gerçekleştirmek için İngilizce'ye yüksek oranda gereksinim duydukları belirlenmiştir (bkz. 2d- 1 ve 2 => % 94.57 olumlu, 2e- 1 ve 2 => % 65.82 olumlu, 2f- 1 ve 2 =>% 93.87 olumlu, 2g- 1 ve 2 => % 93.85 olumlu, 2h- 1 ve 2 => % 83.08 olumlu).

2d-Yabancı dil ilerideki üniversite yaşantımda gereklidir.

	Toplam	%
1>	205	74,00722
2>	57	20,57762
3>	3	1,083032
4>	5	1,805054
5>	7	2,527076

2e- Yabancı dil ile ilgili başarıyı ve bilgimi göstermeye yönelik TOEFL-FCI-

KPDS, üniversite hazırlık sınıfını geçme gibi sınavlara gereksinimim vardır.

	Toplam	%
1>	132	47,48201
2>	51	18,34532
3>	48	17,26619
4>	26	9,352518
5>	21	7,553957

2f- İlerideki eğitim yaşantımda yabancı dile gereksinim vardır.

	Toplam	%
1>	216	77,69784
2>	45	16,18705
3>	4	1,438849
4>	6	2,158273
5>	7	2,517986

2g- İlerideki meslek veya kariyer yaşantımda yabancı dile gereksinimim olacaktır.

	Toplam	%
1>	211	76,17329
2>	49	17,68953
3>	6	2,166065
4>	4	1,444043
5>	7	2,527076

2h- Yaşantımızda gelişen birçok yeni gelişmelerden haberdar olmak için yabancı dile gereksinim vardır.

	Toplam	%
1>	140	50,35971
2>	91	32,73381
3>	27	9,71223
4>	15	5,395683
5>	5	1,798561

Öğrencilerin yabancı dili öğrenmeye yönelik sınıf içi etkinliklere sık sık katılmaktan hoşnut olmak, düşünceleri paylaşmak, arkadaşlarıyla çalışmak, rol almak, ikili ya da çoklu grup çalışmalarına katılmak, vb. gibi uygulamalara toplam ortalama % 40 ile % 49 arasında değişen oranlarda katılırken, %25 oranında çekimser oldukları ve ortalama %25 ve üzeri oranda katılmadıkları belirlenmiştir (bkz. 3a-3b-3c-3d-3e; 1 ve 2 => olumlu, 4 ve 5 => olumsuz). Buna göre; öğrencilerin sınıf içi etkinliklerde buldukları ve bunun sonucunda hoşnut oldukları sonucu çıkarılabilir.

3a-Yabancı dil dersinde ikili ya da grupla çalışmayı seviyorum.

	Toplam	%
--	--------	---

1>	51	18,47826
2>	77	27,89855
3>	76	27,53623
4>	49	17,75362
5>	23	8,333333

3b- Yabancı dil dersine sık sık katılmak hoşuma gidiyor.

	Toplam	%
1>	39	14,07942
2>	76	27,43682
3>	71	25,63177
4>	54	19,49458
5>	37	13,3574

3c- Yabancı dil dersinde rol oynamak, diyalog kurmak eğlenceli

	Toplam	%
1>	51	18,41155
2>	83	29,9639
3>	72	25,99278
4>	39	14,07942
5>	32	11,55235

3d- Yabancı dil dersinde düşüncelerimi paylaşmak, deneyimlerimden söz etmek hoşuma gidiyor.

	Toplam	%
1>	37	13,3574
2>	77	27,79783
3>	82	29,60289
4>	47	16,96751
5>	34	12,27437

3e- Yabancı dil dersinde arkadaşlarımla hikaye oluşturmak, onlarla çalışmak, yardımlaşmak eğlenceli.

	Toplam	%
1>	54	19,63636
2>	84	30,54545
3>	70	25,45455
4>	39	14,18182
5>	28	10,18182

Öğrencilerin öğrenme stratejilerine yönelik yanıtları incelendiğinde, bireysel-kendi başlarına çalışmayı tercih etmedikleri, bunun yerine genel olarak ikili yada çoklu grup çalışmasını

(bkz.4a- 4 ve 5 => % 42.38 olumsuz, 4b- 4 ve 5 => %42.02 olumsuz, 4c- 4 ve 5 => %43.11 olumsuz) tercih ettikleri görülmüştür.

4a-Yabancı dil dersini tek başıma takip etmeyi tercih ediyorum.

	Toplam	%
1>	34	12,31884
2>	63	22,82609
3>	62	22,46377
4>	77	27,89855
5>	40	14,49275

4b- Yabancı dil dersinde kendi başıma çalışmayı seviyorum.

	Toplam	%
1>	41	14,85507
2>	51	18,47826
3>	68	24,63768
4>	77	27,89855
5>	39	14,13043

4c-İkili ya da grup çalışmaları yerine bireysel çalışmaları tercih ederim.

	Toplam	%
1>	46	16,66667
2>	55	19,92754
3>	56	20,28986
4>	75	27,17391
5>	44	15,94203

Öğrenme stratejilerinden en yüksek oranı “iyi dinleyerek öğreniyorum” (bkz.5a- 1 ve 2’ ye verilen yanıtlara göre ortalama % 51.07) ve ardından “yabancı dili arkadaşlarımdan öğreniyorum” (bak. 5g-1 ve 2’ye verilen yanıtlar doğrultusunda toplam ortalama % 45.83) takip ederken, en az kullanılan strateji “liste çıkarmak yada şema çizmek...” (bkz. 5f- 4 ve 5’e verilen yanıtlar doğrultusunda toplam ortalama % 46.11) olduğu görülmüştür.

5a-Yabancı dili iyi dinleyerek öğreniyorum.

	Toplam	%
1>	51	18,47826
2>	90	32,6087
3>	70	25,36232
4>	40	14,49275
5>	25	9,057971

5f- Yabancı dili liste çıkararak ya da şema çizerek öğreniyorum.

	Toplam	%
1>	32	11,5942
2>	53	19,2029
3>	64	23,18841

4>	74	26,81159
5>	53	19,2029

5g-Yabancı dili arkadaşlarımdan yardım alarak öğreniyorum.

	Toplam	%
1>	39	14,07942
2>	88	31,76895
3>	55	19,8556
4>	55	19,8556
5>	40	14,44043

Sormacada yer alan ders kitabına yönelik yanıtlar incelendiğinde ders kitabının renkli basım olmasına ve farklı ülkeye, kültüre ,ünlü kimselere yüksek oranlarda ilgi duyulduğu (bkz. 6k-6l 1 ve 2'ye verilen yanıtlar doğrultusunda toplam ortalama % 69 üzeri) görülmüştür. Ders kitabının sözcük bilgisi (bkz. 6f 1 ve 2'ye toplam ortalama % 52.68) ile dilbilgisini yeterli ölçüde içerdiği (bkz. 6h- 1 ve 2 toplam ortalama % 50.71), anlaşılır olduğu (bkz. 6b- 1 ve 2 toplam ortalama % 45.51) , kültür odaklı olduğu (bkz. 6d- 1 ve 2 toplam ortalama %44.59) , yeterli ölçüde alıştırmalara -uygulamaya – yer verdiği (bkz. 6i- 1 ve 2 toplam ortalama % 42.64), kitabı destekleyen yardımcı kaynakların ders kitabıyla birebir ilişkili olduğu (bkz. 6j- 1 ve 2 toplam ortalama % 45.48) belirlenmiştir. Buna karşın; ders kitabının sesletimi -pronunciation- yeterli ölçüde içermediği (bkz. 6g- 4 ve 5 verilen yanıtlar doğrultusunda toplam ortalama % 36.68) ve ilgi çekici olmadığı ortaya konulmuştur (bkz. 6a- 4 ve 5'e verilen yanıtlar doğrultusunda toplam ortalama % 44.95).

Bunun yanı sıra, yabancı dilde kitabın içerik düzeninin yabancı dili kolay sunup sunmadığı sorusuna yönelik alınan olumlu ile çekimser yanıt oranları birbiriyle çok yakın sonuçları verirken (bkz. 6c- 1 ve 2 toplam ortalama % 32.48, çekimser oran % 32.12), olumsuz (katılmıyorum) yanıt oranı toplam % 35.37 (bkz. 6c- 4 ve 5'e verilen yanıtlar) olarak belirlenmiştir. Benzer şekilde, “ yabancı dil ders kitabının dört temel beceriyi (dinleme-okuma-konuşma-yazma) yeterli ölçüde içermektedir.”sorusu incelendiğinde, toplam olumlu (bak. 6e-1 ve 2) %35.83, çekimser %26.52 ve olumsuz yanıt oranı olan % 37.62 ile birbirine

oldukça yakın sonuçlar vermiştir. Bu değerlendirme sonucunda ders kitabının *dilbilgisine* ve *sözcük bilgisine* yüksek oranda önem verdiği, *sesletim* ve *dört temel beceriyi* ise yeterli içermediği sonucu doğmaktadır.

6a-Yabancı dil ders kitabının ilgi çekici olduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	24	8,633094
2>	74	26,61871
3>	55	19,78417
4>	70	25,17986
5>	55	19,78417

6b- Yabancı dil ders kitabının içeriğinin anlaşılır olduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	25	8,960573
2>	102	36,55914
3>	71	25,44803
4>	52	18,63799
5>	29	10,39427

6c-Yabancı dil ders kitap içerik düzeninin yabancı dili kolay sunduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	23	8,303249
2>	67	24,18773
3>	89	32,12996
4>	71	25,63177
5>	27	9,747292

6d- Yabancı dil ders kitabının kültür odaklı olduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	38	13,66906
2>	86	30,93525
3>	76	27,33813
4>	46	16,54676
5>	31	11,15108

6e-Yabancı dil ders kitabının dört temel beceriyi (dinleme-okuma-konuşma-yazma) yeterli ölçüde içerdiğini düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	21	7,526882
2>	79	28,31541
3>	74	26,5233
4>	65	23,29749
5>	40	14,33692

6f- Yabancı dil ders kitabının sözcük bilgisini yeterli ölçüde içerdiğini düşünüyorum

	Toplam	%
--	--------	---

1>	40	14,33692
2>	107	38,35125
3>	69	24,73118
4>	37	13,26165
5>	26	9,318996

6g-Yabancı dil ders kitabının sesletimi yeterli ölçüde içerdiğini düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	19	6,834532
2>	61	21,94245
3>	96	34,53237
4>	58	20,86331
5>	44	15,82734

6h-Yabancı dil ders kitabının dilbilgisini yeterli ölçüde içerdiğini düşünüyorum

	Toplam	%
1>	29	10,43165
2>	112	40,28777
3>	71	25,53957
4>	43	15,46763
5>	23	8,273381

6i-Yabancı dil ders kitabını yeterli ölçüde alıştırmalara(uygulamaya) yer verdiğini düşünüyorum

	Toplam	%
1>	32	11,46953
2>	87	31,1828
3>	84	30,10753
4>	51	18,27957
5>	25	8,960573

6j- Yabancı dil ders kitabını destekleyen yardımcı kitap ve kasetlerin ders kitabı konularıyla birebir yardımcı ve ilişkili olduğu düşünülmektedir.

	Toplam	%
1>	41	14,80144
2>	85	30,68592
3>	88	31,76895
4>	38	13,71841
5>	25	9,025271

6k-Yabancı dil ders kitabının renkli basımının ders ilgiyi arttırdığını düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	87	31,29496
2>	106	38,1295
3>	43	15,46763
4>	22	7,913669
5>	20	7,194245

6l- Yabancı dil ders kitabının çeşitli kültürleri, ülkeleri ve ünlü kişileri de kapsayarak yabancı dili kolay öğrenmeye olumlu etkisi vardır.

	Toplam	%
1>	92	33,09353
2>	100	35,97122
3>	49	17,6259
4>	18	6,47482
5>	19	6,834532

Sormacada yer alan hedef kültürü, ülkeyi tanımaya yönelik sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrenci yaklaşımlarının oldukça olumlu olduğu görülmektedir. Buna göre, yabancı dil konusunda ülkeyi, insanlarını, kültürlerini tanıma ve görme, diyalog (iletişim) kurma, vb. yüksek oranda katılım alınmıştır (bkz. 7a- 1 ve 2 => % 56.51; 7b- 1 ve 2 => % 73.99; 7c- 1 ve 2 => % 76.53; 7d- 1 ve 2 => % 60.14 olumlu). Bunun yanı sıra; yabancı dilin konuşulduğu ülkelerde (yurtdışında) öğrenmenin ya da geliştirmenin gerekliliğine inandıkları yönünde oldukça yüksek oranda yanıt alınmıştır (bkz. 7e- 1 ve 2, % 84.11 olumlu).

7a-Yabancı dil olarak İngilizce konuşan ülkeler konusunda bilgi edinmek hoşuma gidiyor.

	Toplam	%
1>	72	26,08696
2>	84	30,43478
3>	59	21,37681
4>	36	13,04348
5>	25	9,057971

7b- Yabancı dil olarak İngilizce konuşan ülkeleri gezip görmek isterim.

	Toplam	%
1>	127	45,84838
2>	78	28,15884
3>	31	11,19134
4>	21	7,581227
5>	20	7,220217

7c-Yabancı dil olarak İngilizce konuşulan ülke insanlarıyla tanışıp diyalog kurmak isterim.

	Toplam	%
1>	131	47,29242
2>	81	29,24188
3>	20	7,220217
4>	24	8,66426
5>	21	7,581227

7d- Yabancı dil olarak İngilizce konuşulan ülke kültürünü tanımak isterim.

	Toplam	%
--	--------	---

1>	87	31,52174
2>	79	28,62319
3>	43	15,57971
4>	31	11,23188
5>	36	13,04348

7e-Yabancı dili konuşulduğu ülkede (yurtdışında) öğrenmek ya da geliştirmek gerekliliğine inanıyorum...

	Toplam	%
1>	161	58,12274
2>	72	25,99278
3>	21	7,581227
4>	10	3,610108
5>	13	4,693141

Sormacada yer alan “Ailenin yabancı dil öğrenmeye etkisi ya da tutumu” ile ilgili sorular incelendiğinde, ailenin yabancı dile önem verdiği (bkz. 8b-1 ve 2 deki soru yanıtlarına göre toplam ortalama % 69.42) aile ile öğrencinin yabancı dili eşit derecede önemsedikleri (bkz. 8c- 1 ve 2 de görülen toplam olumlu yanıt oranı %35.60 ile 4 ve 5’te toplam olumsuz yanıt oranı % 35.96) ortaya çıkmakla beraber ailenin yabancı dile karşı özel ilgisinin olup olmadığı sorusuna karşılık ise % 39.12 olumlu, % 43.33 olumsuz ve % 27.53 oranlarında çekimser yanıt alınmıştır. Buna göre; ailelerin yabancı dile karşı özel bir ilgilerinin olmadığı sonucu ortaya konulabilir(bkz. 8a). Bunun yanı sıra, “Ailede yabancı dil bilen sayısı birden fazladır” sorusunun olumlu ve olumsuz yanıtları birbirine yakın sonuç vermiştir (bkz. 8d-1 ve 2 toplam % 47. 47 olumlu, 4 ve 5 de % 46.03 olumsuz yanıt oranları). Ailelerin eğitim durumunun (bkz. 8e-1 ve 2’ ye verilen toplam % 53.59 olumlu) ve ailenin maddi (ekonomik) durumunun (bkz. 8f-1 ve 2’ye verilen % 53.59 olumlu ve 8g’ de 4 ve 5’e verilen % 65.20 olumsuz yanıt oranının) yabancı dili öğrenmeye yönelik olumlu etkisi olduğunu ortaya koymuştur.

8a-Ailemin yabancı dile karşı özel bir ilgisi var.

	Toplam	%
1>	48	17,3913
2>	60	21,73913
3>	76	27,53623
4>	66	23,91304
5>	26	9,42029

8b- Ailem yabancı dile önem vermiyor.

	Toplam	%
1>	100	35,97122
2>	93	33,45324
3>	47	16,90647
4>	22	7,913669
5>	15	5,395683

8c-Ailem yabancı dili benden daha çok önemsemektedir.

	Toplam	%
1>	49	17,6259
2>	50	17,98561
3>	79	28,41727
4>	60	21,58273
5>	40	14,38849

8d- Ailemde yabancı dil bilen kişi sayısı birden fazladır.

	Toplam	%
1>	91	32,73381
2>	41	14,7482
3>	18	6,47482
4>	49	17,6259
5>	79	28,41727

8e-Ailemin eğitim durumu yabancı dili öğrenmeme olumlu etki etmektedir.

	Toplam	%
1>	83	29,85612
2>	66	23,74101
3>	62	22,30216
4>	36	12,94964
5>	31	11,15108

8f- Ailemin maddi durumu yabancı dili öğrenmemde olumlu etki etmektedir.

	Toplam	%
1>	73	26,44928
2>	68	24,63768
3>	85	30,7971
4>	28	10,14493
5>	22	7,971014

8g-Ailemin maddi durumu yabancı dili öğrenmemde olumsuz etki etmektedir.

	Toplam	%
1>	8	2,898551
2>	18	6,521739
3>	70	25,36232
4>	60	21,73913
5>	120	43,47826

8i-Yabancı dil dersinde arkadaşlarımla kaynak desteği ve/veya bireysel yardımları yabancı dil öğrenmemde olumlu etki etmektedir/ler.

	Toplam	%
1>	47	17,09091
2>	86	31,27273
3>	68	24,72727
4>	45	16,36364
5>	29	10,54545

Yabancı dil öğrenmede arkadaş görüşlerinin, bireysel yardımlarının ya da kaynak desteğinin olumlu etki ettiği görülmüştür (bkz. 8h-1 ve 2'ye % 38.61, 8i- 1 ve 2'ye % 48) Buna karşın, yabancı dil dersi dışında alınan özel ders ve/ya ve/veya kursların olumlu etkisi olmadığı (bkz. 8j- 4 ve 5=> toplam ortalama % 51,62) görülmüştür.

8h-Yabancı dil öğrenmede arkadaşlarının görüşleri olumlu etki etmektedir.

	Toplam	%
1>	39	14,07942
2>	68	24,54874
3>	107	38,62816
4>	28	10,1083
5>	35	12,63538

8j- Yabancı dil öğrenimimde okul dışı aldığım özel ders ve /veya katıldığım yabancı dil kursların olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	28	10,1083
2>	34	12,27437
3>	72	25,99278
4>	52	18,77256
5>	91	32,85199

Öğrenciler, “Yabancı dil öğrenmede önceden kazanılmış dil alt yapısı ve özgüvenin olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum” sorusuna oldukça yüksek oranda katıldıklarını belirtmişlerdir . Buna karşın, alt yapının olumsuz etkisi olduğunu düşünen sayı az bir orandadır (bkz. 8k- 1 ve 2=> toplam ortalama % 66,78 olumlu, 4 ve 5=> % 14.07 olumsuz). Öyleyse, öğrencilerin önceden kazanmış oldukları dil alt yapısının ve özgüvenin dili öğrenmeye oldukça olumlu etkisi ve motivasyon kaynağı olduğu belirtilmektedir.

8k-Yabancı dil öğrenmemde önceden kazanılmış dil alt yapısı ve özgüvenin olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	93	33,57401

2>	92	33,213
3>	53	19,13357
4>	13	4,693141
5>	26	9,386282

Düzenlenen sormacada yabancı dil öğretmenlerinin işlerini sevip sevmedikleri konusunda öğrencilerin ortalama 1 ve 2 şıklarını işaretleyerek toplam % 68.33 oranında olumlu düşünürken, 4 ve 5'i işaretleyerek % 17.26 oranında olumsuz düşündükleri belirlenmiştir.

Buna göre, okuldaki yabancı dil öğretmenlerinin işlerini sevdikleri yorumu doğmaktadır

(bkz. 9a- 1 ve 2 => % 68.33 olumlu, 4 ve 5 => % 17.26 olumsuz).

9a- Yabancı dil öğretmenin işini sevdiğini düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	112	40,28777
2>	78	28,05755
3>	40	14,38849
4>	21	7,553957
5>	27	9,71223

“Yabancı dil öğretmenlerinin yabancı dili sevdiklerini düşünüyorum” sorusunda toplam % 77.05 oranında olumlu yanıt verilirken, % 12.17 oranında ise olumsuz yanıt verilmiştir. Buna göre öğrenciler yabancı dil öğretmenlerinin yabancı dili sevdikleri görüşündeler (bkz. 9b- 1 ve 2 => % 77.05 olumlu, 4 ve 5 => % 12.17 olumsuz).

9b- Yabancı dil öğretmenimin yabancı dili sevdiğini düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	129	46,23656
2>	86	30,82437
3>	30	10,75269
4>	14	5,017921
5>	20	7,168459

“Yabancı dil öğretmenimin işyerini-okulunu- sevdiğini düşünüyorum” sorusuyla ilgili olumlu düşünen öğrencilerin toplam oranı %54.47 iken, olumsuz düşünenler % 22.93 olarak belirlenmiştir. Buna göre, yabancı dil öğretmenlerinin işyerlerini-okulu- sevdikleri görüşü baskındır (bkz. 9c- 1 ve 2 => % 54.47 olumlu, 4 ve 5 => % 22.93 olumsuz).

9c- Yabancı dil öğretmenimin işyerini(okulu) sevdiğini düşünüyorum.

	Toplam	%
--	--------	---

1>	84	30,10753
2>	68	24,37276
3>	63	22,58065
4>	36	12,90323
5>	28	10,03584

Öğrenciler, yabancı dil öğretmeninin okulun diğer öğretmenleriyle iyi iletişimi olduğu konusunda % 46.58 oranında olumlu yanıt verirken, % 18.27 oranında olumsuz yanıtlamıştır. Buna göre, genel olarak yabancı dil öğretmenlerinin okuldaki diğer meslektaşlarıyla iyi iletişimi oldukları gözlemlendiği söylenebilmektedir (bkz. 9d- 1 ve 2 => % 48.58 olumlu, 4 ve 5 => % 18.27 olumsuz).

9d- Yabancı dil öğretmenimin okulun diğer öğretmenleriyle iyi iletişimi vardır.

	Toplam	%
1>	70	25,08961
2>	60	21,50538
3>	98	35,12545
4>	25	8,960573
5>	26	9,318996

“ Yabancı dil öğretmenimin derste birçok öğretim yöntem ve teknikleri kullanmaktadır” sorusuna % 46.06 olumlu, % 32.72 olumsuz yanıt verilirken; % 21.22 oranında da *yorum yok* sonucu ortaya çıkmıştır. Buna göre, büyük bir kısım öğrencilerin öğretmenlerinin çeşitli yöntem ve teknik bilgisi olup bunları ders içinde kullandıkları, bir kısım öğrencilerin öğretmenlerinin ders içinde yöntem ve tekniklerden faydalanmadıkları, diğer bir kısım öğrencinin de öğretmenlerinin kullanıp kullanmadıkları konusunda emin olamadıkları ya da bilgilerinin olmadığı yorumu doğmaktadır (bkz. 9e- 1 ve 2 => % 46.06 olumlu, 4 ve 5 => % 32.72 olumsuz ve 3=> % 21.22 çekimser).

9e-Yabancı dil öğretmenimin derste bir çok öğretim yöntem ve teknikleri kullanmaktadır.

	Toplam	%
1>	70	25,17986
2>	58	20,86331
3>	59	21,22302
4>	38	13,66906
5>	53	19,06475

“ Yabancı dil öğretmeni tahtayı düzenli ve düzgün kullanmaktadır” sorusuna yönelik alınan yanıtlar incelendiğinde, toplamda olumlu düşünenlerin oranı %49.10 iken olumsuz düşünenlerin oranı % 35.47’dir. Buna göre yabancı dil öğretmenlerinin bir çoğunun tahtayı düzenli kullandıkları, bir kısım öğretmenin de düzgün ve düzenli olarak kullanmadıkları ortaya çıkmıştır (bkz. 9f- 1 ve 2 => 27.24 + 21.86 =>% 49.10 olumlu, 4 ve 5 => 17,20 + 18.27=> % 35.47 olumsuz).

9f- Yabancı dil öğretmeni tahtayı düzenli ve düzgün olarak kullanmaktadır.

	Toplam	%
1>	76	27,24014
2>	61	21,8638
3>	43	15,41219
4>	48	17,2043
5>	51	18,27957

“ Yabancı dil öğretmeni çeşitli kaynaklardan yararlanmaktadır” sorusuna yönelik öğrenci yanıtları incelendiğinde, büyük bir çoğunluğunun öğretmenlerinin farklı kaynaklardan yararlandığı konusunda olumlu düşüncelerinin olduğu saptanmıştır. Buna göre olumlu yanıtların toplam oranı % 55.18, olumsuz yanıtların oranı ise 24.37’dir. (bkz. 9g- 1 ve 2=> 25.08 +30.10 =>% 55.18 olumlu, 4 ve 5 => 13.62 + 10.75 => % 24.37).

9g- Yabancı dil öğretmeni çeşitli kaynaklardan yararlanmaktadır.

	Toplam	%
1>	70	25,08961
2>	84	30,10753
3>	57	20,43011
4>	38	13,62007
5>	30	10,75269

“ Yabancı dil öğretmeni ders kitabını ve yardımcı kitaplara sıklıkla bağlı kalarak ders işlemektedir” sorusuna yönelik yanıtlara bakıldığında, toplamda % 56.11 olumlu, % 23.37 olumsuz yanıt alınmıştır. Tespit edilen bu oranlara göre yabancı dil öğretmenlerinin ders kitabını oldukça yoğun olarak kullandıkları ve yardımcı ders kitaplarına da başvurarak ana

ders kitabına ve derse destek olarak kullandığı görülmüştür (bkz. 9h- 1 ve 2 => 21.94 + 34.17 => % 56.11 olumlu, 4 ve 5 => 14.38 + 8.99=> % 23.37 olumsuz).

9h-Yabancı dil öğretmeni ders kitabını ve yardımcı kitaplara sıklıkla bağlı kalarak ders işlemektedir.

	Toplam	%
1>	61	21,94245
2>	95	34,17266
3>	57	20,5036
4>	40	14,38849
5>	25	8,992806

“ Yabancı dil öğretmeni ders kitabı dışında da bazı faaliyetlere (çeviri, oyun, şarkı, öykü, şiir, proje, vb.) yer vermektedir” sorusuna yönelik yanıtlar incelendiğinde toplamda % 51.43 olumlu, % 36.68 olumsuz yanıtlar alınmış olup, İAFL yabancı dil öğretmenlerinin çoğunlukla ders kitabı dışında ilgi çekici, eğlendirici ve eğitici amaçlı faaliyetlere yer verdiği belirlenmiştir (bkz. 9i-1 ve 2 => 28.05 +23.38 => % 51.43 olumlu, 4 ve 5 => 15.46 + 21.22 => % 36.68 olumsuz).

9i- Yabancı dil öğretmeni ders kitabı dışında da bazı faaliyetlere (çeviri, oyun, şarkı, öykü, şiir, proje, vb.) yer vermektedir.

	Toplam	%
1>	78	28,05755
2>	65	23,38129
3>	33	11,8705
4>	43	15,46763
5>	59	21,22302

“ Yabancı dil öğretmeni birden fazla zekaya (fiziksel- görsel-işitsel-analitik-mantıksal-doğa,vb.) dayalı zaman zaman ders işlemektedir” konusunda öğrencilerin birçoğu yabancı dil öğretmenin çoklu zekayı göz önüne alarak dersi işlediğini- toplamda %43.88 oranında olumlu- düşünürken, toplamda %38.84 oranında da oldukça yoğun bir oranda yabancı dil

öğretmeninin çoklu zekayı göz önüne almadığını belirtmişlerdir (bkz. 9j- 1 ve 2=> 21.94 + 21.94 => % 43.88 olumlu, 4 ve 5 =>18.34+ 20.50 => % 38.84 olumsuz).

9j. Yabancı dil öğretmeni birden fazla zekaya (fiziksel-görsel-işitsel- analitik-mantıksal-doğa, vb) dayalı zaman zaman ders işlemektedir.

	Toplam	%
1>	61	21,94245
2>	61	21,94245
3>	48	17,26619
4>	51	18,34532
5>	57	20,5036

“ Yabancı dil öğretmeni yabancı dil dersinde sınıf içinde iletişimsel ortama ve/ya kaynaklara destek vermektedir” sorusuna yönelik yanıt oranları incelendiğinde, toplamda 52.70 olumlu, 28.51 olumsuz sonuçlar belirlenerek, yabancı dil öğretmeninin sınıf içinde iletişimsel ortam ve kaynaklara yer verdiği ortaya çıkmıştır (bkz. 9k- 1 ve 2 => 25.63 + 27.07 => % 52.70 olumlu, 4 ve 5 => 12.99 + 15.52 => % 28.51 olumsuz).

9k- Yabancı dil öğretmeni yabancı dil dersinde sınıf içinde iletişimsel ortama ve /ya kaynaklara destek vermektedir.

	Toplam	%
1>	71	25,63177
2>	75	27,07581
3>	52	18,77256
4>	36	12,99639
5>	43	15,52347

“ Yabancı dil öğretmeninin güler yüz ifadesi ve anlayışlı davranması dersi olumlu etkilemektedir” sorusuna yönelik öğrenci yanıtları karşılaştırıldığında, toplamda % 62.22 oranında olumlu yanıt alınırken, %20.49 gibi daha düşük bir oran olumsuz yanıt vererek özellikle yabancı dil öğretmeninin ifadesi, öğrenciye karşı olumlu ve anlayışlı tutumunun oldukça etkili olduğu görüşünü desteklemiştir. (bkz. 9l- 1 ve 2 => 41.36 + 20.86 => % 62.22 olumlu, 4 ve 5 => 7.91 +12.58 => %20.49 olumsuz).

9l- Yabancı dil öğretmenin güler yüz ifadesi ve anlayışlı davranması dersi olumlu etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	115	41,36691

2>	58	20,86331
3>	48	17,26619
4>	22	7,913669
5>	35	12,58993

“ Yabancı dil öğretmeninin ciddi, sert yüz ifadesi ve davranışları derse olumsuz bir etkisi vardır” toplamda %41 olumlu, %44.59 olumsuz yanıt verilerek birbirine yakın oranlar ortaya çıkmıştır. Buna göre, öğretmenin güler yüzlü olması derse olan ilgiyi arttırırken, ciddi bir yüz ifadesinin ise derse karşı pek bir etkisi olmadığı ortaya çıkarmıştır (bkz. 9m- 1 ve 2 => 23.02 + 17.98 => % 41 olumlu, 4 ve 5 => 14.38 + 30.21 => % 44.59 olumsuz).

9m-Yabancı dil öğretmenin ciddi ve sert yüz ifadesi ve davranışları derse olumsuz bir etkisi vardır.

	Toplam	%
1>	64	23,02158
2>	50	17,98561
3>	40	14,38849
4>	40	14,38849
5>	84	30,21583

Oysa, “ Yabancı dil öğretmeninin ses tonu ve rengi derse olan ilgiyi etkilemektedir (dikkat çeken, eğitsel, vb.)” sorusuna yönelik tablo incelendiğinde, öğretmenin ses tonunun ve renginin derse yönelik olumlu tepki geliştirmeye etkisinin olduğu belirlenmiştir (bkz. 9n- 1 ve 2 => 37.18 + 29.96 =>% 67.12 olumlu, 4 ve 5 => 11.91 + 9.74 => % 21.65 olumsuz).

9n-Yabancı dil öğretmeninin ses tonu ve rengi derse olan ilgiyi etkilemektedir (dikkat çeken- eğitsel).

	Toplam	%
1>	103	37,18412
2>	83	29,9639
3>	31	11,19134
4>	33	11,91336
5>	27	9,747292

“Yabancı dil öğretmenin (bakımlı/bakımsız/modern/klasik) giyim tarzı derse olan yaklaşımı etkilemektedir” sorusunun görüşlerine yönelik tabloya bakıldığında, öğretmenin giyim

tarzının dersi olumlu algılamaya yönelik etkisinin olduğu sonucu belirlenmiştir (bkz. 9o-1 ve 2 => 29.74 + 22.58 0 => % 52.32 olumlu, 4 ve 5 => 10.39 + 14.69 => % 25.08 olumsuz).

9o-Yabancı dil öğretmenin (bakımlı/bakımsız/modern/klasik)giyim tarzı derse olan yaklaşımı etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	83	29,7491
2>	63	22,58065
3>	63	22,58065
4>	29	10,39427
5>	41	14,69534

Öğrenciler “ Yabancı dil dersinde düzenli ödev ve projelere yer verilmektedir” sorusuna birbirine yakın oranda olumlu ve olumsuz yanıtlar vererek (bkz. 10a- 1 ve 2 => % 38.26 olumlu, 4 ve 5 => % 39.70 olumsuz) kimi yabancı dil sınıflarında ödev ve projelerin yapıldığı kimi sınıfların da yapmadığı sonucunu vermektedir. Buna karşın, yabancı dil derslerinde çeviri, öykü ve konu eleştirilerine yer verildiği sonucu toplam % 57 katılım oranıyla belirlenmiştir (bkz. 10b- 1 ve 2 => % 57.03 olumlu, 4 ve 5 => % 27.06 olumsuz). Ayrıca, yabancı dil sınıflarında yeterli oranda bireysel ya da kümesel çalışmalara yer verilmediği (bkz. 10c- 1 ve 2=> %34.53 olumlu, 4 ve 5 => % 46.90 olumsuz), bunun yanı sıra, derslerde oyun, şarkı, makale okuma, bulmaca çözme vb. faaliyetlere de az oranda yer verildiği görülmüştür (bkz. 10d- 1 ve 2 => % 38.77 olumlu, 4 ve 5 => % 47.80 olumsuz).

10a- Yabancı dil dersinde düzenli ödev ve projelere yer verilmektedir.

	Toplam	%
1>	44	15,88448
2>	62	22,38267
3>	61	22,02166
4>	54	19,49458
5>	56	20,21661

10b- Yabancı dil dersinde çeviri, öykü ve/ya konu eleştirilerine yer verilmektedir.

	Toplam	%
1>	63	22,74368
2>	95	34,29603
3>	43	15,52347
4>	36	12,99639
5>	39	14,07942

10c-Yabancı dil dersinde bireysel ve/ya kümesel proje çalışma, sunumlara yer verilmektedir.

	Toplam	%
1>	35	12,72727
2>	60	21,81818
3>	51	18,54545
4>	66	24
5>	63	22,90909

10d-Yabancı dil dersinde oyun, şarkı, gazete,dergi,makale okuma,bulmaca çözme vb. faaliyetlere yer vermektedir.

	Toplam	%
1>	38	13,86861
2>	68	24,81752
3>	37	13,50365
4>	64	23,35766
5>	67	24,45255

Sormaca değerlendirmesine göre “Yabancı dil dersi okul başarısını etkilemektedir” sorusuna % 50’yi aşan olumlu bir oran ortaya çıkmış, ve okul başarısında yabancı dilin önemli bir yer tuttuğu belirlenmiştir (bkz. 11a). Bunun yanı sıra, öğrenciler “Yabancı dil proje çalışmaları ve araştırmalar için gereklidir” sorusuna % 70.38 olumlu katılım yüzdesi ile yabancı dilin proje ve araştırmalarda ki önemi ve gerekliliğini de belirtmişlerdir (bkz. 11a- 1 ve 2 => 30.32 + 22.38 => % 52.70 olumlu, 11b- 1 ve 2 => 38.26 + 32.12 = % 70.38 olumlu).

11a-Yabancı dil dersi okul başarısını etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	84	30,32491
2>	62	22,38267
3>	48	17,32852
4>	42	15,16245
5>	40	14,44043

11b- Yabancı dil dersi proje çalışmaları ve araştırmalar için gereklidir..

	Toplam	%
1>	106	38,26715
2>	89	32,12996
3>	34	12,27437
4>	22	7,942238
5>	26	9,386282

“Yabancı dil dersi bireysel başarı için gereklidir” (bkz. 11c- 1 ve 2 => 43.32 + 33.57 = %

76.89 olumlu) ile “Yabancı dil dersi doğru iletişim için gereklidir” (bkz. 11d- 1 ve 2 => 42.59 + 31.0 = % 73.63) olumlu), sorularına öğrenciler yüksek oranda katıldıkları ve yabancı dili bireysel başarıyı yakalamak ve günümüzde doğru iletişim kurmak için gerekli gördüklerini ortaya koymuşlardır.

11c-Yabancı dil dersi bireysel başarı için gereklidir.

	Toplam	%
1>	120	43,3213
2>	93	33,57401
3>	31	11,19134
4>	13	4,693141
5>	20	7,220217

11d- Yabancı dil dersi doğru iletişim için gereklidir.

	Toplam	%
1>	118	42,59928
2>	86	31,04693
3>	39	14,07942
4>	19	6,859206
5>	15	5,415162

“Yabancı dil dersi gelecekteki üniversite yaşantısı için gereklidir” sorusuna % 92.41 gibi çok yüksek olumlu katılım oranıyla öğrencilerin yabancı dili oldukça önemsedikleri ve ilerideki üniversite yaşantılarındaki önemini bildikleri görülmüştür (bkz. 11e- 1 ve 2 => 69.67 + 22.74 = % 92.41 olumlu).

11e-Yabancı dil dersi gelecekteki üniversite yaşantısı için gereklidir.

	Toplam	%
1>	193	69,67509
2>	63	22,74368
3>	8	2,888087
4>	3	1,083032
5>	10	3,610108

Öğrenci sormaca değerlendirmesi sonucunda en yüksek oran ortalamalarından “Yabancı dil gelecekteki kariyer için gereklidir” sorusu % 93.13 (bkz. 11f- 1 ve 2) ve “ Yabancı dil dersi kendimizi geliştirmek için gereklidir” % 88.08 ile olumlu katılım oranlarıyla (bkz. 11g-

1 ve 2), öğrencilerin ilerideki öğrenimlerinin yanı sıra, meslek yaşantılarında da yabancı dilin alacağı yerin bilincinde olduklarını göstermektedir (bkz. 11e- 1 ve 2 \Rightarrow 69.67 + 22.74 = % 92.41 olumlu, 11f- 1 ve 2 \Rightarrow 70.75 + 22.38 = % 93.13 olumlu, 11g- 1 ve 2 \Rightarrow 61.37 + 26.71 = % 88.08 olumlu).

11f- Yabancı dil dersi gelecekteki kariyer için gereklidir.

	Toplam	%
1>	196	70,75812
2>	62	22,38267
3>	10	3,610108
4>	1	0,361011
5>	8	2,888087

11g- Yabancı dil dersi kendimizi geliştirmek için gereklidir.

	Toplam	%
1>	170	61,37184
2>	74	26,7148
3>	15	5,415162
4>	6	2,166065
5>	12	4,33213

“Yabancı dil dersi gelecekteki üniversite yaşantısı için gereklidir” sorusuna % 92.41 gibi çok yüksek olumlu katılım oranıyla öğrenciler yabancı dili oldukça önemsedikleri ve ilerideki üniversite yaşantılarındaki önemini bildikleri görülmüştür (bkz. 11e- 1 ve 2 \Rightarrow 69.67 + 22.74 = % 92.41 olumlu).

“Yabancı dil dersine karşı sınıfın tutumu olumludur” sorusuna yöneltilen yanıtlar incelendiğinde, %39.71 olumlu, %34.34 olumsuz oranlar alınmış olup onu takip eden “Yabancı dil dersine karşı sınıfın tutumu olumsuzdur” sorusunun yanıtları incelendiğinde ise yine % 39.34 olumlu yanıtıyla tutarlı bir sonuç alınmış olup, öğrencilerin yabancı dil dersine karşı olan sınıf tepkisinin bir anlamda dengeli ve tutarlı olduğu söylenebilir (bkz. 12a- 1 ve 2 \Rightarrow 14.44 + 25.27 = % 39.71 olumlu, 4 ve 5 \Rightarrow 19.13 + 20.21 = % 39.34 olumsuz ; 12b- 1 ve 2 \Rightarrow 20.93 + 18.41 = % 39.34 olumlu, 4 ve 5 \Rightarrow 21.29 + 16.96 = % 38.25 olumsuz).

12a- Yabancı dil dersine karşı sınıfın tutumu olumludur.

	Toplam	%
1>	40	14,44043
2>	70	25,27076
3>	58	20,93863
4>	53	19,13357
5>	56	20,21661

12b- Yabancı dil dersine karşı sınıfın tutumu olumsuzdur.

	Toplam	%
1>	58	20,93863
2>	51	18,41155
3>	62	22,38267
4>	59	21,29964
5>	47	16,96751

“Yabancı dil dersi sınıfça gerekli görülmektedir” sorusunun yanıtları birbirine oldukça yakın olup (sınıfça) kimi öğrencilerin yabancı dil dersini gerekli görürken kimilerinin ise gerekli görmediği izlenimi doğmuştur (bkz. 12c- 1 ve 2 => 16.24 + 19.49 = % 35.73 olumlu, 3 => % 30.32 yorumsuz, 4 ve 5 => 16.96 + 16.96 = % 33.92 olumsuz).

12c-Yabancı dil dersi sınıfça gerekli görülmektedir

	Toplam	%
1>	45	16,24549
2>	54	19,49458
3>	84	30,32491
4>	47	16,96751
5>	47	16,96751

“Yabancı dil dersinde sınıf iletişimi vardır” sorusunun sonuçlarına bakıldığında ise genel olarak öğrencilerin yabancı dil dersinde sınıf iletişiminin olduğu ancak kimi öğrenci de iletişim konusunda yorumsuz kalarak, var olan/ olmayan iletişim havasını değerlendirmekten kaçınmışlardır(bkz. 12d- 1 ve 2 => 19.20 + 24.63 = % 43.83 olumlu, 4 ve 5 => 18.84 + 13.40 = % 32.24 olumsuz).

12d- Yabancı dil dersinde sınıf iletişimi vardır.

	Toplam	%
1>	53	19,2029
2>	68	24,63768

3>	66	23,91304
4>	52	18,84058
5>	37	13,4058

“Yabancı dil dersinde sınıf içinde yardımlaşma-yer değiştirme-kolay iletişim kurma olanağı vardır” (bkz. 12e- 1 ve 2 => 23.55 + 24.63 = % 48.16 olumlu) sorusuna genel olumlu bir katılım ile öğrencilerin sınıf içinde kolay iletişim kurabildikleri, yardımlaşabildiklerini ortaya koymaktadır.

12e-Yabancı dil dersinde sınıf içinde yardımlaşma-yer değiştirme-kolay iletişim kurma olanağı vardır.

	Toplam	%
1>	65	23,55072
2>	68	24,63768
3>	58	21,01449
4>	44	15,94203
5>	41	14,85507

“Yabancı dil dersindeki başarı/başarısızlık diğer derslerdeki başarıyı etkilemektedir”

sorusunun sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin yabancı dil derslerindeki başarı/başarısızlık durumlarının diğer sayısal ve sözel ders başarılarını daha az sayıda, kimi öğrencileri etkilerken, çoğunluğu pek etkilemediği görüşü ortaya konulmuştur (bkz. 12f- 1 ve 2 => 18.90 + 14.18 = % 33.08 olumlu, 4 ve 5 => 22.54 + 21.09 = % 43.63 olumsuz).

12f- Yabancı dil dersindeki başarı/başarısızlık diğer derslerdeki başarıyı etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	52	18,90909
2>	39	14,18182
3>	64	23,27273
4>	62	22,54545
5>	58	21,09091

“Diğer derslerdeki başarı/başarısızlık yabancı dil dersindeki başarıyı etkilemektedir” sorusunun yüzdeleri karşılaştırıldığında, öğrencilerin diğer derslerindeki başarı/başarısızlık durumlarının az da olsa kimi öğrencilerin yabancı dil ders başarılarını etkilediği, çoğunluğunu ise pek etkilemediği görüşü belirlenmiştir (bkz. 12g- 1 ve 2 => 15.70 + 18.00 = % 33.70 olumlu, 4 ve 5 => 23.75 + 22.22 = % 45.97 olumsuz).

12g-Diğer derslerdeki başarı/başarısızlık yabancı dil dersindeki başarıyı etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	41	15,70881
2>	47	18,00766
3>	53	20,30651
4>	62	23,75479
5>	58	22,22222

“Sınıfın ısısı(soğuk/sıcak) derse olan konsantreyi etkilemektedir” sorusunun sonuçları incelendiğinde, yabancı dil derslerinin işlendiği sınıfların fiziksel koşullarından biri olan sınıf ısısının yabancı dil öğrenimine etki ettiği görüşü mevcuttur (bkz. 12h- 1 ve 2 => 31.93 + 32.69 = % 64.62 olumlu, 4 ve 5 => 12.92 + 10.26 = % 23.18 olumsuz).

12h-Sınıfın ısısı(soğuk/sıcak) derse olan konsantreyi etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	84	31,93916
2>	86	32,69962
3>	32	12,1673
4>	34	12,92776
5>	27	10,26616

“Okulun yatılı bir eğitim kurumu olmasının (uyku, yemek, gürültü, temizlik) yabancı dil ders başarısına etkisi vardır” sorusu değerlendirildiğinde, öğrencilerin yatılı öğrenim görmelerinin uyku düzeni /düzensizliği, gürültü etkeni, yiyecek etkeni,sağlık koşulları, vb. faktörlerin yabancı dil başarısında etken olduğuna dair görüş katılımı söz konusudur (bkz. 12i- 1 ve 2 => 27.86 + 24.42 = % 52.28 olumlu, 4 ve 5 => 12.21 + 12.59 = % 24.80 olumsuz).

12i-Okulun yatılı bir eğitim kurumu olmasının (uyku, yemek,gürültü, temizlik) yabancı dil ders başarısına etkisi vardır.

	Toplam	%
1>	73	27,8626
2>	64	24,42748
3>	60	22,90076
4>	32	12,21374
5>	33	12,59542

“Okulda fiziki koşulların yeterliliği-yetersizliği (çalışma odaları-masa-sandalye-ışık-ısınma vb) yabancı dil ders başarısına etki etmektedir” sorusu incelendiğinde, öğrencilerin fiziki

koşullardan etkilendiği ve bu koşulların yeterliliği/yetersizliğinin yabancı dil başarısına etki ettiği görüşü belirlenmiştir (bkz. 12j- 1 ve 2 => 27.86 + 28.62 = % 56.48 olumlu, 4 ve 5 => 11.06 + 11.06 = % 22.12 olumsuz).

12j- Okulda fiziki koşulların yeterliliği-yetersizliği (çalışma odaları-masa- sandalye-ışık- ısınma vb) yabancı dil ders başarısına etki etmektedir.

	Toplam	%
1>	73	27,8626
2>	75	28,62595
3>	56	21,37405
4>	29	11,0687
5>	29	11,0687

IAFL’de uygulanan sormacada “Yabancı dil dersi okul başarısı için gereklidir”, “ Yabancı dil öğrenmek proje ve olimpiyat yarışmalarında gereklidir”, “ Yabancı dil gelecekteki üniversite yaşantım için gereklidir”, vb. sorularda katılım yüzdesi yüksek oranda çıkarken, öğrenciler okuldaki “Yabancı dil ders saatini yeterli görmekteyim” sorusuna da olumlu tepkiler vermiş, kimi öğrenciler “yabancı ders saatini yoğun buluyorum” diye yanıtlarken, kimisi de yabancı dil ders saatlerini yoğun bulmamaktadır. Buna göre, öğrenciler yabancı dil ders saatini yoğun bulmamakla birlikte, genel itibariyle ders saatinin arttırılmasını da pek arzu etmemektedirler (bkz. 13a- 4 ve 5 => 24.42 +18.32 = % 42.74 olumsuz, 13b- 1 ve 2 => 21.67 + 29.27 = % 50.94 olumlu, 13c- 27.75 + 34.98 = 62.73 olumsuz).

13a-Yabancı dil ders saatini yoğun buluyorum

	Toplam	%
1>	46	17,55725
2>	49	18,70229
3>	55	20,99237
4>	64	24,42748
5>	48	18,32061

13b-Yabancı dil ders saatini yeterli görmekteyim

	Toplam	%
1>	57	21,673
2>	77	29,27757
3>	60	22,81369
4>	38	14,44867
5>	31	11,78707

13c-Yabancı dil ders saatini yetersiz görmekteyim

	Toplam	%
1>	32	12,1673
2>	28	10,64639
3>	38	14,44867
4>	73	27,75665
5>	92	34,98099

Bunun yanı sıra, öğrencilerin “Ders program düzenlemelerinin yabancı dil ders başarısına etki ettiğini düşünüyorum” sorusuna % 52.01 olumlu katılım oranıyla ders programı düzenlemelerinin yabancı dil dersi başarısında önemli bir etken olduğunu göstermektedir (bkz. 13d- 1 ve 2 => 23.79 + 28.22 = % 52.01 olumlu).

13d- Ders program düzenlemelerinin yabancı dil ders başarısına etki ettiğini düşünüyorum

	Toplam	%
1>	59	23,79032
2>	70	28,22581
3>	71	28,62903
4>	20	8,064516
5>	28	11,29032

“ Okulun genel başarısı için yabancı dil dersi önem taşımaktadır” sorusuna öğrencilerin toplam % 53.65 olumlu oran katılımlarıyla, İstanbul Atatürk Fen Lisesi’nde yabancı dil dersinin okul başarısında önem taşıdığı ve gerekli olduğu görülmüştür (bkz. 14a- 1 ve 2 => % 53.65 olumlu).

14a-Okulun genel başarısı için yabancı dil dersi önem taşımaktadır.

	Toplam	%
1>	76	28,89734
2>	73	27,75665
3>	50	19,01141
4>	30	11,40684
5>	34	12,92776

Sormaca da çoğunluğu olumsuz yanıt oranıyla dikkat çeken sorularından “ Okul yönetimi yabancı dil dersini önemsemektedir” toplam % 40 oranı civarında “katılmıyorum”,

“Okul yönetimi yabancı dil dersini önemsememektedir” sorusu ise %38.40 ile “katılıyorum”

yüzdeleri alarak, okul yönetiminin yabancı dil eğitimini önemsemediğini ortaya koymuştur

(bkz. 14b- 4 ve 5 => %40.68 olumsuz, 14c- 1 ve 2=> % 38.40olumlu).

14b- Okul yönetimi yabancı dil dersini önemsemektedir.

	Toplam	%
1>	34	12,92776
2>	40	15,20913
3>	82	31,17871
4>	61	23,19392
5>	46	17,49049

14c-Okul yönetimi yabancı dil dersini önemsememektedir.

	Toplam	%
1>	45	17,11027
2>	56	21,29278
3>	84	31,93916
4>	40	15,20913
5>	38	14,44867

Bunun yanı sıra, “Okul yönetimi yabancı dil dersi için uygun donanımsal şartlar sağlamaktadır” sorusunun yanıtları incelendiğinde ise, toplam 146 (%55.50) öğrenci bu görüşe katılmayarak okul yönetiminin yabancı dil dersinin etkin işlenebilmesi konusunda uygun donanımsal şartlar sağlamadığı görüşündedir (bkz. 14d- 4 ve 5 => 26.23 + 29.27= %55.50 olumsuz, 3- %26.23 yorumsuz,1 ve 2 => %17.86 olumlu).

14d- Okul yönetimi yabancı dil dersi için uygun donanımsal şartlar sağlamaktadır.

	Toplam	%
1>	15	5,703422
2>	32	12,1673
3>	70	26,61597
4>	69	26,23574
5>	77	29,27757

Yabancı dil öğrenimi sürecinde bireysel farklılıkların etkisini ölçmeye yönelik sorulan “İyi bir dil öğrencisi olmak için zekanın önem taşıdığını düşünüyorum..” sorusuna göre toplam 187 (%71) öğrenci olumlu yanıt vererek zekanın dil öğreniminde oldukça etkili olduğu ve iyi bir dil öğrencisinde zekanın önemi konusunda görüşler belirlenmiştir (bkz. 15a- 1 ve 2 => 34.22 + 36.88 = % 71.10 olumlu, 3- % 13.30 yorumsuz, 4 ve 5 => 5.32 + 10.26 = %15.58 olumsuz).

15a-İyi bir dil öğrencisi olmak için zekanın önem taşıdığını düşünüyorum..

	Toplam	%
1>	90	34,22053
2>	97	36,88213
3>	35	13,30798
4>	14	5,323194
5>	27	10,26616

“Erken yaşta yabancı dilin daha hızlı öğrendiğimi düşünüyorum” sorusunun yanıtları tablo içinde incelendiğinde, bu konuda öğrencilerin büyük çoğunluğu erken yaşın yabancı dil eğitimini daha hızlı öğrenme sürecinde etkin olduğu görüşündedir. Toplam 205 (% 78.54) öğrenci olumlu yanıtı vererek bu görüşe katılmışlardır (bkz. 15b- 1 ve 2 => 46.36 + 32.18 = %78.54 olumlu, 3- % 10.34 yorumsuz, 4 ve 5 => 4.21 + 6.89 = %11.10 olumsuz).

15b- Erken yaşta yabancı dili daha hızlı öğrendiğimi düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	121	46,36015
2>	84	32,18391
3>	27	10,34483
4>	11	4,214559
5>	18	6,896552

Ayrıca, “Yabancı dile duyulan ilgi ve yakınlığın dil öğrenme başarısında etkin olduğunu düşünüyorum” sorusuna yönelik yüksek oranda olumlu yanıtların alındığı belirlenmiştir. Buna göre 225 (% 85.87) öğrenci yabancı dil öğrenirken edinilen başarıda yabancı dile karşı duyulan ilgi ve yakınlığın oldukça etkili olduğu görüşündedir (bkz. 15c- 1 ve 2 => 54.96 + 30.91 = % 85.87 olumlu, 3- % 7.63 yorumsuz, 4 ve 5 => 2.67 + 3.81 = %6.48 olumsuz).

15c-Yabancı dile duyulan ilgi ve yakınlığın dil öğrenme başarısında etkin olduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	144	54,96183
2>	81	30,91603
3>	20	7,633588
4>	7	2,671756
5>	10	3,816794

Sormacada yabancı dil öğrenimi sürecinde güdülenmenin etkisini ölçme amaçlı “Yabancı dil öğrenme sürecinde motivasyonun olumlu etken olduğunu düşünüyorum” sorusunun yanıtları

incelendiğinde, toplam 225 (% 85) öğrencinin yabancı dil öğrenirken motivasyonun (güdülenmenin) oldukça etkili olduğuna dair yüksek oranda olumlu yanıtlar alınmıştır (bkz. 15d- 1 ve 2 => 50.19 + 34.98 = % 85.17 olumlu, 3 => % 9.12 yorumsuz, 4 ve 5 => 3.04 + 2.66 = % 5.70 olumsuz).

15d- Yabancı dil öğrenme sürecinde motivasyonun olumlu etken olduğunu düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	132	50,19011
2>	92	34,98099
3>	24	9,125475
4>	8	3,041825
5>	7	2,661597

“Yabancı dile karşı yetenekli öğrencilerin daha kolay ve hızlı öğrendiklerini düşünüyorum” sorusuna 224 (% 82) gibi öğrenci sayısı olumlu yanıtlayarak katılmıştır. Dolayısıyla yabancı dili daha kolay ve hızlı öğrenmede yabancı dile karşı yeteneğin oldukça olumlu etkisi olduğu düşüncesi vardır (bkz. 15e- 1 ve 2 => 50.19 + 32.31 = % 82.50 olumlu, 3- % 9.5 yorumsuz, 4 ve 5 => 4.18 + 3.80 = % 7.98 olumsuz).

15e-Yabancı dile karşı yetenekli öğrencilerin daha kolay ve hızlı öğrendiklerini düşünüyorum.

	Toplam	%
1>	132	50,19011
2>	85	32,31939
3>	25	9,505703
4>	11	4,18251
5>	10	3,802281

“Diğer yabancı dil ders seçeneklerinin yabancı dil öğrenimine olumlu etkisi olduğu düşüncesindeyim” sorusuna yönelik yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin aldıkları birden fazla yabancı dil dersinin yabancı dili öğrenmeye yönelik olumlu bir bakış açısı geliştirmeye yardımcı olduğu sonucunu vermiştir (bkz 15f- 1 ve 2 => 22.43 + 29.65 = %52.08 olumlu, 3- %29.65 yorumsuz, 4 ve 5 => 9.12 + 9.12 = % 18.24 olumsuz).

15f- Diğer yabancı dil ders seçeneklerinin yabancı dil öğrenimine olumlu etkisi olduğu

düşüncesindeyim.

	Toplam	%
1>	59	22,43346
2>	78	29,65779
3>	78	29,65779
4>	24	9,125475
5>	24	9,125475

“Yabancı dil sınavlarında stres etkeni olumsuz sonuçlar doğurmaktadır” sorusuna yönelik oldukça yüksek sayıda olumlu bir yanıt oranı alınarak öğrencilerin yabancı dil sınavlarında stresli oldukları ve bu durumun da başarıyı olumsuz etkilediği ortaya konulmuştur (bkz.- 15g- 1 ve 2 => 33.46 + 29.65 => %63.11 olumlu, 3- %19.01 yorumsuz, 4 ve 5 => 17.86 olumsuz).

15g-Yabancı dil sınavlarında stres etkeni olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

	Toplam	%
1>	88	33,46008
2>	78	29,65779
3>	50	19,01141
4>	25	9,505703
5>	22	8,365019

“Ders günlerinde uykusuzluk yabancı dil derslerinde verimliliği düşürmektedir” sorusuna karşılık öğrenciler oldukça olumlu yanıt vererek uykusuzluğun ders verimliliğinde büyük bir etken olduğu ve yeterince uyumaya zamanlarının yetmediği inancındalar (bkz. 15h- 1 ve 2 => 42.96+29.65 = % 72.61 olumlu, % 15.20 yorumsuz, 4 ve 5 => 6.08 + 6.08 => %12.6 olumsuz).

15h-Ders günlerinde uykusuzluk yabancı dil derslerinde verimliliği düşürmektedir.

	Toplam	%
1>	113	42,96578
2>	78	29,65779
3>	40	15,20913
4>	16	6,08365
5>	16	6,08365

“ Yatılı okulda öğrenim görüldüğünden aile özlemi çekilmekte ve yabancı dile olan verimliliği düşürmektedir” sorusuna çoğunluk olarak olumsuz yanıt verilmekle beraber yorumsuz yanıt oranı da göz ardı edilmeyecek kadar yoğunluktadır (bkz. 15i- 4 ve 5=>

21.75+20.22 => %41.97 olumsuz, %34.35 yorumsuz, 1 ve 2 => 14.88+8.77=> %23.65 olumlu). Buna göre, yatılı öğrenim görüp aile özlemi çeken öğrencilerin yabancı dil dersindeki verimliliği pek etkilemediği ya da bu konuda öğrencilerin aile özleminin ne kadar etken olduğuna ilişkin yorum yapamadıkları söylenebilir.

15i-Yatılı okulda öğrenim görüldüğünden aile özlemi yabancı dile olan verimliliği düşürmektedir.

	Toplam	%
1>	39	14,8855
2>	23	8,778626
3>	90	34,35115
4>	57	21,75573
5>	53	20,22901

2.6.1.2. Öğrenci Sormacası Ölçütler Değerlendirmesi

Uygulama araştırmasında belirlenen ölçütler İAFL'de 274 öğrenci üzerinde uygulanan öğrenci sormacasında ölçülerek elde edilen veriler bir çizgede değerlendirilmiştir. Buna göre çizgede yer alan ölçütler İAFL öğrencileri tarafından yanıtlanan öğrenci sormacasıyla karşılaştırılarak yorumlanmıştır (bkz. çizge 2.6.1.2.1.).

1.Bireysel Farklılıklar

Uygulanan sormaca ölçütlerinin çizgesi ve sayısal değerleri incelendiğinde, (bkz. çizge 2.6.1.2.1.), İngilizce öğreniminde yaş (1- % 39 olumlu, % 5.6 olumsuz), yetenek (2- % 41 olumlu, % 4 olumsuz) , yabancı dile karşı duyulan ilgi (3- % 43 olumlu, % 3.2 olumsuz), güdülenme (4- % 43 olumsuz, % 2.9 olumsuz) ve zeka (5- % 36 olumlu, % 7.8 olumsuz) gibi bireysel farklılıkların oldukça önemli ölçüde etken oldukları ortaya çıkmıştır.

2. Kişiliksel Etkenler

Öğrencilerin sosyal faaliyetlere katıldıkları (6- % 25 olumlu, % 12 olumsuz) ve arkadaşlarıyla yabancı dilde kolaylıkla iletişim kurabildikleri (7- % 22 olumlu, %14 olumsuz), bireysel çalışma yerine (8- % 17 olumlu, % 21 olumsuz) daha çok arkadaşlarıyla ikili ya da çoklu küme çalışmasını tercih ettikleri görülmekle birlikte bireysel çalışmayı seven öğrencilerin sayısı da yadsınamaz konumdadır (bkz. çizge 2.6.1.2.1. , % 17 olumlu, % 21 olumsuz).

3. Kendilerini Gerçekleştirme İstenci ve Güdülenme Etkenleri

Öğrencilerin yabancı dili “kendilerini gerçekleştirmeye yönelik” amaç edindikleri (10- % 42 olumlu, % 4.3 olumsuz) ve bu amaçları arasında birleşimci güdülenmeye karşın (13- % 26 olumlu, % 15 olumsuz) araçsal güdülenmenin daha yoğunlukta olduğu (12- % 32 olumlu, % 11 olumsuz) görülmüştür. Öğrenci sormacasında “kendini gerçekleştirme” ye yönelik olan mesleki İngilizce öğrenme amacını ölçen soruya verilen yanıtlar en yüksek yüzdeyi almıştır. Güdülenmenin, araçsal ve birleşimci güdülenme, oldukça yüksek oranda olduğu ayrıca görülmüştür (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 12- % 32 olumlu, % 10.6 olumsuz, 13- % 26 olumlu, ve %14.8 olumsuz, 16- %46.9 olumlu, %1.99 olumsuz).

4. Amaçlar

Bu uygulama çalışmasında İngilizce’yi *mesleki amaçla* öğrenme arzusu en yüksek oranda belirlenirken (16- % 47 olumlu, % 2 olumsuz), *akademik amaçlı* öğrenme ikinci (17- % 36 olumlu, % 8.2 olumsuz), *yeterlilik sınavlarına* hazırlık üçüncü (18- %33 olumlu, % 8.5 olumsuz) ve *çeviri* yapabilme (19- % 27 olumlu, % 16 olumsuz) ise İngilizce öğrenme amaçları arasında dördüncü sırada yer almış; bunun sonucunda da öğrencilerin İngilizce öğrenme arzularının *kendilerini gerçekleştirme* amacı altında birleştirilebildiği söylenebilir (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 10-11-12-13-14-15-16-17-18-19).

5. Kişisel Etmenler

Kişisel etkenlere yönelik öğrenci sormaca ölçütleri yüzdeleri incelendiğinde aile özlemi, stres vb. gibi etmenlerin dersi etkilediği görülmüştür (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 20- % 27 olumlu, % 12 olumsuz).

6. Duygusal Etkenler

Duygusal etkenlere ilişkin öğrenci sormaca ölçütleri çizgesi incelendiğinde, sınıf dinamizminin (30- % 21 olumlu, % 16 olumsuz), rekabet havasının ve iletişiminin (29- % 21 olumlu, % 16 olumsuz) etkili olduğu görülürken, buna karşın sınıfın yabancı dile olan tutumunun- ilgi, sevgi- (31- % 19.8 olumlu, % 19.4 olumsuz neredeyse eşit çıkarak bir etkisi olmadığı sonucu doğmuştur (bkz. çizge 2.6.1.2.1.).

7. Sosyoekonomik Etken

Sosyoekonomik durumun yabancı dil öğreniminde ne derece etken olduğuna bakıldığında öğrencilerden alınan (23- % 33 olumlu, % 9.3 olumsuz) yanıtlar çerçevesinde sosyoekonomik etkenin yabancı dil öğrenimi ile oldukça bağlantılı olduğu sonucu doğmaktadır (bkz. çizge 2.6.1.2.1.).

8. Aile Etkisi

Öğrenci sormacası ölçütler çizgesi incelendiğinde, öğrenci ailesinin yabancı dile karşı gösterdiği tutumun (25- %24 olumlu, %13.8 olumsuz) ile aile bireylerinin yabancı dil bilgisinin (26- % 25.3 olumlu, %17.5 olumsuz) yabancı dil öğreniminde etken olduğu belirlenmiştir. Buna karşın, İAFL'nin yatılı okul olması nedeniyle kişisel etkenler arasında görülen, aileye karşı duyulan özlemin yabancı dil öğreniminde pek etkili olmadığı belirlenmiştir (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 27- %11.8 olumlu, % 21 olumsuz).

9. Öğretimsel Etkenler

Öğretimsel etkenler incelendiğinde öğrenci öğrenme stratejileri arasında dersi iyi dinleme (35, % 26 ile olumlu, %12 olumsuz) en fazla sıklıkta kullanılırken , arkadaşlarıyla iletişim kurma (37- % 23 olumlu, %14 olumsuz), not tutma (34- % 20 olumlu, %19 olumsuz) stratejilerinin daha az sıklıkla kullanıldığı, önemli yerlerin altını çizme (38- %19 olumlu, %20 olumsuz) ve özellikle de listeleme stratejisinin (36- % 15 olumlu, %23 olumsuz) oldukça az sıklıkta kullanıldığı belirlenmiştir (bkz. çizge 2.6.1.2.1.).

Yine öğretimsel etkenler arasında yabancı dil dersinde *gerçek malzemelerin* (39- harita, pul, poster, afiş, gazete, dergi, makale, şarkı sözü, radyo dinletisinin, vb.) yeterli ölçüde kullanıldığı (% 23 olumlu, % 19 olumsuz), ders içinde *çeviri, oyun, şarkı dinleme* , vb. gibi faaliyetlerin yapıldığı (40- %23 olumlu, % 19 olumsuz), derste çeşitli *yöntem ve tekniklerden* faydalandığı konusunda kimi öğrencilerin katıldığı kimilerinin ise bu görüşe katılmadığı (41- %18 olumlu, % 17 olumsuz), derste farklı dil birimlerinin - *dil becerileri, dilbilgisi, sözcük bilgisi*, vb. gibi yeterince işlendiği (42- %21 olumlu, % 15 olumsuz) görülmüştür (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 39-42).

Ders kitabına yönelik çizge incelendiğinde, ders kitabının pek benimsenmediği (43- % 17.6 olumlu, %22.5 olumsuz) ve kitabın dört temel beceriyi tatminkar biçimde ele almadığı konusunda (50- % 18 olumlu, % 19 olumsuz) birbirine yakın oranlar gözlenirken; buna karşın, ders kitabının çekici ve göz alıcı olabildiği (44- % 26.2 olumlu, %15 olumsuz), hedef kültürü tanıtmaya yönelik olduğu (45- % 25.3 olumlu, % 12.4 olumsuz), yeterli derecede açıklayıcı olduğu (46- % 22.8 olumlu, % 14.5 olumsuz) konuları kolay sunduğu (47- % 24.5 olumlu, % 13 olumsuz), yeterli alıştırmaya sunduğu (48- % 21.3 olumlu, %13.6 olumsuz), iletişime yer verdiği (49- % 34.5 olumlu, % 6.65 olumsuz), dilbilgisi ve sözcük bilgisi içerdiği

(51- % 20.4 olumlu, % 14.8 olumsuz) belirlenmiştir (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 43-51).

Öğretmene yönelik ölçütler çizgede incelendiğinde, öğrencilerin yabancı dil öğretmenlerinin işini sevdiğine ve kendisini gerçekleştirdiğine inandıkları (52- %34.2 olumlu, %8.63 olumsuz), yabancı dili (%38.5 olumlu, %6.09 olumsuz) ve işyerini-okulu- (%27.2 olumlu, %11.5 olumsuz) sevdiği, iş arkadaşlarıyla olumlu ilişkiler kurabildiği (%23.3 olumlu, % 9.14 olumsuz), derste çeşitli *yöntem ve teknikleri* kullanıp faydalandığı (% 23 olumlu, % 16.4 olumsuz), tahtayı sıklıkla kullandığı (% olumlu 24.6, %17.7 olumsuz), dersi *çoklu zekaya* hitap edecek şekilde işleyebildiği (% 25,7 olumlu, % 18,3 olumsuz) , sıklıkla kaynak materyal kullandığı(% 25,7 olumlu, %15,3 olumsuz), öğretmenin *güler yüz ifadesinin* ve (%28,7 olumlu, % 12,3 olumsuz), giyim tarzının derse olumlu etki ettiği, buna karşın ise öğretmenin *ses tonunun* derse karşı bir etkisinin olmadığı (62- %20.5 olumlu, 22.3 olumsuz) görüşleri tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra öğretmenin yabancı dil dersinde *iletişime yer verdiği* (% 23.8 olumlu, % 18.9 olumsuz) görülmüştür. Ancak öğretmenin ses tonu ve derste iletişime yer verip vermemesi konusunda verilen görüşlerin oranları daha ayrıntılı incelendiğinde olumlu ve olumsuz oranlar arasında önemli oranda açık bir fark olmadığı, dolayısıyla da bu konuda ses tonunun olumsuz etkileri olduğu ve kimi öğretmenlerin de iletişime yer vermediği görüşünün de oldukça yaygın olduğu söylenebilir (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 52-63).

10. Fiziksel Etkenler

Fiziksel etkenlere yönelik görüşlerin grafiği incelendiğinde ise, yabancı dil dersine yönelik yeterli *donanımın* (sınıf, sunum odası, kaynak ve destekleyici materyal,kasetçalar, kaset,VCD, CD gibi başlıca araç ve gereçler, vb. (64- % 28.2 olumlu, %11.1 olumsuz), *ısı, ışık ve gürültü* (65- %32.3 olumlu, %11.6 olumsuz), sağlıklı *çalışma ortamlarının* (hijyen, çalışma masası, vb.) (bkz. 66-%28 olumlu, %11 olumsuz) sağlanması gibi fiziksel etmenlerin dersi algılamaya ve öğrenmeye olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 64-66).

11. Kurumsal Etkenler

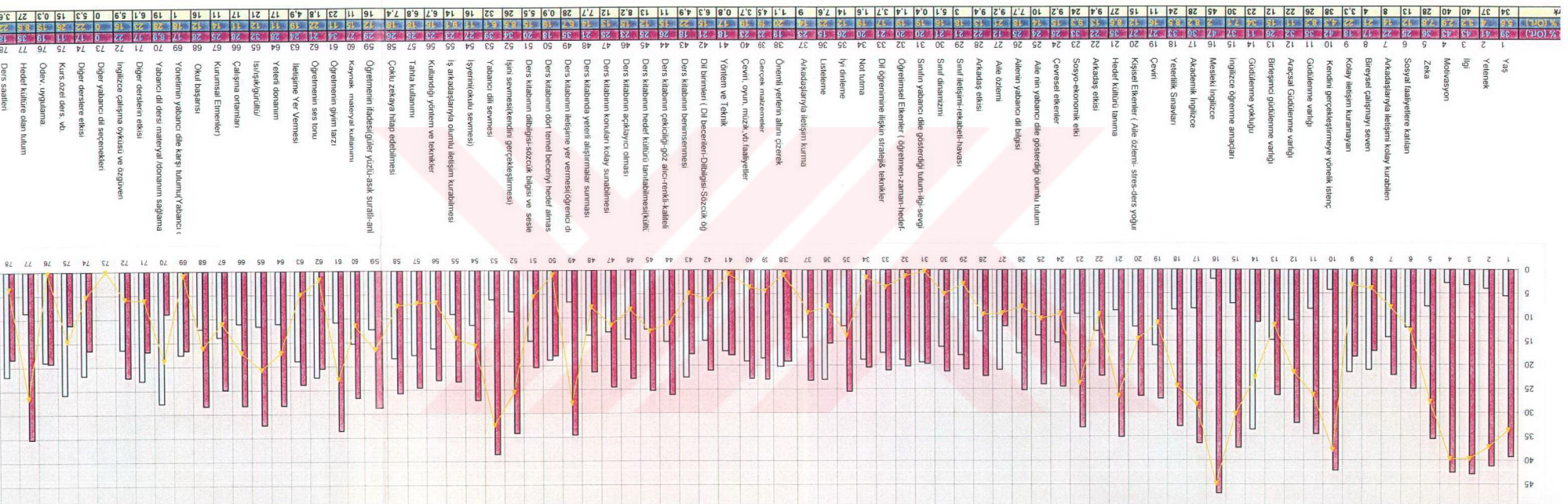
Kurumsal etmenlere yönelik grafiğe bakıldığında öğrencilerin (67- %21.9 olumlu, % 13.9 olumsuz) yabancı dil dersine yönelik kurumsal karar ve görüşlerin oldukça etkin olduğu düşüncesi belirlenmiştir. *Yönetimin ise yabancı dile karşı olan tutumunun* az bir oran farkıyla etken olmadığı (69- % 16.6 olumlu, % 17.6 olumsuz) saptanırken, etkili olduğu görüşünde olan öğrenci sayısı oldukça fazladır. Dolayısıyla, *yönetimin olumlu ve/ya olumsuz tutumunun* yabancı dil dersine olabilecek etkisi oldukça yüksektir. *Okul başarısının* ayrıca (68- % 28.3 olumlu, %12.2 olumsuz) yabancı dil dersine oldukça olumlu etkisi olduğu görülmüştür (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 67/68).

12. Diğer Etkenler

Diğer derslerin yabancı dil dersine (71- %16.9 olumlu, % 23 olumsuz) ve *yabancı dil dersinin diğer derslerin başarısına* (74- % 16.5 olumlu, %21.8 olumsuz) etki etmediği görülmekle beraber; alınan diğer yabancı dil derslerinin de (73- %0) İngilizce öğreniminde hiçbir şekilde etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın, öğrencilerin *yabancı dil çalışma öykülerinin-* geçmiş ilgi ve ders yoğunluğu-yabancı dil dersine (72- % 22.3 olumlu, %16.4 olumsuz) yönelik olumlu etkisinin olduğu görülmüştür (bkz. çizge 2.6.1.2.1. , 68-72).

Öğrencilerin *özel ders ve/ya kurs desteğini* almaları (bkz.75- %11 olumlu, %22 olumsuz), *ödev ve uygulamaların* (76- % 19.2 olumlu, % 19 olumsuz) ve *ders saatlerinin yoğunluğu ya da yetersizliği* (78- % 18.3 olumlu, % 22 olumsuz) konusunda grafikler incelendiğinde, öğrenci görüşlerine göre bu etkenlerin dersi algılamaya yönelik pek etkisi olmadığı düşüncesi doğmaktadır (bkz. çizge 2.6.1.2.1., 75-78).

2.6.1.2.1. Öğrenici Sormasca Ölçüleri Çizgesi
Çizge 2.6.1.2.1. Öğrenici Sormasca Ölçüleri Çizgesi

2.6.2. Öğretmen Sormaca Değerlendirmesi

İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nde (İAFL) 5 İngilizce öğretmeniyle yapılan “İngilizce dersine yönelik öğretmen görüşleri” sormacası değerlendirildiğinde, yaş ortalamasının 35.5, genel öğretmenlik deneyiminin 9, İAFL’ de ise deneyim ortalamasının 6.6 yıl olduğu belirlenmiştir. Buna göre, İngilizce öğretmenlerinin işlerini sevdikleri (bkz.1, “Evet” yanıtı ile doğrulanmış), kendilerini demokratik tipi öğretmen olarak gördükleri(bkz. 2, % 100), İngilizce öğrenme süreci içerisinde öğrencileri gözlemledikleri(bkz. 3, %100), gözlemleri/deneyimleri sonucunda öğrencilerinin İngilizce dersini sevdiklerine inandıkları, (bkz.4, 4=> %60, 5=>%40), öğrencilerini başarılı buldukları (bkz. 5, 4=>%60, 5=> %40) ortaya konmuştur.

4-Gözlemleriniz/deneyimleriniz sonucunda öğrencileriniz İngilizce dersini seviyorlar.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	60
5>	2	40

5-Gözlemleriniz/deneyimleriniz sonucunda öğrencilerinizi başarılı buluyorsunuz.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	60
5>	2	40

Öğretmen sormacalarına göre öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri arasında “İyi dinleme” (bak.6a, 4 ve 5=> %60+40=>%100) ile “Altını çizme” (bkz. 6b, 4 ve 5=> %60+40=> %100) en çok kullanıldığı öngörülen stratejiler olarak belirlenirken, “Not tutma” ise öğrencilerin yarısı kullanırken, yarısının kullanmadığı (bkz. 6c, 1 ve 2=> %25+25=> %50 olumsuz, 4 ve 5=> %25+25=> %50 olumlu), az sayıda öğrencinin “Yazarak öğrendiği”(bkz. 6d, 2=> %50 olumsuz, 3 => %25 kararsız, 4=> %25 olumlu), neredeyse hiçbir öğrencinin “Listeleme ya da şema” yöntemi kullanmadığı (bkz. 6e, 1 ve 2=> 25+75=> %100 olumsuz), “Genelleme” stratejisinin çoğu zaman kullanılmadığı (bkz. 6f, 2=> %75 olumsuz, 4=> %25

olumlu), “Tekrar”ın zaman zaman yapıldığı (bkz. 6g, 2=> %50 olumsuz, 3=> %50 kararsız), oldukça yüksek oranda “Özetleme” yapıldığı (bkz. 6h, 4 ve 5 => %75+25=> %100), öğrenirken arkadaşlarından yardım almadıkları görüşü belirlenmiştir.

6- Gözlemleriniz/deneyimleriniz sonucunda öğrencileriniz en çok hangi öğrenme stratejisi ve tekniğini kullanmaktalar?

6a. İyi dinleme

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	60
5>	2	40

6b. Altını çizme.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	60
5>	2	40

6c. Not tutma.

	Toplam	%
1>	1	25
2>	1	25
3>	0	0
4>	1	25
5>	1	25

6d. Yazarak öğrenme.

	Toplam	%
1>	1	25
2>	3	75
3>	0	0
4>	0	0
5>	0	0

6e. Listeleme ya da şema çizme.

	Toplam	%
1>	1	25
2>	3	75
3>	0	0
4>	0	0
5>	0	0

6f. Genelleme (örn: " I not like macaroni ").

	Toplam	%
1>	0	0
2>	3	75
3>	0	0
4>	1	25
5>	0	0

6g. Tekrar.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	2	50
3>	2	50
4>	0	0
5>	0	0

6h. Özetleme.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	75
5>	1	25

6i. Arkadaşlarından yardım alma.

	Toplam	%
1>	1	25
2>	2	50
3>	0	0
4>	1	25
5>	0	0

Öğretmenler, öğrencilerin “Ders kitaplarını sevdiğleri ve kullanmaktan zevk aldıkları” (bkz. 7, 4 ve 5 => %100), “Sınıf içi rekabet ve yarıştan hoşlandıkları” (bkz. 8, 4 ve 5=> %60), bir kısım öğrencinin ise pek rekabetten hoşlanmadıkları (bkz. 8, 2 => %40), oldukça yüksek sayıda öğrencinin “ödevlerin yararını gördükleri” (bkz. 9, 4 ve 5 => %100), “derste iletişim kurabildikleri” (bkz.10, 4 ve 5=> %100), ancak “ uykusuz kaldıkları” (bkz. 11, %100), çoğu öğrencinin “ Okul yemeklerinden hoşnut olmadıkları” (bkz. 12, 1 ve 2=> %60 olumsuz, 4 ve 5 => %40)görüşündedirler.

7-Öğrenciler ders kitaplarını seviyor ve kullanmaktan zevk alıyorlar.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	75
5>	1	25

8-Öğrenciler sınıf içi rekabet ve yarıştan hoşlanıyorlar.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	2	40
3>	0	0
4>	2	40
5>	1	20

9-Ödevlerin yararını görüyorum (Alıştırma, tekrar yönünden).

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	1	20
5>	4	80

10-Öğrenciler derste iletişim kurabiliyorlar.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	1	20
5>	4	80

11-Öğrencilerde uyku sorunu vardır.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	60
5>	2	40

12-Öğrenciler yemekten şikayet etmektedirler.

	Toplam	%
1>	1	20
2>	2	40
3>	0	0
4>	1	20
5>	1	20

Öğretmenlerin %80'inin kaynak kitap, sözlük, yardımcı kitap, kaset gibi "Sınıf içi materyal" kullandığı (bkz. 13, 4=>%80), %100'ünün de iletişimsel yöntem, ikili veya çoklu grup çalıştırma,tekrar,vb. gibi "Sınıf içi yöntem teknik" (bkz. 14, 5=> %100) ve T modeli, H modeli,vb. gibi "Tahtayı sıklıkla kullandıkları" (bkz. 15, 5=>%100) belirlenmiştir.

13-Sınıf içi materyal kullanım.(kaynak kitap, sözlük, yardımcı kitap, kaset).

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	1	20
4>	4	80
5>	0	0

14-Sınıf içi kullandığınız yöntem ve teknikler var mı? (İletişimsel yöntem,ikili veya grup çalışma, çalışma,tekrarlama,soru-cevap,vb.varsa yazınız.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	0	0
5>	5	100

15-Tahtayı sık kullanım (T modeli/ H modeli).

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	0	0
5>	5	100

16- Öğrencilerin sosyoekonomik durumunun İngilizce öğreniminde etkisi vardır.

	Toplam	%
1>	1	20
2>	1	20
3>	0	0
4>	2	40
5>	1	20

Öğretmen sormacasına göre öğretmenlerin %40'ının "Öğrencinin sosyoekonomik durumunun İngilizce öğreniminde etkisi olmadığı" görüşünde iken %60'ının ise "Öğrencinin sosyoekonomik durumunun İngilizce öğrenimine etkisi olduğu" düşüncesindedirler (bkz. 16, 1 ve 2=> 20+20=%40 olumsuz, 4 ve 5=> 40+20=%60 olumlu).

16- Öğrencilerin sosyoekonomik durumunun İngilizce öğreniminde etkisi vardır.

	Toplam	%
1>	1	20
2>	1	20
3>	0	0
4>	2	40
5>	1	20

Öğretmenlerin pek çoğu “Öğrencilerin yatılı olmaları” sonucunda dersi algılamaya yönelik olumsuz etkisi olduğu görüşünde iken çok az sayıda öğretmen “Yatılı olmanın dil dersini algılamaya yönelik etkisi olmadığı düşüncesindedir (bkz.17, 4 ve 5 => 60+20= %80 olumlu, 2 =>%20 olumsuz.).

17- Öğrencilerin yatılı olması dersi algılamaya yönelik olumsuz etkisi vardır.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	1	20
3>	0	0
4>	3	60
5>	1	20

Öğretmenler öğrencilerin motivasyon ya da kendini gerçekleştirme konusunda dil dersine yönelik gözlemleri sonucunda kendilerine uygulanan sormacada %80 oranında “Öğrencilerin yabancı dil gereksiniminin farkında olmadığı” görüşünde iken pek az sayıda öğretmen “öğrencilerin dil gereksiniminin farkında olduğu” düşüncesindedir (bkz. 18, 1 ve 2=> 60+20=%80 olumsuz, 4=> %20 olumlu). Buna karşın öğretmenlerin %60’ı “Öğrencilerin gelecekteki meslek yaşantılarında yabancı dilin alacağı önemin farkında oldukları”, %20’si fikir belirtmez iken %20’si “Yabancı dilin ileriki meslek yaşantılarında alacağı önemin farkında olmadığı” görüşündeler” (bkz.19, 4 ve 5 => 40+20= %60 olumlu, 3 => %20 yorumsuz, 2 => %20 olumsuz).

18- Öğrenciler yabancı dilin gereksiniminin farkındalar.

	Toplam	%
1>	3	60
2>	1	20
3>	0	0
4>	1	20
5>	0	0

19- Öğrenciler gelecekteki meslek yaşantılarında yabancı dilin alacağı önemin farkındalar.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	1	20
3>	1	20
4>	2	40
5>	1	20

Yönetimsel açıdan İngilizce dersini etkileyen etkenlere yönelik sormacada yer alan sorular incelendiğinde, “okul idaresinin yabancı dili öğrenmeye yönelik olumlu bakış açısı İngilizce dersini etkilemektedir” görüşüne %80 oranında katılım görülmüştür (bkz. 20, 4 ve 5 => 20+60=%80). Bunun yanı sıra “Okul idaresinin yabancı dili öğrenmeye yönelik olumsuz bakış açısı İngilizce dersini olumsuz etkilemektedir” sorusuna %20 gibi az oranda öğretmen katılarak (bkz. 21, 5 => %20 olumlu, 2 => %40 olumsuz, 3 => %20 yorumsuz) okul idaresinin yabancı dile yönelik olumlu katkısı olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

20-Okul idaresinin yabancı dili öğrenmeye yönelik olumlu bakış açısı İngilizce’yi etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	1	20
4>	1	20
5>	3	60

21- Okul idaresinin yabancı dili öğrenmeye yönelik olumsuz bakış açısı İngilizce’yi etkilemektedir.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	2	40
3>	2	40
4>	0	0
5>	1	20

“Öğrencilerin yabancı dile yeterli zaman ayırmadıkları” konusunda öğretmenlerin %60’ı katılırken %40’ı yorumsuz kalmışlardır (bkz. 22, 3 => %40, 4 => %60). Bunun yanı sıra, öğretmenlerin %80’i “Yabancı dil ders saatlerinin yeterli gelmediği”ni belirtmişlerdir (bkz. 23, 5 => %80).

22- Öğrenciler yabancı dile yeterli zaman ayıramamaktadırlar.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	2	40
4>	3	60
5>	0	0

23- Yabancı dil ders saatleri yeterli gelmemektedir.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	1	20
3>	0	0
4>	0	0
5>	4	80

Öğretmenlerin %60’ı “Konuya yardımcı farklı etkinliklere zaman ayırmakta güçlük çektiği” %40’ı bu konuda sorun yaşamadığı (bkz. 24, 5 => %60 olumlu, 2 => %40), %40’ının “ Sınıf içinde çeviri yaptırmadığı”, %60’ının ise “Sınıf içinde çeviri yaptırdığı” belirlenmiştir (bkz. 25, 2=> %40 olumsuz, 4 ve 5 => 20+40 %60 olumlu). Öğretmenlerin tamamının “dilbilgisinin yanı sıra dört beceriyi bütünsel olarak işleyebildiği” (bkz. 26, 4 ve 5 => 20+80=%100 olumlu), %80’inin ise test ya da quiz gibi “Sıklıkla ölçme” yaptığı (bkz. 27, 4 ve 5 => 60+20= %80 olumlu) görülmüştür. Öğretmenlerin %40’ı yaptığı “Değerlendirmelerde öğrencilerin sınıf içi rol almaları ve etkin olmaları konusunda gözlerken”, diğer %40’ı değerlendirmeye bu durumu katmadıkları, %20’si ise yorumsuz kalmışlardır (bkz. 28, 4 => %40 olumlu, 3 =>yorumsuz, 2 => %40 olumsuz).

24- Konuya yardımcı farklı etkinliklere zaman ayırmakta güçlük çekiyorum.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	2	40

3>	0	0
4>	0	0
5>	3	60

25- Sınıf içinde çeviri yaptırıyorum.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	2	40
3>	0	0
4>	1	20
5>	2	40

26- Dilbilgisinin yanı sıra dört beceriyi bütünsel olarak işleyebiliyorum.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	4	80
5>	1	20

27- Sık sık ölçme (test,quiz) yapıyorum.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	1	20
3>	0	0
4>	3	60
5>	1	20

28- Değerlendirmemde öğrencilerin sınıf içi rol almaları ve etkin olmaları gözlenmektedir.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	2	40
3>	1	20
4>	2	40
5>	0	0

Öğretmenlerin tamamının “Öğrencilerin sınıf içinde görüşlerine yer verdiği”(bkz. 29, 4 ve 5 => %100 olumlu) ve “öğrencilerin hoşuna giden etkinlikleri tekrarladığı” (bkz. 30, 4 ve 5 => 40+60 = %100 olumlu) ve %80 oranında öğretmenlerin “Öğrencilerin aktif olmadıkları derslerde nedeni araştırdığı” (bkz. 31, 4 ve 5 => 60+20 = %80 olumlu) ve yine öğretmenlerin %80’i “Öğrenci velileriyle gerekli görüşmeler yaptıkları” belirlenmiştir (bkz. 32, 4 ve 5 => 60+20 = %80 olumlu, 3 => %20 yorumsuz).

29- Öğrencilerin her derste görüşlerine yer verilmektedir.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	2	40
5>	3	60

30- Öğrencilerin hoşuna giden etkinlikler tekrarlanmaktadır.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	2	40
5>	3	60

31- Öğrencilerin aktif olmadıkları derslerde nedeni araştırılmaktadır.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	1	20
3>	0	0
4>	3	60
5>	1	20

32- Öğrenci velileriyle gerekli görüşmeler yapılmaktadır.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	1	20
4>	3	60
5>	1	20

Öğretmenlerin %40'ı "Öğrenci-veli iletişimini gözlemektedir", diğer %40'ı ise gözlem

yapmadıklarını ve kalan %20 öğretmen bu konuda yorumsuz kalmışlardır (bkz.33, 2 =>

%40 olumlu, 4 => %40 olumsuz, 3 => %20 yorumsuz).

33- Öğrenci-veli iletişimi gözlenmektedir.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	2	40
3>	1	20
4>	2	40
5>	0	0

Öğretmenlerin %60 gibi büyük çoğunluğu “Yabancı dil gereksinimleri sınıfta tartışılmaktadır”, %40 gibi azımsanmayacak bir oranda da öğretmenler gereksinimleri sınıf içinde tartışmadıkları belirlenmiştir (bkz. 34, 2 => %60 olumlu, 3 => %40 yorumsuz). Toplamda %80 oranında öğretmenlerin “ Öğrencilerin yabancı dil öğrenirken karşılaştıkları sorunlarla ilgilendiği” yönünde görüşlerini bildirirken (bkz. 35, 4 ve 5 => 20+60=%80 olumlu, 3 => %20 yorumsuz), %20 gibi bir oranda bu konuda yorum yapılmamıştır.

34- Yabancı dil gereksinimleri sınıfta tartışılmaktadır.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	3	60
3>	2	40
4>	0	0
5>	0	0

35- Öğrencilerin yabancı dil öğrenirken karşılaştıkları sorunlarla ilgilenilmektedir.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	1	20
3>	0	0
4>	1	20
5>	3	60

Öğretmenlerin %60’ı “Öğrencilerin daha kolay ve eğlenceli öğrenme gerçekleştirmeleri için onların destekleri alındığı” (bkz. 36, 3 => %20 yorumsuz, 4 ve 5 => 20+60 = %60 olumlu) yönünde görüşleri belirlenmiştir.

36- Öğrencilerin daha kolay ve eğlenceli öğrenme gerçekleştirmeleri için onların destekleri alınmaktadır.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	1	20
4>	1	20
5>	3	60

Öğretmenlerin tamamının “ Öğrencilerin farklı görüşlerine yer verdiği” (bkz. 37, 4 ve 5 => 40+60= %100 olumlu) ve “Öğrencilerin yabancı dili diğer derslerde kullanım imkanı doğrultusunda yönlendirdikleri”(bkz. 38, 4 ve 5 => 60+40= %100 olumlu) belirlenmiştir.

37- Öğrencilerin farklı görüşlerine yer verilmektedir

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	2	40
5>	3	60

38- Öğrencilerin yabancı dili diğer derslerde kullanım imkanı konusunda yönlendirilmektedirler.

	Toplam	%
1>	0	0
2>	0	0
3>	0	0
4>	3	60
5>	2	40

2.6.3. “Benim Öğretmenim” Sormaca Değerlendirmesi

İAFL’de 270 öğrenciye 25 Şubat-11 Mart 2005 tarihlerinde uygulanan “Benim Öğretmenim” sormacasının değerlendirilmesi (bkz. Ek 3) aşağıda yer almıştır. Bazı özelliklerin yeri değiştirilmiş olup güvenilirlik açısından tekrar sorulmuştur.

2.6.3.1. “Benim Öğretmenim” Sormacası Bulgular Çizelgesi

Öğrenciler görüşlerini yabancı dil öğretmenini tanımladığı 1-5 arası bir sayı üzerinden bildirmişlerdir. Buna göre I. ve II. sütundaki nitelikler (49x2) olmak üzere toplam ortalama 98 özellik sorulmuştur. 2.5 sayısı sınır olarak belirlenmiş olup, bunun altındaki oranlar I. sütunu (Nitelik I), üstünde yer alan oranlar ise II. sütunu (Nitelik II) betimlemiştir (bkz. 2.6.3.1).

Çizelge 2.6.3.1. “ Benim Öğretmenim” Sormacası Bulgular Çizelgesi

NİTELİK I	NİTELİK II	DEĞERLENDİRME			
		x a	x	x b	BENİM ÖĞRETMENİM
x a = x < 2.5	x b = x > 2.5				
VERİMLİ DUYARLI OLMAYAN	ETKİN OLMAYAN DUYARLI	2.4		3.6	VERİMLİ DUYARLI
NEŞELİ	NEŞELİ OLMAYAN	2.1			NEŞELİ
YETKİN	YETKİN OLMAYAN	2.3			YETKİN
SAMİMİ OLMAYAN	SAMİMİ			4.0	SAMİMİ
ULAŞILMASI GÜÇ	ULAŞILABİLİR			3.7	ULAŞILABİLİR
MEMNUN OLAN	MEMNUN OLMAYAN		2.5		
GÜVENEN	ŞÜPHECİ			2.6	ŞÜPHECİ
YETERLİ OLMAYAN	YETERLİ			3.6	YETERLİ
DURGUN	BÜYÜLEYİCİ		2.5		
ARKADAŞ CANLISI	ARKADAŞ CANLISI DEĞİL	2.3			ARKADAŞ CANLISI
HEYECANLANDIRAN	SAKİN			3.2	SAKİN
DÜZENLİ	DÜZENLİ OLMAYAN		2.5		
GÜVENİLİR DEĞİL	GÜVENİLİR			3.9	GÜVENİLİR
YARATICI DEĞİL	YARATICI			3.5	YARATICI
SABIRLI DEĞİL	SABIRLI			3.7	SABIRLI

KİBAR	KİBAR OLMAYAN	1.9		KİBAR
RENKLİ	RENKSİZ	2.4		RENKLİ
ZEKİ OLMAYAN	ZEKİ		3.7	ZEKİ
İYİ	KÖTÜ	2.0		İYİ
ÇALIŞKAN	ÇALIŞKAN DEĞİL	2.0		ÇALIŞKAN
SIKICI	İLGİNÇ		3.2	İLGİNÇ
İLGİLİ DEĞİL	İLGİLİ		3.8	İLGİLİ
DÜŞÜNCELİ DEĞİL	DÜŞÜNCELİ		3.7	DÜŞÜNCELİ
ANLAMLI	ANLAMSIZ		2.5	
EĞLENCELİ	EĞLENCELİ OLMAYAN		2.6	EĞLENCELİ OLMAYAN
MONOTON	FARKLI		3.1	FARKLI
ÇABA GEREKTİRMEYEN	ZORLAYICI		3.4	ZORLAYICI
ÇOK KÖTÜ	HOŞ		3.7	HOŞ
İLGİ ÇEKİCİ	SIKICI		2.8	SIKICI
İYİ	KÖTÜ	2.1		İYİ
BASİT	KARIŞIK		3.1	KARIŞIK
UYUMLU OLMAYAN	UYUMLU		3.6	UYUMLU
ETKİLEYİCİ	DURGUN		2.8	DURGUN
KIYMETİ OLMAYAN	KIYMETLİ		3.8	KIYMETLİ
GEREKLİ	GEREKLİ OLMAYAN	2.4		GEREKLİ
ÇEKİCİ	ÇEKİCİ OLMAYAN		2.9	ÇEKİCİ OLMAYAN
YARARLI OLMAYAN	YARARLI		3.7	YARARLI
KOLAY	KARMAŞIK		3.1	KARMAŞIK
HOŞA GİDEN	CAN SIKICI		2.6	CAN SIKICI
EĞİTİMSEL	EĞİTİMSEL OLMAYAN	2.2		EĞİTİMSEL
ÖDÜLLENDİRMEYEN	ÖDÜLLENDİREN		2.9	ÖDÜLLENDİREN
ZOR	KOLAY		2.8	KOLAY
DOYURUCU	YETERSİZ		2.7	YETERSİZ
ÖNEMSİZ	ÖNEMLİ		3.6	ÖNEMLİ
MEMNUN OLAN	MEMNUN OLMAYAN		2.6	MEMNUN OLMAYAN
HEYECANLI	SAKİN		2.9	SAKİN
ANLAŞILIR	KAFA KARIŞTIRICI	2.3		ANLAŞILIR
RENKLİ	RENKSİZ	2.4		RENKLİ

Gardner'ın (1985:183-4) “Benim Fransızca Öğretmenim” ve “ Benim Fransızca Dersim” adlı araştırma çalışmasından uyarlanan ve bu yüksek lisans çalışmasında veri toplama kaynaklarından biri olarak İAFL’de uygulanan “Benim Öğretmenim” sormacasında(bkz.Ek 3) nitelikler arasındaki ayırma birimi olarak orta sayı (/) => 2.5 kabul edilmiştir. Çizelgede yer alan oranlar incelendiğinde; İAFL İngilizce öğretmenlerinin nitelikleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

1) Nitelik I (xa)

“ Benim Öğretmenim” sormaca çizelgesinin I. sütununda yer alan nitelikleri (xa); diğer bir deyişle, x’in (orta sayı) 2.5’ in altında yer aldığı oranları gösteren özellikleri kapsamaktadır.“Benim Öğretmenim” sormacasından elde edilen bulgular incelendiğinde, İAFL’de İngilizce öğretmenlerinin en başta kibar / kibar olmayan=> *kibar*(1.9) olmak üzere, iyi/kötü=> *iyi*(2.0), çalışkan/çalışkan değil=> *çalışkan*(2.0), eğitimsel/eğitimsel olmayan=> *eğitimsel*(2.2) olduklarına ilişkin yanıtlar alınmıştır (bkz. çizelge 2.6.3.1). Bununla birlikte yüksek bir sayı ile dikkat çekmeyen- 2.5’in altında kalan- ancak olumlu olarak tanımlanabilen gerekli/gerekli olmayan =>*gerekli*(2.4), arkadaş canlısı/arkadaş canlısı değil => *arkadaş canlısı*(2.3), ödüllendirmeyen/ödüllendiren => *ödüllendiren*(2.9), anlaşılır/kafa karıştırıcı => *anlaşılır*(2.3), yetkin/yetkin olmayan => *yetkin*(2.3), verimli/ verimli olmayan => *verimli*(2.4) nitelikler göze çarpmaktadır (bkz. çizelge 2.6.3.1).

2) Nitelik II (xb)

“Benim Öğretmenim” sormaca çizelgesinin II. sütununda yer alan nitelikleri (xb); diğer bir deyişle, x’in (orta sayı) 2.5’ in üstünde yer aldığı oranları gösteren özellikleri kapsamaktadır. Buna göre “Benim Öğretmenim” Sormaca çizelgesi değerlendirildiğinde, İAFL’de İngilizce öğretmenleri samimi olmayan/samimi=> *samimi* (4.0), güvenilir değil/güvenilir=> *güvenilir*

(3.9), kıymeti olmayan/kıymetli=> *kıymetli*(3.8), sabırlı değil/sabırlı=> *sabırlı*(3.7), zeki olmayan/zeki=> *zeki*(3.7), duyarlı olmayan/duyarlı=> *duyarlı*(3.6), ilgili değil/ilgili=> *ilgili* (3.8), çok kötü/hoş=> *hoş*(3.7), yararlı olmayan/yararlı=> *yararlı*(3.7), düşüncelideğil/düşünceli=> *düşünceli*(3.7), ulaşılması güç/ulaşılabilir=> *ulaşılabilir*(3.7), uyumlu olmayan/uyumlu=> *uyumlu*(3.6), önemsiz/önemli=> *önemli*(3.6), yeterli olmayan/yeterli=> *yeterli*(3.6), yaratıcı değil/yaratıcı=> *yaratıcı*(3.5), çaba gerektirmeyen/zorlayıcı => *zorlayıcı*(3.4) olarak olumlu tanımlanmışlardır (bkz. çizelge 2.6.3.1).

Buna karşın, İngilizce öğretmenlerinin olumsuz yönleri de şöyle bir sıralama oluşturmuştur. İAFL’de İngilizce öğretmenleri genel olarak kolay/karmaşık => *karmaşık*(3.1), aynı zamanda doyurucu/yetersiz=> *yetersiz*(2.7), hoş giden/can sıkıcı=> *can sıkıcı*(2.6), etkileyici/ durgun => *durgun*(2.8), ilgi çekici/sıkıcı=> *sıkıcı*(2.8), çekici/çekici olmayan=> *çekici olmayan*(2.9), eğlenceli/eğlenceli olmayan=> *eğlenceli olmayan* (2.6), ve heyecanlı/sakin => *sakin* (2.9) olarak nitelendirilmişlerdir.

Dikkati çeken bazı nitelikler arasında İngilizce öğretmenlerinin zor/kolay => *kolay*(2.8) olduğu ve aynı zamanda öğretmenlerin çaba gerektirmeyen/ zorlayıcı => *zorlayıcı*(3.4) olduğu, kısaca öğretmenlerin hem kolay ve anlaşılır hem de zorlayıcı olduğu belirlenmiş olup bunun sonucunda kimi öğretmenlerin *kolay* (2.8) ancak daha yüksek oranda *zorlayıcı* (3.4) oldukları sonucu doğabilmektedir (bkz. çizelge 2.6.3.1).

3) Değerlendirme

Uygulanan sormacada “memnun olan/memnun olmayan”, “durgun/büyüleyici”, “düzenli olan/ düzenli olmayan”, “anlamli /anlamsız” niteliklerin oranları (2.5) sonucuyla sınırdan kalarak, bu bağlamda İAFL’de öğrencilerin İngilizce öğretmenlerini tanımlamada kararsız

kaldıkları yada zorlandıkları görülmüştür (bkz. çizelge 2.6.3.1).

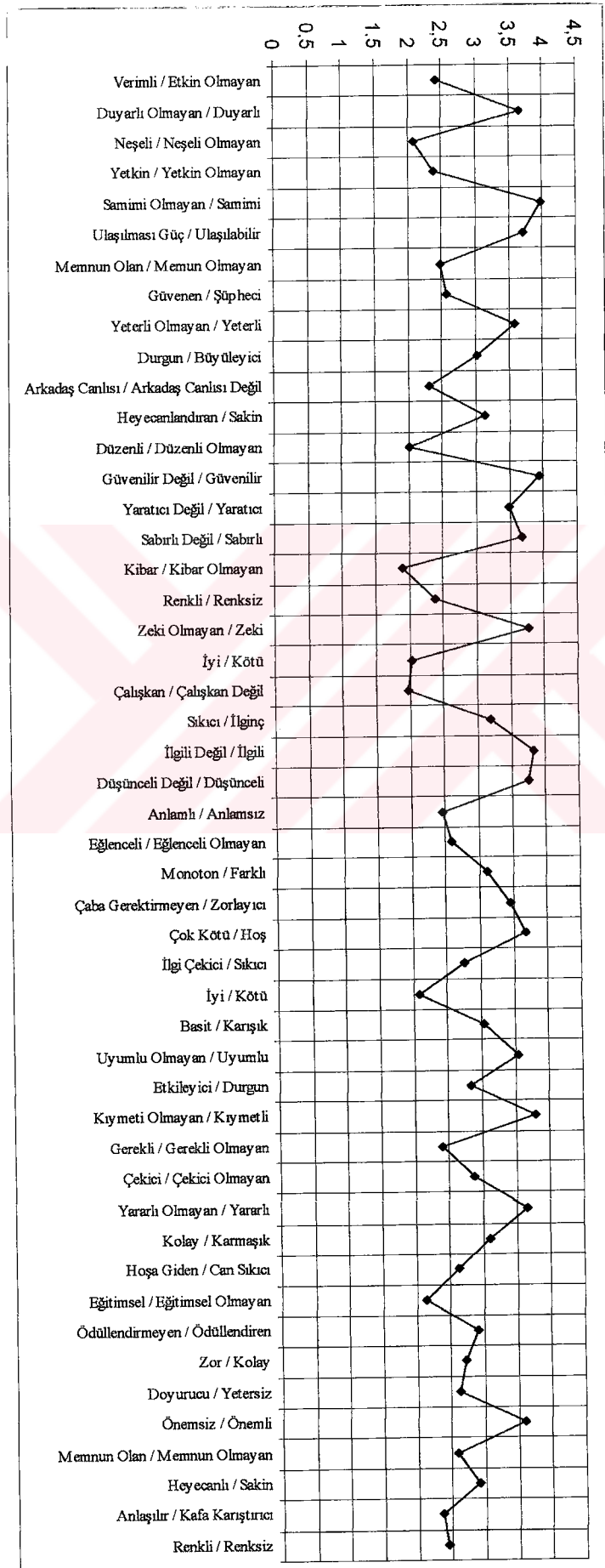
Uygulanan “Benim Öğretmenim” sormacasında ölçülen nitelikler arasında “renkli/renksiz” iki defa sorulmuş ve her iki yanıtta da 2.4 oranı alınarak *tutarlı* bir sonuç alınmıştır. Buna göre, yabancı dil öğretmenlerinin *renkli* bir nitelik taşıdığı söylenebilmektedir. “Memnun olan/memnun olmayan” yine iki defa sorulduğunda (2.5) ve (2.6) olmak üzere birbiriyle neredeyse aynı oran belirlenmiş olup öğrencilerin öğretmenlerini bu anlamda kolaylıkla tanımlayamadıkları söylenebilir. “İyi/kötü” iki defa sorulmuş olup (2.0) ve (2.1) gibi birbirine oldukça yakın sonuçlarla öğretmenlerini *iyi* olarak nitelendirmişlerdir. Bunun sonucunda, uygulanan bu sormacada tekrarlanarak sorulan nitelikler kendi aralarında da bir tutarlılık göstermiştir (bkz. çizelge 2.6.1.3.1).

“Benim Öğretmenim” sormaca çizelge ve çizgesi incelendiğinde, İAFL’de İngilizce öğretmenlerinin sıkıcı/ilginç=> *ilginç*(3.2), ancak monoton/farklı=>*farklı*(3.1), verimli/etkin olmayan => *verimli*(2.4) , anlaşılır/kafa karıştırıcı => *anlaşılır*(2.3) ile neşeli/neşeli olmayan => *neşeli*(2.1) sonucu ile İAFL’de İngilizce öğretmenlerinin zaman zaman *sakin yapılı, derste heyecan yaratmayan, pek eğlendirmeyen ve monoton* oldukları ancak genel olarak *farklı, ilginç ve neşeli* tanımlandıkları söylenebilir (bkz. çizelge 2.6.3.1 ve çizge 2.6.3.2.).

İAFL’de beş İngilizce öğretmenine ilişkin öğrenciler tarafından yanıtlanan “Benim Öğretmenim” sormaca değerlendirmesi sonucunda İngilizce öğretmenlerinin en başta *kibar, samimi ve güvenilir* olmak üzere, aynı zamanda *iyi, çalışkan, zeki, eğitimsel, yararlı, düşünceli ve neşeli* oldukları ancak pek *eğlendirici* olmayıp genelde *sakin, monoton* oldukları belirlenmiştir (bkz. çizelge 2.6.3.1 ve çizge 2.6.3.2.). Uygulama çalışmasında kullanılan “Benim Öğretmenim” sormaca örneği Ek 3’te görülebilir.

2.6.3.2. "Benim Öğretmenim" Sormaca Çizgesi:

Çizge 2.6.3.2.: "Benim Öğretmenim" Sormaca Çizgesi

2.6.4. Görüşme Değerlendirmesi

Uygulanan araştırmada 18-25 Şubat 2005 tarihleri ve 14:30-16:10 saatleri arasında İstanbul Atatürk Fen Lisesi (İAFL) 6 bilim olimpiyat öğrencisiyle yabancı dil olarak İngilizce'ye kişisel yaklaşımları ve İAFL'de İngilizce dersinin görülüşü üzerine yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler değerlendirilmiş olup ölçütlere yönelik alınan yanıtlar çerçevesinde bir çizelgede gösterilmiştir (bkz. çizelge 2.6.4.1.). Uygulama çalışmasında kullanılan görüşme örneği Ek 4'te ve görüşme kaydı Ek 5'te görülebilir.

A) İÇ ETKENLER

1. Güdülenme

Güdülenmeyi genel itibariyle “ İngilizce'nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”, birleşimci güdülenmeyi “ İngilizce'ye ilgi duyuyor musunuz?”, araçsal güdülenmeyi ölçen “ İngilizce'nin hayatınızdaki yeri nedir?”, “ Fen Lisesi'nde İngilizce'nin önemi ne kadar olmalıdır?”, “ İngilizce'nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?” sorularına 4 öğrenci birleşimci güdülenmeye, 5 öğrenci ise araçsal güdülenmeye olumlu yanıt vererek %66.6 birleşimci güdülenme, %83.3 araçsal güdülenme oranları belirlenmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin gerek birleşimci, gerek araçsal, gerekse hem birleşimci hem de araçsal olmak üzere İngilizce öğreniminin gerekliliği ve önemi üzerinde görüşleri belirlenmiştir (bkz. çizelge 2.6.4.1.).

2. Bireysel Farklılıklar

Yabancı dile duyulan ilgiye yönelik sorulan“ İngilizce'nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”, “ İngilizce'ye ilgi duyuyor musunuz (seviyor musunuz)?” sorularına 3 öğrenci olumlu yanıt vermiştir. Bu anlamda öğrencilerin %50 oranında İngilizce'ye olumlu yaklaştıkları ve ilgi duydukları ortaya konulmuştur (bkz. çizelge 2.6.4.1.).

3. Kendini Gerçekleştirmeye Yönelik İstenç

Öğrencilerin kendini gerçekleştirmeye ilişkin ve bunun yanısıra duydukları özsaygıyı ölçen “İngilizce’de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”, “ Bilimsel çalışmanızı yabancı dilde ve ülkelerde sunmak ister misiniz?”, “Yabancı dil öğrenimini kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)” sorularına öğrencilerin tümü oldukça kararlı bir şekilde gelecek yaşantılarında kaçınılmaz yer alacağını, özellikle üniversite yıllarında İngilizce’nin mutlaka geliştirilmesi gerekli bir amaç olduğu vurgulanmıştır. Buna göre olumlu yanıt oranı %100 olup İngilizce öğrenimi kendini gerçekleştirme sürecinde öncelikli sırayı almaktadır (bkz. çizelge 2.6.4.1.).

4. Dil Amaçları

Dil öğrenme amaçlarını ölçmeye yönelik sorulan “İngilizce’de kendinizi yeterli görüyor musunuz?”, “Fen Lisesi’nde İngilizce’nin önemi ne kadar olmalıdır?”, “ İngilizce’nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”,vb. soruların yanıtları incelendiğinde öğrencilerin tümü bilimsel çalışmalarında (dil yeterlilikleri söz konusu olmadan) yabancı dile gereksinim duyduklarını ancak 6 öğrenciden sadece 4’ünün yürüttükleri çalışmalarda arzu ettikleri ölçüde yabancı dilden faydalandıkları yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. Buna göre, dil öğrenme amaçları çerçevesinde, dil kullanım alanlarına ve gereksinimine %100 oranında tüm öğrenciler katılırken, %66.6 öğrenci oranı ileriki yaşantılarında bunu gerçekleştireceklerini, şu anda kendilerini yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir (bkz. çizelge 2.6.4.1.).

B) DIŞ ETKENLER

1) Diğer Etkenler

Ödev, proje, olimpiyat sınavları çalışmalarını sürecinde İngilizce'nin etkisini ölçen “İngilizce'nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”, “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”, “Bilimsel çalışmanızı yabancı dilde ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu?”, “İster misiniz?”, “Olsaydı ne yapardınız?” sorularına 4 öğrenciden olumlu yanıt alınarak, İngilizce'nin bilimsel araştırma, ödev ve projelerde yer aldığı, kimi zaman tüm bilim olimpiyat öğrencilerinin arzu ettikleri ölçüde kullanabilme yeterlilikleri olmasa da, çoğu yabancı kaynaklardan yararlandığı, bu kaynakları kullanabilme gereksinimlerinin farkında oldukları, çeviri yaptıkları ve yabancı dili kullanım alanı konusunda hem akademik hem de mesleki anlamda geliştireceklerini vurgulamışlardır. Buna göre, ortalama %66.6 oranında yabancı dil olarak İngilizce'den yararlandıkları ve öğrenme sürecine olumlu etkide bulunduğu sonucu alınmıştır (bkz. çizelge 2.6.4.1.).

2.6.4.1. Görüşme Çizelgesi

6 İAFL bilim olimpiyatları öğrencisi ile yapılan görüşme sonucunda, soruların ölçtükleri ölçütler çerçevesinde ilgili çizelgede öğrencilerden alınan ilgili yanıtlar “X” ile işaretlenerek gösterilmiştir (bkz. 2.6.4.1.).

Çizelge 2.6.4.1. : Görüşme Çizelgesi

	Ölçütler	Soru	Öğrenciler					
			1	2	3	4	5	6
			DY	FY	MMS	MA	EÖ	MFİ
Etkenler	1.GÜDÜLENME	1	X	X	X	X	X	X
	1.1.Birleşimci Güdülenme	1-2	X	X		X	X	
	1.2.Araçsal Güdülenme	1-4-5	X	X	X		X	X
İç	2. BİREYSEL FARKLILIKLAR (Yabancıdile duyulan ilgi)	1-2	X			X	X	
	3. Kendini Gerçekleştirme ve Özsaygı	3-7a-7b-7c-8	X	X	X	X	X	X
	4. Dil Amaçları	1-3-4-5-6-8	X	X	X	X	X	X
	1.DİĞER ETKENLER (Ödev-proje-olimpiyat sınavlarının yabancı dil öğrenimine etkisi)	3-4-5-7a-7b-7c-8	X	X		X	X	

2.6.5. Günlüklerin Değerlendirmesi

15 Ekim 2004 ile 07 Ocak 2005 tarihleri arasında İAFL’de 9. sınıfta 10 öğrencinin yabancı dil dersine yönelik görüşlerini içeren günlükler değerlendirilmiş olup, araştırmanın ölçütleri çerçevesinde incelenmiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

A) İÇ ETKENLER

1) Bireysel Farklılıklar

Yabancı dil öğrenimi sürecinde iç etkenler arasında yer alan *bireysel farklılıklar* arasında 6 öğrenci özellikle yabancı dile duyulan “ilgi” etkeninden (%60) söz ederek dil öğretiminde *ilginin* etkisini yüksek sayılabilecek bir oranda belirlemişlerdir.

2) Kişisel Etkenler

Günlüklerde *kişisel etmenlerde* yer verilen “Kendini gerçekleştirmeye yönelik istenç” değişkeninden 4 öğrenci (%40) söz etmiştir. Aynı şekilde “İçe dönük yapı” etkeninden 4 öğrenci (%40) günlüklerinde yer vererek İngilizce öğrenim sürecindeki etkisini belirtmişlerdir.

3) Güdülenme

Güdülenme ölçütüne yönelik öğrenciler günlüklerde 6 öğrenci *birleşimci* (%60) ve 7 öğrenci *araçsal güdülenmeye* (%70) yer vermişlerdir.

4) Amaçlar

Öğrenciler İngilizce’yi diğer amaçlara ilişkin (oyun, şarkı, internet/örütbağ,ödev,vb.) için kullandıklarını (%30) belirtmiş, mesleki amaç öğrenme arzusuna ilişkin 2 öğrenci (%20), akademik amaçlı öğrenmeye ise 1 öğrenci (%10) deyinmiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

5) Kişisel Etkenler

İncelenen veriler doğrultusunda öğrencilerin *kişisel etkenler* arasında “uykusuzluk/yoğunluk” (%100), “ders yoğunluğu” (%100) ve “kaygı”nın en yüksek yüzdeyle (%100), aile özleminin ise (%60) oranında olduğu görülmüştür (bkz. çizelge 2.6.5.1).

B) DIŞ ETKENLER

Genel olarak öğrenci günlüklerinde dış etkenler arasında öğretimsel etkenler yoğunlukla işlenirken, *kurumsal etkenler (7)*, *yönetsel etkenler (8)* ve *diğer etkenlere (9)* yönelik pek görüş bildirilmemiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

İncelenen günlükler sonucunda *öğretimsel etkenler arasında* “ders kitabı”na yönelik tutum belirlenememiş olup , *sosyoekonomik etki (2)*, *diğer etkenler (9)* arasında yer alan “yabancı dilin diğer derslere etkisi” ve “diğer derslerin yabancı dil dersine etkisi” ölçütüne yönelik veri belirlenmemiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

1)Toplumsal Etkenler

Toplumsal etkenler arasında yer alan hedef kültürü benimsemeye yönelik 3 öğrenci (%30) günlüklerinde söz ederken, yine çevresel etki diye tanımlanabilen, arkadaşlarının İngilizce öğrenimine katkılarından 3 öğrenci (%30) olumlu yönde söz etmişlerdir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

3) Ailenin Tutumu

İncelenen öğrenci günlüklerinde az sayıda öğrencinin dil öğrenimine ilişkin aile görüşü ve etkisine yer verdiği görülmüştür. Buna göre, 2 öğrenci (%20) bu konuda günlüklerinde ailenin etkisinden söz etmiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

4) Duygusal Etkenler

Günlüklerin incelenmesi sonucu İngilizce dersinde görülen duygusal etkenlere içerisinde sınıf rekabetinden 4 öğrenci (%40) ve sınıf dinamizminden yine 4 öğrencinin (%40) yoğunlukla söz ettiği belirlenmiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

5) Öğetimsel Etkenler

Öğrenci günlükleri incelendiğinde, 7’şer öğrencinin *öğretimsel etkenler* arasında yer alan “küme etkinliklerine” (%70), “sınıf içi oyun, şarkı, öykü, canlandırma, vb” (%70), “dil becerileri”ne (%70) dayalı etkinliklerden söz ettikleri, 6 öğrencinin de “ölçme ve değerlendirme”yi (%60) yoğun olarak ele aldığı görülmüştür (bkz. çizelge 2.6.5.1).

6) Fiziksel Etkenler

Öğrencilerin seyrek de olsa, 2 öğrenci ısı/ışık (%20), 2 öğrenci gürültü (%20), 2 öğrenci yemek (%20), 1 kişi ders saati düzenlemeleri (%10), vb. konusunda günlüklerinde yer verdikleri belirlenmiştir (bkz. 2.6.5.1).

Günlüklerin değerlendirmesi sonucunda, öğrenciler dil öğrenme sürecinde özellikle *kişisel etkenler* (kaygı-stres-yorgunluk, uykusuzluk, aile özlemi, ders yoğunluğu, derse ayrılan çalışma zamanı, vb.) , *araçsal* (yüksek not alma amacı, vb.) ile *birleşimci güdülenme* (ilgi, derste eğlenme, dersi ve öğretmeni sevme, vb.), *amaçlar* (özellikle mesleki) ve *öğretimsel etkenlerden* (ikili ya da çoklu küme etkinlikleri, oyun, şarkı, sunum, çeviri yapma, drama, vb.) sıklıkla söz ederek etkin bir dil öğreniminde bu etmenlerin ne derece etkili olduklarını sunmuşlardır (bkz. çizelge 2.6.5.1) .

2.6.5.1. Günlük Değerlendirme Çizelgesi

İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nden (İAFL) 9.sınıf 10 öğrencinin günlükleri araştırma uygulamasında oluşturulan ölçütler çerçevesinde değerlendirilerek, hangi öğrenci günlüğünün söz konusu ölçütleri içerdiği "X" işareti konularak gösterilmesi amaçlanmıştır. Günlüklerin incelenmesi sonucunda oluşturulan çizelgede 10 öğrencinin isimleri kısaltılarak belirtilmiştir (bkz. çizelge 2.6.5.1).

Çizelge 2.6.5.1: Öğrenci Günlük Değerlendirme Çizelgesi

ÖLÇÜTLER		ÖĞRENCİLER									
		El	Ner	Rı	En	Mah	Do	Me	Be	Den	Sı
ETKENLER	1. BİREYSEL FARKLILIKLAR										
	İlgi,yetenek,zeka,vb	X		X		X		X	X		X
	2.KİŞİLİKSEL										
	Dışadönük yapı	X									X
	İçedönük yapı		X	X		X					X
	Özsaygı	X							X		
	Kendini gerçekleştirme	X	X		X						X
	3. GÜDÜLENME										
	Birleşimci güdülenme	X	X	X				X	X		X
	Araçsal güdülenme	X	X		X		X	X	X		X
4. AMAÇLAR											
Mesleki	X	X									
Akademik		X									
Çeviri	X										
Yeterlilik sınavları-TOEFL		X									
Diğer(arastırma, oyun,internet,vb.)		X			X					X	
5. KİŞİSEL ETKENLER											
Stres					X	X	X	X			
Uykusuzluk/yorgunluk	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Ders yoğunluğu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Kaygı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Yabancı dil çalışma öyküsü				X							
Aile özlemi		X		X			X	X	X	X	

ÖLÇÜTLER		ÖĞRENCİLER									
		El	Ner	Rı	En	Mah	Do	Me	Be	Den	Sı
ETKENLER	1. TOPLUMSAL										
	Hedef kültürü benimseme	X	X								X
	Çevresel (arkadaş,vb.) etki		X	X							X
	2.SOSYOEKONOMİK ETKİ										
	3. AİLENİN TUTUMU / YAKLAŞIMI		X								X
	4. DUYGUSAL ETKENLER										
	Sınıf iletişimi/havası		X			X					
	Sınıf rekabeti		X	X	X	X					
	Sınıf dinamizmi		X	X	X	X					
	Sınıfın yabancı dile gösterdiği tutum								X		X
	5.ÖĞRETİMSSEL ETKENLER										
	Geliştirilen strateji ve teknikler							X	X		
	Gerçek ve yardımcı malzemeler	X	X			X					X
	Oyun,çeviri, şarkı, öykü, canlandırma, vb. etkinlikler	X	X	X			X	X	X		X
	Yöntem ve teknik	X	X	X							X
	Uygulama (ödev, proje, sunum, vb.)	X	X				X	X			
	Küme etkinlikleri	X	X	X	X	X	X	X			
	Çoklu zeka	X	X								X
	Dil becerileri	X	X	X			X	X	X		X
	Dil sesletimi										
	Dilbilgisi			X				X			X
Sözcük bilgisi		X					X				
Ders kitabı											
Öğretmen	X	X		X			X			X	
Ölçme ve değerlendirme	X	X	X	X	X		X				
6. FİZİKSEL ETKENLER											
Donanım		X						X			
Ders saati yeterliliği	X									X	
Ders program düzenlemeleri										X	
Çalışma ortamı		X									
Isı/ışık				X	X						
Gürültü			X		X						
Yemek	X							X			
7.KURUMSAL ETKENLER											
Okul başarısı	X				X	X					
TÜBİTAK / Olimpiyatlar /ÖSS başarısı		X									
8.YÖNETSEL ETKENLER											
Yönetimin yabancı dile tutumu			X								
Yabancı dil araç gereç /donanım sağlama											
9. DİĞER ETKENLER											
Diğer yabancı dil ders seçeneklerinin etkisi											
Yabancı dil dersinin diğer derslere etkisi											
Öğretmen gözlemleri ve öğretmenin sınıf ile iletişimi	X									X	
Öğretmen- veli işbirliği								X			

2.6.6. Mektupların Değerlendirmesi

Yabancı dil dersini algılamaya yönelik İstanbul ve diğer illerde bulunan öğrenci ve öğretmen görüşleri Şubat- Mayıs 2005 tarihleri arasında veri toplama kaynaklarından mektup ile derlenmiştir. Söz konusu verilerin değerlendirilmesi sonucu aşağıda yer alan görüşler bir çizelgede belirtilmiştir (bkz. Çizelge 2.6.6.1).

İncelenen mektuplar uygulama araştırmasında yer alan ölçütler çerçevesinde değerlendirilmiş olup, çizelgede sunulan veriler aşağıda yer alan başlıklarda açıklanmıştır.

1. Güdülenme

Güdülenme ölçütüne uygulama araştırmasında yer alan tüm fen liseleri öğretmen ve öğrenciler (%100) “Yabancı dil dersinde motivasyon eksikliği söz konusudur” görüşüyle yer verilmiştir (bkz. çizelge 2.6.6.1 ve 2.6.6.2.).

2. Kişisel Etkenler

Kişisel etkenler arasında “Özellikle sayısal derslerin yoğunluğu” ve “ÖSS kaygısı” araştırmada yer alan tüm fen liseleri öğrenci ve öğretmenlerden (%100) yanıt alınmıştır (bkz. çizelge 2.6.6.1 ve 2.6.6.2.).

3. Toplumsal Etkenler

Toplumsal Etkenler arasında dil öğrenimine “Hedef kültürü benimsememe” etkenini sadece bir fen lisesi (%14.2) dile getirmiştir. Bu anlamda hedef kültürü benimsemeye ilişkin yeterli veri alınamamıştır (bkz. çizelge 2.6.6.1 ve 2.6.6.2.).

4. Sosyoekonomik Etki

Sosyoekonomik etki incelendiğinde “ Dil öğreniminde sosyoekonomik koşulların yetersizliği

olumsuz etki etmektedir” görüşünü 2 fen lisesi (%28.5) bildirmiştir. Bu anlamda ders ve kaynak kitapların yanı sıra, erek dili geliştirmeye yönelik olanak ve etkinliklerin sağlanamaması koşulu belirtilmiştir (bkz. çizelge 2.6.6.1 ve 2.6.6.2.).

5. Öğretimsel Etki

Öğretimsel Etkenler oldukça yoğun bir şekilde ele alınarak, özellikle “Öğrencilerin dil becerilerini kullanabilme olanağı” (%100) ve “Öğretmen yetkinliği, yeni yaklaşım, yöntem ve teknikleri kullanabilmesi” (%71.3) etkenleri vurgulanarak en yüksek yüzdeyi almışlardır (bkz. çizelge 2.6.6.1 ve 2.6.6.2.).

6. Kurumsal Etkenler

Çalışmada yer alan *Kurumsal etkenler* incelendiğinde en yüksek yüzde oranıyla (%100) tüm fen liseleri öğretmenlerinin aynı noktada bulunduğu “Öğretmenleri yetiştirme/ geliştirme etkinliklerinin (örn hizmetiçi eğitim programları, çeşitli seminer ve ortak amaçlar altında eğitim şenlikleri, vb.) gerekliliği söz konusudur. İkinci yüksek yüzdeyle “Okul başarısı- sayısal proje vb. ayrılan zaman etkeni” nin (%100) yabancı dile olan ilgiyi ve zamanı olumsuz etkileyebildiği, dil dersi başarısının yeterli düzeyde önemsenediği belirtilmiştir (bkz. çizelge 2.6.6.1 ve 2.6.6.2.).

2.6.6.1.Öğretmen Mektupları Çizelgesi

Farklı illerin fen liselerinden gelen öğrenci ve öğretmen görüşleri içerikli mektupların incelenmesi sonucunda oluşturulan çizelgelerde İstanbul Atatürk Fen Lisesi (İAFL)’ni (Öğretmen sormacasında- “Diğer görüşleriniz” bölümünden derlenen İngilizce öğretmenleri görüşleri) de içeren toplam 7 fen lisesi yer almıştır. Edinilen görüşlerin hangi okuldan derlendiği “X” ile işaretlenerek belirtilmiştir (bkz. öğretmen mektupları çizelgesi 2.6.6.1.).

Çizelge (bkz. Çizelge 2.6.6.1): Öğretmen Mektupları çizelgesi

ETKENLER		İAFL	Adana F.L.	Aydın F.L.	Diyarbakır Rekabet Kurumu FL	Düzce F.L.	Konya F.L.	Kütahya F.L.
Güdülenme	Birleşimci ve Araçsal Güdülenme	X	X	X	X	X	X	X
Kişisel Etkimler	Ders yoğunluğu / sayısal dersler)	X	X	X	X	X	X	X
	ÖSS kaygısı	X	X	X	X	X	X	X
Toplumsal Etkenler	Hedef Kültürü Benimseme					X		
	Çevresel Etki		X		X		X	
SOSYOEKONOMİK ETKİ			X		X			
ÖĞRETİMSSEL ETKENLER	Yöntem ve teknik	X		X			X	X
	Öğretmen yetkinliği			X	X	X	X	X
	Dil becerilerini kullanabilme	X	X	X	X	X	X	X
	Ders Kitapları etkeni		X				X	
	Öğretimi gerçek yaşama taşıma			X	X	X		X
KURUMSAL ETKENLER	Kaynak- Donanım etkeni		X		X		X	
	MEB'in öngördüğü öğretim düzeneği ve ders kitabı		X		X	X	X	
	Öğretmenleri yetiştirme/ geliştirme etkinlikleri (hizmetiçi eğitim progr.)	X	X	X	X	X	X	X
	Okul başarısı- sayısal proje vb. ayrılan zaman etkeni	X	X	X	X	X	X	X
	Sosyal etkinlikler yetersizliği				X		X	X

2.6.6.2. Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Çizelgesi

İstanbul ili dışında fen liseleri yabancı dil öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda hazırlanan yabancı dil dersine yönelik belirli aksaklıklar ve öneriler bir dizin içinde aşağıda yer alan çizelgede yer almıştır. Görüşlerin derlendiği fen lisesi “X” ile işaretlenerek belirtilmiştir (bkz. 2.6.6.2).

Çizelge 2.6.6.2: Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Çizelgesi

GÖRÜŞLER	Adana Fen Lisesi	Aydın Fen Lisesi	Diyarbakır Rekabet Kurumu Fen Lisesi	Düzce Fen Lisesi	Konya Meram Fen Lisesi	Kütahya Fen Lisesi
Yabancı dil dersinde motivasyon eksikliği	X	X	X	X	X	X
Hazırlık sınıflarında yabancı dil ders notunun diploma notuna katılmaması						X
Ders üresince verilen dil öğeleri öğrenciler tarafından gerçek yaşama taşınmamaktadır		X				
Yabancı dil dersine ayrılan kişisel zamanın yetersizliği				X		
Sayısal derslerin yoğunluğu			X	X		
Ders kitabının sıkıcılığı	X			X		
MEB'nin yeni yayınlamış olduğu hazırlık ders kitabının müfredata uyumsuz olduğu düşüncesi- ders kasetlerinin geç ulaşması yada hiç ulaşmaması- alıştırma kitaplarındaki örnek ve alıştırma malar ana ders kitabından daha ağır olması derse olan ilgiyi azaltmıştır					X	X
Fen Liselerinin yatılı okul olması nedeniyle yabancı dil kaynak kitap ve araçlardan yoksun olması	X					X
Kimi öğrencilerin sosyoekonomik durumunun yetersizliği ve yabancı dil kitaplarının pahalı olması yabancı dilden uzaklaştırmaktadır	X		X		X	
ÖSS kaygısı Yabancı dil dersine olan ilgiyi azaltmaktadır	X	X	X	X	X	X
Haftalık yabancı dil ders saatinin hazırlık sınıfları dışında 1-2-3. sınıflarında 6+4+4 ve 2+2 Takviyeli İngilizce olmak üzere toplam en fazla 8, en az 6 saat yabancı dil dersinin yetersizliği			X			
Yabancı dil ödev ve projelerin sayısal derslerin ödev, proje ve olimpiyat çalışmaları yüzünden ihmal edilmesi	X		X	X	X	
Ülkemizin kimi bölgelerinde yabancı dil ve kültürel etkinliklerinin yanı sıra turist, araştırmacı, yazar, vb. ile tanışma, konferans, seminer gibi katılımın yetersizliği			X			

GÖRÜŞLER	Adan Fen Lisesi	Aydın Fen Lisesi	Diyarbakır Rekabet Kurumu Fen Lisesi	Düzce Fen Lisesi	Konya Meram Fen Lisesi	Kütahya Fen Lisesi
Yabancı dil kültürünü benimsememe yabancı dil dersine olan ilgiyi azaltmaktadır.			X	X		
Yabancı dil ders saatlerinin haftalık ders programının ilk ve son saatlere denk gelmesi dersteki verimi azaltmaktadır.				X		
Öğretmen eğitiminin öğretmen adaylarında yaratıcılığı yeterince geliştirmediği, öğrenci merkezli eğitim programlarının yetersizliği.				X		
Dört temel becerinin yeterince pekiştirilmediği görüşü		X				
Öğretmenlerde araştırma ve yaratıcılık hevesinin sınırlı olması, yeniliklere, yeni yöntem ve yaklaşımların takibini yap/a/mamaları.		X				
Fen liselerini kazanmış öğrencilerin bir önceki yıl yoğunlaştırılmış LGS çalışmalarından dolayı İngilizce dersini sağlıklı işleyememeleri veya yabancı dile az zaman harcamış olmaları.		X				X
Kimi öğrencilerin özel okulda yabancı dil ağırlıklı ders işlemeleri yada kimi öğrencilerinin geçmiş bilgi birikiminin diğer öğrencilere kıyasla çok daha iyi olması seviye farkını yaratmış dolayısıyla sınıf içi denge kurmakta zorlanılmaktadır.	X	X	X	X	X	X
Fen Liselerinde öğrenciler arasında yabancı dil seviye farkının olması nedeniyle kimi öğrencilerin sınıf içimde “yanlış yaparım”, “diğer öğrenci kadar hızlı öğrenemiyorum”, vb. gibi kaygılarının yoğunluğu yabancı dil dersini öğrenemeye yol açmaktadır.	X	X	X	X	X	X

2.6.6.3. Öğrenci ve Öğretmen Önerileri Çizelgesi

İstanbul ili dışında fen liseleri (Adana, Aydın, Diyarbakır, Düzce, Konya, Kütahya) yabancı dil öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda hazırlanan yabancı dil dersine yönelik öneriler bir dizin içinde aşağıda yer alan çizelgede görüşün hangi fen lisesinden sunulduğu “X” ile işaretlenerek belirtilmiştir (bkz. 2.6.6.3).

Çizelge 2.6.6.3.: Öğrenci ve Öğretmen Önerileri Çizelgesi

ÖNERİLER	Adana Fen Lisesi	Aydın Fen Lisesi	Diyarbakır Rekabet Kurumu	Düzce Fen Lisesi	Konya Meram Fen Lisesi	Kütahya Fen Lisesi
Ülkemizin her okulundaki yabancı dil öğretmenlerinin yaratıcılığa özendirilmesi, yeniliklere açık olma, yeni yöntem ve yaklaşımlar konusunda sağlıklı ve düzenli hizmetiçi eğitim verilmesi.		X				X
Yabancı dil ders kitap ve kaynak maliyetlerinin düşürülmesi yada öğrencilerin kullanımına yönelik destek verilmesi.	X		X		X	
Hazırlık sınıfının kaldırılması ve yabancı dil ders saatlerinin 3-4 yıla yayılması (Bu durum bütün sene aynı dersi görme bıkkınlığını azaltacak, öğrencilerinin bir yılının kaybolmasına, hazırlık sınıfında görülmeyen sosyal ve fen derslerinin unutulmasına engel olacaktır)	X					X
Yabancı dil dersinden ÖSS’ de soru çıkması.			X	X	X	X
Okul ders sınavlarda sorulan soruların derste işlenen konulara kıyasla daha zor olması- genel ölçme tespitlerinin sistemli yapılmaması.						X
Kitap seçiminde belli bir standart yakalanmalı-bakanlığımızın öngördüğü yabancı dil kitaplarındaki hatalar acilen düzeltilmeli.						X
Öngörülen MEB ders kitap ve kaset dağılımının sistemli olmaması(kimi okullarda kaset yok iken kimi okullarda fazladan kaset gönderilmesi gibi)						X
Öğrenciler okul dışında sosyal ve yabancı dil kaynaklı etkinliklere teşvik edilmeli.	X	X	X	X	X	X
Yurt dışı ve yurtiçi kardeş okul ve proje araştırmalarına acilen yönelmeli.	X	X	X	X	X	X
Öğrencilerin yabancı dili gerçek yaşantılarında kullanmalarına ilişkin yaşantı örnekleri, araştırmaları ve etkinlikleri sunulmalı.	X	X	X	X	X	X

2.7. DEĞERLENDİRME

Bu uygulama araştırmasında özellikle İstanbul Atatürk Fen Lisesi'nde (İAFL) öğrenci, öğretmen, "Benim Öğretmenim," sormacaları, görüşme ve günlüklerden elde edilen veriler ve diğer illerde fen liselerinde bulunan öğrenci ve öğretmenlerden elde edilen bilgiler incelenmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin İngilizce dersini algılamalarına ilişkin etken olan koşullar, öğrenci tutumları, öğretmen yaklaşım ve eğitsel uygulamaları, eğitim-öğretim alanının fiziksel, kurumsal ve yönetsel etkenleri, günümüz teknoloji ve bilim çağında İngilizce'nin önemi öğrenci görüşleri başlığı altında tartışılmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmada veri toplama kaynaklarından derlenen bilgiler ölçülecek ölçütler çerçevesinde düzenlenmiştir:

1. Öğrenci Sormacası

İAFL'de uygulanan öğrenci sormacası değerlendirmesi sonucunda öğrenciler, İngilizce öğrenme amaçları arasında yer alan mesleki yaşantılarında en çok İngilizce'ye gereksinim duydukları ve kendilerini gerçekleştirme düzeyinde yabancı dilin öneminin farkında oldukları yorumu doğabilmektedir. Bunun yanı sıra, İngilizce dersine yaklaşım konusunda öğrencilerin güdülenme düzeyinin ve ilgilerinin yüksek oranda etki ettiği görülmüştür. Öğrencilerin yabancı dile (İngilizce'ye) olan yetenek oranı arttıkça ve yaş ortalaması düştükçe öğrenmenin daha kolay ve hızlı olduğu görüşü edinilmiştir. Öğrencinin yabancı dili sevmesi ve hedef kültüre olan tutumu da öğrenmede yüksek oranda etken olarak belirlenmiştir. Öğrenim sürecinde öğrenme amacı, bireysel farklılıklar, dil öğrenimine karşı geliştirilen istenç (özsaygı) ya da bir anlamda kendini gerçekleştirmede İngilizce'nin yeri ve dil öğretiminde öğretmen etkeni ile öğretmenin işini sevmesi yer alırken, ders kitabının iletişime ne kadar yer verdiği konusu da ön sıralarda etken olarak yer almaktadır.

2. Öğretmen Sormacası

Öğretmen sormacasının uygulandığı İAFL’de İngilizce öğretmenleri, sayısal derslerin yoğunluğu, yabancı dil ders saatlerinin yetersizliği, kurumun fiziksel koşulları, vb. dil öğretimine etki eden etkenler olduklarını belirterek özellikle öğrencilerin yabancı dile gerekli zamanı ayıramadıkları düşüncesindedirler.

3. “Benim Öğretmenim” Sormacası

Öğrencilere uygulanan “Benim Öğretmenim” sormacasında yabancı dil eğitiminde öğretmen etkenini daha iyi irdelemek ve öğrenci gözüyle kendi öğretmenlerini değerlendirmeleri amaç edinilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda İAFL’de İngilizce öğretmenlerinin başta kibar, samimi ve güvenilir olmak üzere eğitimsel, yararlı, düşünceli ve neşeli oldukları ancak İngilizce dersinde pek eğlendirici olmayıp genelde sakin ve monoton oldukları yorumlanmıştır.

4. Görüşme

İAFL’de uygulanan 6 bilim olimpiyatları katılımcıları olan öğrencilerle yapılan görüşme değerlendirmesi sonucunda öğrencilerin yoğunlukla İngilizce’ye ilgi ve gereksinim duydukları, İngilizce’nin bilimsel araştırmalarda kaçınılmaz bir araç olduğu, aynı zamanda ileriki akademik ve meslek yaşantılarında kendilerini gerçekleştirme amacı altında yabancı dilin mutlak bir etken olduğu görüşündedirler. Buna karşın, yabancı dil olarak İngilizce’yi geliştirme konusunda zorlandıkları ve İAFL’de özellikle ödev, proje ve sayısal ders yoğunluğu karşısında yabancı dil dersine yeterli zamanı ayıramadıkları ve dolayısıyla İngilizce öğrenme amaçlarını sürekli erteledikleri belirlenmiştir.

5. Öğrenci Günlükleri

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen bilgiler ışığında, öğrencilerin sayısal ders yoğunluğundan İngilizce dersine yeterli zaman ayıramadıkları, sınavlardan önce yüksek oranda kaygı duydukları belirlenmiştir. Yatılı öğrencilerin özellikle ilk dönemde neredeyse her günlük yazımlarında ailelerine duydukları özlem ile kuruma fiziksel , topumsal ve ruhsal olarak uyum süreçlerini (oryantasyon) tamamlama konusunda zorlandıkları görülmüştür.

Yine günlüklerden elde edilen verilerde İngilizce ders kitabına bağlı alıştırmalardan çok, derste yapılan oyun, şarkı, öykü sunumları, rol alma (drama), küme çalışmaları, vb. gibi iletişimsel değişik etkinliklerin öğrencileri eğlendirdiği ve İngilizce dersine olan ilgilerini arttırdığı, bunun sonucunda da öğrenmeyi etkin kıldığı görülmektedir.

6. Mektuplar

İAFL dışında diğer illerde yer alan fen liselerinde İngilizce dersine yönelik öğrenci ve öğretmenlerden elde edilen görüşler değerlendirildiğinde, İAFL'de olduğu üzere, öğrencilerin özellikle sayısal derslerin yoğunluğu ve hazırlık sınıfı sonrası görülen yabancı dil ders saatlerinin yetersizliği, yabancı dil öğreniminde güdülenmeye olumsuz etki eden etkenler olduğu belirtilmiştir. İstanbul dışındaki şehirlerde yabancı dilin önemi ve yerini gerçek yaşamda sunacak etkinliklerin (konferans, panel, yazar-kitap tanıtımları, yabancı dil yayınevlerinin ya da diğer okulların imkanları doğrultusunda gerçekleştirilen okuma etkinlikleri ya da yarışmalar, büyük evrenkentlere (üniversite) kıyasla diğer şehirdeki evrenkentlerin tanıtım ve çalışmalarının yetersizliği, vb. yeterli derecede olanak tanınmaması, dört temel becerinin gerçek yaşantıya taşınmaması , sosyoekonomik koşulların yanı sıra ders kitaplarının ve araştırmaya yöneltebilecek kaynak kitapların maliyetlerinin yüksek olması, yabancı dil ders öğretmenlerinin (adaylıktan başlamak üzere) öğrenci merkezli eğitim bilgilerinin eksikliği temel olumsuz etkenler olarak belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, MEB'in

2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren yabancı dil ağırlıklı anadolu, fen, ve diğer liselerde uygulanmak üzere hazırlanmış oluğu iki kitapçık halinde olan İngilizce ders kitaplarının öğrenci, ders ve program gereksinimlerini karşılamada yetersiz kaldığı vurgulanmıştır.

Elde edilen tüm veriler ışığında oluşturulan yabancı dil öğretim modeli, yabancı dil öğretiminde öğrenci amaçlarını içeren toplumsal, ruhsal, fizyolojik, yönetsel, kurumsal etkenler göz önüne alınarak öğrenci gereksinimlerine dayalı öğrenci merkezli, dil becerilerini sınıf ortamında ve gerçek yaşantılarında uygulayabilecek, İngilizce dersini eğlendirici hale getirerek hem öğrenilmesi kolay hem eğlendirici hem de hedef kültüre karşı olumlu tutuma yönlendirecek etkinliklerin sağlanması ilgiyi arttıracak, yeteneklerin keşfedilmesine olanak sağlayacak, çoklu zeka kuramına göre öğrenci etkinliğini arttıracak, öğretmenin öğretim niteliğini arttıracak ve sosyal etkinliklerin yanı sıra, iletişimsel araç gereç ve kaynakları kullandırtacak, iletişimin kaçınılmaz olduğu günümüz bilim ve teknoloji çağında kendini gerçekleştirme yelpazesi altında birleştirecektir.

2.8. ÖNERİLER

Bu uygulama araştırmasında elde edilen bulgular aynı zamanda farklı illerdeki fen liselerinin öğretmen ve öğrencilerinden alınan görüşler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Buna göre, yabancı dil dersine ilişkin öğrenci görüşleri ve öğretmen gözlemleri tutarlılık göstermiştir. İngilizce dersinde öğrenci amaç ve gereksinimlerinin belirlenmesi, dili doğal ya da sınıf ortamında öğrenmeyi etkileyen iç ve dış etkenler ile öğretim programı ve süreci düzenlenirken diğer etkenlerin göz önüne alınması, arzu edilir sonuçların elde edilmesinde olumlu katkıda bulunacaktır.

Öğrencilerin yabancı dili öğrenmeye yönelik amaçlarının ve gereksinimlerinin belirlenmesi, öğrencileri eğitim ortamına dahil ederek onların görüşlerini içeren yönetsel, kurumsal ve öğretimsel düzenlemelerinde okulun kuruluş amaçlarından yola çıkarak türü, bulunduğu il ve bölgeye göre belirlenmesi uygulanan öğretim düzenlemelerinde görülebilecek farklılıkların azalmasına yardımcı olacaktır.

Öğrencilerin amaçları ve gereksinimleri belirlendikten sonra güdülenmeyi istikrarlı kılabacak, bireysel farklılıkları gözetecek, duygusal, kişisel, kişiliksel özelliklerin yanı sıra öğretimsel (öğretmen ve ders kitabı etkenleri, gerçek malzemeler, sınıf içi ve dışı etkinlikler, fiziksel (donanım), kurumsal ve yönetsel etkenler temel alınarak düzenlemelere gidilebilir.

Ülkemizin okullarındaki yabancı dil öğretmenlerinin yaratıcılığa özendirilmesi, yeniliklere açık olma, yeni yaklaşım, yöntem ve teknikler konusunda sağlıklı ve düzenli hizmet içi eğitim verilebilir.

Yabancı dil ders kitap ve kaynakların maliyetlerinin düşürülmesi, kütüphanelerin yenilenmesi, teknolojik ve bilimsel gelişmeleri kısa zamanda erişebilme olanaklarının sunulabilmesi konusunda bilgisayar ve örübağ (internet) kullanımının tüm fen liselerinde yaygınlaştırılması dil öğrenimini ve kullanımını kolaylaştırabilir.

Ders kitaplarının gerekli gereksinimleri karşılayabilecek nitelikte düzenlenmesi, özellikle de bilimsel araştırmaları ve yenilikleri içeren, ilgi uyandırıcı, bilimsel konularda yardımcı olacak konuları kapsamaları öğrencileri fen liseleri kurulma amacı olan yeni bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip edebilecek, bilimsel çalışmalarında yabancı kaynakları rahatlıkla kullanabilecek düzeye getirebilme gayesine yaklaştıracaktır.

Öngörülen MEB ders kitap ve kaset dağılımının sistemli olmaması (kimi okullarda kaset yok iken kimi okullarda fazladan kaset gönderilmesi gibi) öğretim aksaklıklarına neden olmakta, bu konuda daha özenli davranılması yararlı olacaktır. Bunun yanı sıra, bakanlığımızın öngördüğü yabancı dil kitaplarındaki hataların acilen düzeltilmesi ve fen liseleri amaçlarına yönelik dil öğretim kitaplarının basılması yararlı olacaktır.

Hazırlık sınıfının kaldırılması ve yabancı dil ders saatlerinin 3-4 yıla yayılması dilin daha sürerli öğrenimine yöneltecektir (Bu durum bütün sene aynı dersi görme bıkkınlığını azaltacak, öğrencilerinin bir yılının kaybolmasına, hazırlık sınıfında görülmeyen sosyal ve fen derslerinin unutulmasına engel olacaktır).

Okul ders sınavlarda sorulan soruların derste işlenen konulara kıyasla daha zor olması öğrencilerde kaygı ve isteksizliğe yol açmaktadır. Bu nedenle genel ölçme tespitlerinin sistemli yapılması yararlı olabilecektir.

Sayısal derslerin yanı sıra yabancı dil dersinden ÖSS'de soru çıkması güdülenmeyi arttıracaktır

Yurt dışı ve yurtiçi kardeş okul ve proje araştırmalarına yönelmesi bölgesel ve ülkeler arası iletişime, araştırmaya, ortak ve farklı değerleri, bilgileri, görüşleri paylaşmaya olanak sunulması dil öğrenimini gerekli kılacaktır.

Öğrencilerin yabancı dili gerçek yaşantılarında kullanmalarına ilişkin yaşantı örnekleri, araştırmaları ve etkinlikleri sunulması dil öğrenimini gerekli ve eğlenceli hale getirecektir.

Öğrencilerin yabancı dili ve kültürü benimsemeye yönelik etkinlikler yabancı dili daha kolay ve zevk alarak öğrenmelerine yönelteceğinden, bu anlamda okuma yarışmaları, sunumlar, tiyatro, film gösterimi, yayınevleriyle birlikte davet edilen yazarlar, konferanslar, vb.. yardımcı olabilecektir.

Türkiye’de tümü yatılı olan fen liselerinde ders çalışma ortamlarının iyileştirilebileceği, koşullarının daha sağlıklı (az gürültülü, temiz, tercihlere dayalı yemekler) hale dönüştürüleceği başarılı öğrencilerin başarılarının farkında olup dış etkenlerin olumsuzluklarıyla mücadele etmek zorunda kalmadığı kurumlar olması yolunda çalışmalar gerçekleştirilebilir.

3. SONUÇ

Yabancı dil öğrenim sürecinde süregelen aksaklıklar, öğrenci yakınmaları, yabancı dil dersine ayrılan zamanın yetersizliği ve ilgi ile güdülenmenin azalması sonucu İstanbul Atatürk Fen Lisesi (İAFL)'nde, Türkiye'nin ilköğretim sonrasında en yüksek puanlı, sayısal ağırlıklı, zeka düzeyi çok yüksek ve ÖSS'de %100 başarıyı sağlayan, yabancı dili bilimsel araştırma yapabilme, yeni teknolojileri izleyebilme ve kullanabilme ilkesini taşıyan öğrenci özelliklerinin yer aldığı okulda, öğrencilerin yabancı dili algılamalarına ilişkin bir araştırma süreci ve değerlendirmesini gerekli kılmıştır. Bu yüksek lisans çalışmasına başlama sorusu, ülkemiz genelindeki öğrencilerden belirgin biçimde ayrılan bu öğrenci kitlesinin bu denli yüksek değerlerdeki özelliklerine karşın neden yabancıdil (İngilizce) dersine ilgi ve güdülerinin düşük olduğu, neden düzenli olarak çalışmadıklarıdır. Bu sorun odağı çevresinde yanıtı ulaşılabilmek için bir yüksek lisans tezinin taşınması gereken özgünlükte bir çalışma için de benzeri sorunları taşıyabilecek benzeri kurumlar için tanısal bir model oluşturumu amaçlanmış bu modelin uygulama örneği ile İAFL'de öğrencilerin gereksinimlerinin ve yabancı dil öğrenme amaçlarının belirlenmesi, öğrenim sürecinde baş gösteren başlıca etkenler ve bu etkenlerin öğrenci gözüyle ne derece önem taşıdığı incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada bir Fen Lisesinde İngilizce dersinin temel olarak öğrenciler tarafından görülüşü üzerine bir model ve uygulama araştırması düzenlenmiştir, yararlanılan veri toplama yollarından “Öğrenci”, “Öğretmen” ve “Benim öğretmenim” sormacaları nicel; görüşme, günlük ve mektuplarda yer alan bilgi ve görüşler ise nitel olarak değerlendirilmiştir.

Bu yüksek lisans çalışmasının yanıtlamayı amaçladığı 3 soruya yeniden dönülürse:

- 1) Yabancı dil olarak İngilizce'yi öğrenme sürecinde etki eden etkenler hangileridir?
- 2) Öğrenici gözüyle öğrenme sürecinde etki eden etkenler hangileridir?
- 3) Yabancı dil öğrenme ve öğretme deneyiminde, arzu edilir sonuçlar edebilmek için hangi öneriler yer almaktadır?

Birinci sorunun yanıtı dil öğretim ve öğreniminde etki eden etken ve koşulları inceleyen, buna ilişkin araştırmalarında yer veren ilgili araştırmacıların sınıflama ve modellerin yer aldığı “İlgili Artalan Bilgisi” (bkz..1.3) kısmında incelenmiştir.

İkinci sorunun yanıtı modelde yer alan ölçütler ışığında uygulanan veri toplama kaynaklarının değerlendirmesi (öğrenici sormacası, görüşme, günlükler, mektuplar/ bkz. bulgular- 2.6 ve değerlendirme 2.7.) sonucu ilgili artalandaki belirtilen ölçütlerin geliştirilmesi ile ortaya belirlenen etkenleri öğrenici gözüyle kapsayan çizelge (bkz. ölçütler çizelgesi 2.1.4.1.) ve değerlendirme (2.1.5.) kısmında incelenmiştir.

Üçüncü sorunun yanıtını ölçmeye yönelik veri toplama kaynaklarından İAFL’de uygulanan öğretmen sormacası ile diğer fen liselerinden elde edilen öğrenici ve öğretmen görüşlerini içeren mektuplarda yer alan öneriler çizelgesi (2.6.6.3) ile öğrenici günlüklerinde belirlenen değişkenler gözönüne alınarak öneriler (bkz. 2.8) kısmında ele alınmıştır.

Bu yüksek lisans çalışmasının amaçları ve uygulama araştırmasında elde edilen sonuç karşılaştırıldığında, öngörülen ve ardından belirlenen model ölçütleri arasında öğrencilerin özellikle kişisel ve kişiliksel özelliklerinin yanı sıra, bireysel farklılıkların göz önüne alınması gerekliliği, öğrenici sormacası ve özellikle günlüklerin sonucunda elde edilen veriler ışığında belirlenmiştir.

Modelde geliştirilen değişkenler arasında yer alan “öğrenici amaç ve

gereksinimleri”nin ön planda olduğu ve ilgi ile güdülenme düzeyinin yüksek tutulabildiği bir öğrenme-öğretme ortamı öğrencilerin etkin bir dil öğrenmeyi gerçekleştirmesine olanak tanıyacaktır. “Fiziksel” etkenlerin yanı sıra “yönetmel” ve “kurumsal” etkenler de araştırma modeline yerleştiren değişkenler arasında yer almaktadır.

Bölgesel koşulların göz ardı edilmeyip, tüm fen liselerinde görülen yabancı dil eğitimi sorununa bütüncül yaklaşabilme ve kurumlar arasında iletişim sağlanması dil eğitiminde beliren aksaklıkların giderilmesine, eğitim-öğretim dünyasında yaşanan yeniliklerin ve gözlem ile deneyimlerin paylaşılabilmesine olanak tanıyacaktır.

Bu uygulama araştırmasında yer alan modeli uygulama ya da ondan yararlanma düşüncesinde olabilecek ilgili araştırmacılara modelde yer alan ölçütlerin ya da belirlenen değişkenlerin geliştirilebileceği, bunun için de ölçülmesi amaçlanan özelliklerle ilgili farklı veri toplama kaynaklarına başvurularak daha ayrıntılı bilgi edinilmesi gerektiği anımsatılabilir.

Öğrenci görüşlerine sıklıkla başvuru, amaç ve gereksinimlerinin unutulmadığı bir öğretim düzeneği etkin ve arzu edilir sonuçların elde edilmesini kolaylaştıracaktır.

EK.1. ÖĞRENİCİ SORMACA ÖRNEĞİ

Aşağıda İngilizce dersini algulamaya yönelik sormaca sorularını 1-5 arası

- (1) Tümüyle Katılıyorum
- (2) Katılıyorum
- (3) Fikrim Yok
- (4) Katılmıyorum
- (5) Tümüyle Katılmıyorum

şeklinde düşüncelerinizi parantez içine numaralandırarak işaretleyiniz.

1.

- a-Yabancı dil(İngilizce) öğrenmeyi seviyorum.....()
- b- Yabancı dili (İngilizce) öğrenmeyi sevmiyorum.....()
- c-Yabancı dili öğrenirken eğleniyorum.....()
- d-Yabancı dil dersi zevkli geçiyor.....()
- e-Yabancı dili ders dışında kullanabiliyorum.....()
- f-Yabancı dili okul dışında tv. izlerken, bilgisayarda araştırma yaparken-oyun oynarken-mesajlaşırken-dergi-gazete-kitap okurken kullanıyorum.....()

2.

- a- Yabancı dil dersini gerekli buluyorum.....()
- b- Yabancı dile araştırma yaparken (bilgisayar-kitap-dergi-makale)gereksinim duyuyorum.....()
- c- Yabancı dil diğer dersleri anlamamda etkili/yardımcı oluyor.....()
- d- Yabancı dil ilerideki üniversite yaşantımda gereklidir.....()
- e- Yabancı dil ile ilgili başarıyı ve bilgimi göstermeye yönelik TOEFL, FCI, KPDS, üniversite hazırlık sınıfını geçme gibi sınavlara gereksinimim vardır()

- f- İlerideki eğitim yaşantımda yabancı dile gereksinim vardır.....()
- g- İlerideki meslek veya kariyer yaşantımda yabancı dile gereksinimim olacaktır()
- h- Yaşantımızda gelişen birçok yeni gelişmelerden haberdar olmak için yabancı dile gereksinim vardır.....()

3.

- a- Yabancı dil dersinde ikili ya da grupla çalışmayı seviyorum.....()
- b- Yabancı dil dersine çok sık katılmak hoşuma gidiyor.....()
- c- Yabancı dil dersinde rol oynamak, diyalog kurmak eğlenceli.....()
- d- Yabancı dil dersinde düşüncelerimi paylaşmak, deneyimlerimden söz etmek hoşuma gidiyor.....()
- e- Yabancı dil dersinde arkadaşlarımla hikaye oluşturmak, onlarla çalışmak, yardımlaşmak eğlenceli.....()

4.

- a- Yabancı dil dersini tek başıma takip etmeyi tercih ediyorum.....()
- b- Yabancı dil dersinde kendi başıma çalışmayı seviyorum.....()
- c- İkili ya da grup çalışmaları yerine bireysel çalışmaları tercih ederim.....()

5.

- a- Yabancı dili iyi dinleyerek öğreniyorum.....()
- b- Yabancı dili önemli yerlerin altını çizerek öğreniyorum.....()
- c- Yabancı dili yazarak öğreniyorum.....()
- d- Yabancı dili not alarak öğreniyorum.....()
- e- Yabancı dili genelleme yaparak öğreniyorum(örn: I not like macaroni).....()

- f- Yabancı dili liste çıkararak ya da şema çizerek öğreniyorum.....()
- g- Yabancı dili arkadaşlarımdan yardım alarak öğreniyorum.....()

6.

- a- Yabancı dil ders kitabının ilgi çekici olduğunu düşünüyorum.....()
- b- Yabancı dil ders kitabının içeriğinin anlaşılır olduğunu düşünüyorum.....()
- c- Yabancı dil ders kitap içerik düzeninin yabancı dili kolay sunduğunu düşünüyorum.....()
- d- Yabancı dil ders kitabının kültür odaklı olduğunu düşünüyorum.....()
- e- Yabancı dil ders kitabının dört temel beceri ve dilbilgisini içerdiğini düşünüyorum.....()
- f- Yabancı dil ders kitabının sözcük bilgisini yeterli ölçüde içerdiğini düşünüyorum.....()
- g- Yabancı dil ders kitabının sesletimi yeterli ölçüde içerdiğini düşünüyorum.....()
- h- Yabancı dil ders kitabının dilbilgisini yeterli ölçüde içerdiğini düşünüyorum.....()
- i- Yabancı dil ders kitabını yeterli ölçüde alıştırmalara (uygulamaya) yer vermektedir.....()
- j- Yabancı dil ders kitabını destekleyen yardımcı kitap ve kasetlerin ders kitabı konularıyla birebir yardımcı ve ilişkili olduğunu düşünüyorum.....()
- k- Yabancı dil ders kitabının renkli basımının derse ilgiyi arttırdığını düşünüyorum.....()
- l- Yabancı dil ders kitabının çeşitli kültürleri, ülkeleri ve ünlü kişileri de kapsayarak yabancı dili kolay öğrenmeye olumlu etkisi vardır.....()

7.

- a- Yabancı dil olarak İngilizce konuşan ülkeler konusunda bilgi edinmek hoşuma gidiyor.....()
- b- Yabancı dil olarak İngilizce konuşan ülkeleri gezip görmek isterim.....()
- c- Yabancı dil olarak İngilizce konuşulan ülke insanlarıyla tanışıp diyalog kurmak isterim.....()
- d- Yabancı dil olarak İngilizce konuşulan ülke kültürünü tanımak isterim.....()
- e- Yabancı dili konuşulduğu ülkede (yurtdışında) öğrenmek ya da geliştirme gerekliliğine inanıyorum.....()

8.

- a- Ailemin yabancı dile karşı özel bir ilgisi var.....()
- b- Ailem yabancı dile önem veriyor.....()
- c- Ailem yabancı dili benden daha çok önemsemektedir.....()
- d- Ailemde yabancı dil bilen kişi sayısı birden fazladır.....()
- e- Ailemin eğitim durumu yabancı dili öğrenmeme olumlu etki etmektedir....()
- f- Ailemin maddi durumu yabancı dili öğrenmemde olumlu etki etmektedir....()
- g- Ailemin maddi durumu yabancı dili öğrenmemde olumsuz etki etmektedir.()
- h- Yabancı dil öğrenmemde arkadaşlarımın görüşleri olumlu etki etmektedir..()
- i- Yabancı dil dersinde arkadaşlarımın kaynak desteği ve/ya bireysel yardımları yabancı dil öğrenmemde olumlu etki etmektedir/ler.....()
- j- Yabancı dil öğrenimimde okul dışı aldığım özel ders ve/ya katıldığım yabancı dil kurslarının olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum.....()

k- Yabancı dil öğrenmemde önceden kazanılmış dil alt yapısı ve özgüvenin olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum.....()

9.

a- Yabancı dil öğretmenimin işini sevdiğini düşünüyorum.....()

b- Yabancı dil öğretmenimin yabancı dili sevdiğini düşünüyorum.....()

c- Yabancı dil öğretmenimin işyerini (okulu) sevdiğini düşünüyorum.....()

d- Yabancı dil öğretmenimin okulun diğer öğretmenleriyle iyi iletişimi vardır.()

e- Yabancı dil öğretmenimin derste bir çok öğretim yöntem ve teknikleri kullanmaktadır.....()

f- Yabancı dil öğretmeni tahtayı düzenli ve düzgün olarak kullanmaktadır.....()

g- Yabancı dil öğretmeni çeşitli kaynaklardan yararlanmakta ve derse getirmektedir.....()

h- Yabancı dil öğretmeni ders kitabını ve yardımcı kitaplara sıklıkla bağlı kalarak ders işlemektedir.....()

ı- Yabancı dil öğretmeni ders kitabı dışında da bazı faaliyetlere (çeviri, oyun, öykü, şiir, proje, vb.) yer vermektedir.....()

i- Yabancı dil öğretmeni birden fazla zekaya (dilbilimsel-matematiksel-müzikal-bedensel-sosyal-öze dönük-doğa) dayalı ders işlemektedir.....()

j- Yabancı dil öğretmeni yabancı dil dersinde sınıf içinde iletişimsel ortama ve/ya kaynaklara destek vermektedir.....()

k-Yabancı dil öğretmenin güler yüz ifadesi ve anlayışlı davranması dersi olumlu etkilemektedir.....

- l- Yabancı dil öğretmenin ciddi ve sert yüz ifadesi ve davranışları derse olumsuz bir etkisi vardır.....()
- m- Yabancı dil öğretmenin ses tonu ve rengi derse olan ilgiyi etkilemektedir.(dikkat çeken-eğitsel).....()
- n- Yabancı dil öğretmenin (bakımlı/bakımsız/modern/klasik)giyim tarzı derse olan yaklaşımı etkilemektedir.....()

10.

- a- Yabancı dil dersinde düzenli ödev ve projelere yer verilmektedir.....()
- b- Yabancı dil dersinde çeviri, öykü, ve/ya konu eleştirilerine yer verilmektedir()
- c- Yabancı dil derslerinde bireysel ve/ya kümesel proje çalışma ve sunumlara yer verilmektedir.....()
- d- Yabancı dil dersinde oyun, şarkı, gazete, dergi, makale okuma, bulmaca çözüme vb. faaliyetlere yer verilmektedir.....()

11.

- a- Yabancı dil dersi okul başarısını etkilemektedir.....()
- b- Yabancı dil dersi proje çalışmaları ve araştırmalar için gereklidir.....()
- c- Yabancı dil dersi bireysel başarı için gereklidir.....()
- d- Yabancı dil dersi doğru iletişim için gereklidir.....()
- e- Yabancı dil dersi gelecekteki üniversite yaşantısı için gereklidir.....()
- f- Yabancı dil dersi gelecekteki kariyer için gereklidir.....()
- g- Yabancı dil dersi kendimizi geliştirmek için gereklidir.....()

12.

- a- Yabancı dil dersine karşı sınıfın tutumu olumludur.....()
- b- Yabancı dil dersine karşı sınıfın tutumu olumsuzdur.....()
- c- Yabancı dil dersi sınıfça gerekli görülmektedir.....()
- d- Yabancı dil dersinde sınıf iletişimi vardır.....()
- e- Yabancı dil dersinde sınıf içinde yardımlaşma-yer değiştirme-kolay iletişim kurma olanağı vardır.....()
- f- Yabancı dil dersindeki başarı/başarısızlık diğer derslerdeki başarıyı etkilemektedir.....()
- g- Diğer derslerdeki başarı/başarısızlık yabancı dil dersindeki başarıyı etkilemektedir.....()
- h- Sınıfın ısısı(soğuk/sıcak) derse olan konsantreyi etkilemektedir.....()
- i- Okulun yatılı bir eğitim kurumu olması yabancı dil dersine etkisi vardır.....()
- j- Okulda fiziki koşulların yeterliliği/yetersizliği (çalışma odaları-masa-sandalye-ışık-ısınma vb.) yabancı dil ders başarısına etki etmektedir.....()

13.

- a- Yabancı dil ders saatini yoğun buluyorum.....()
- b- Yabancı dil ders saatini yeterli görmekteyim.....()
- c- Yabancı dil ders saatini yetersiz görmekteyim.....()
- d- Ders program düzenlemelerinin yabancı dil ders başarısına etki ettiğini düşünüyorum.....()

14.

- a- Okulun genel başarısı için yabancı dil dersi önem taşımaktadır.....()

- b- Okul yönetimi yabancı dil dersini önemsemektedir.....()
- c- Okul yönetimi yabancı dil dersini önemsememektedir.....()
- d- Okul yönetimi yabancı dil dersi için uygun donanımsal şartlar sağlamaktadır()

15.

- a- İyi bir dil öğrencisi olmak için zekanın önem taşıdığını düşünüyorum.....()
- b- Erken yaşta yabancı dili daha hızlı öğrendiğimi düşünüyorum.....()
- c- Yabancı dile duyulan ilgi ve yakınlığın dil öğrenme başarısında etkin olduğunu düşünüyorum.....()
- d- Yabancı dil öğrenme sürecinde motivasyonun olumlu etken olduğunu düşünüyorum()
- e- Yabancı dile karşı yetenekli öğrencilerin daha kolay ve hızlı öğrendiklerini düşünüyorum.....()
- f- Diğer yabancı dil ders seçeneklerinin yabancı dil öğrenimine olumlu etkisi olduğu düşüncesindeyim.....()
- g- Yabancı dil sınavlarında stres etkeni olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.....()
- h- Ders günlerinde uykusuzluk yabancı dil dersinde verimliliği düşürmektedir()
verimliliği()
- i-..Yatılı okulda öğrenim görüldüğünden aile özlemi yabancı dile olan verimliliği düşürmektedir(..)

EK 2. ÖĞRETMEN SORMACA ÖRNEĞİ:

Aşağıda yer alan sorularını *hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2, fikrim yok (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5)* sıralamasından biriyle lütfen işaretleyiniz.

Yaş:

Deneyim:

Kaç yıldır AFL’de öğretmensiniz?:

1-İşimi seviyorum.....(.....)..

2-Kendinizi nasıl bir öğretmen tipi olarak tanımlarsınız? (pasif, demokratik, otoriter)..

3-İngilizce öğrenme sürecinde öğrencileri gözlemliyorum.....(.....)..

4-Gözlemlerinizi sonucunda öğrencileriniz İngilizce dersini seviyorlar.....(.....)..

5-Gözlemlerinizi sonucunda öğrencilerinizi başarılı buluyorsunuz.....(.....)..

6-Gözlemlerinizi/deneyimleriniz sonucunda öğrencileriniz en çok hangi öğrenme stratejisi ve tekniğini kullanmaktalar?

a. İyi dinleme.....(.....).....

b. Altını çizme.....(.....).....

c. Not tutma.....(.....).....

d. Yazarak öğrenme.....(.....).....

e. Listeleme ya da şema çizme.....(.....).....

f. Genelleme (örn: “ I not like macaroni ”).....(.....).....

g. Tekrar.....(.....).....

h. Özetleme.....(.....).....

ı. Arkadaşlarından yardım alma.....(.....).....

- 7-Öğrenciler ders kitaplarını seviyor ve kullanmaktan zevk alıyorlar.....(.....).....
- 8-Öğrenciler sınıf içi rekabet ve yarıştan hoşlanıyorlar.....(.....).....
- 9-Ödevlerin yararını görüyorum. (Alıştırma, tekrar yönünden).....(.....).....
- 10-Öğrenciler derste iletişim kurabiliyorlar.....(.....).....
- 11-Öğrencilerde uyku sorunu vardır.....(.....).....
- 12-Öğrenciler yemekten şikayet etmektedirler.....(.....).....
- 13-Sınıf içi materyal kullanırım.(kaynak kitap, sözlük, yardımcı kitap, kaset)(.....)
- 14- Sınıf içinde kullandığınız yöntem ve teknikler var mı? (İletişimsel/küme).(.....)..
- 15- Tahtayı sık kullanırım. (T modeli/ H modeli).....(.....)..
- 16- Öğrencilerin sosyoekonomik durumunun İngilizce öğreniminde etkisi vardır(.....)
- 17- Öğrencilerin yatılı olması dersi algılamaya yönelik olumsuz etkisi vardır..(.....)..
- 18- Öğrenciler yabancı dilin gereksiniminin farkındalar.....(.....)..
- 19- Öğrenciler gelecekteki meslek yaşantılarında yabancı dilin alacağı önemin farkındalar.....(.....)..
- 20- Okul idaresinin yabancı dili öğrenmeye yönelik olumlu bakış açısı İngilizce dersine ilgiyi etkilemektedir.....(.....).....
- 21- Okul idaresinin yabancı dili öğrenmeye yönelik olumsuz bakış açısı İngilizce dersine ilgiyi etkilemektedir.....(.....).....
- 22- Öğrenciler yabancı dile yeterli zaman ayıramamaktadırlar.....(.....).....
- 23- Yabancı dil ders saatleri yeterli gelmemektedir.....(.....).....
- 24- Konuya yardımcı farklı etkinliklere zaman ayırmakta güçlük çekiyorum..(.....).....
- 25- Sınıf içinde çeviri yapıyorum.....(.....).....
- 26- Dilbilgisinin yanı sıra dört beceriyi bütünsel olarak işleyebiliyorum.....(.....).....
- 27- Sık sık ölçme (test,quiz) yapıyorum.....(.....).....
- 28- Değerlendirmemde öğrencilerin sınıf içi rol almaları ve etkin olmaları gözlenmektedir.....(.....).....
- 29- Öğrencilerin her derste görüşlerine yer verilmektedir.....(.....).....

30- Öğrencilerin hoşuna giden etkinlikler tekrarlanmaktadır.....(.....)...

31- Öğrencilerin aktif olmadıkları derslerde nedeni araştırılmaktadır.....(.....)..

32- Öğrenci velileriyle gerekli görüşmeler yapılmaktadır.....(.....)..

33- Öğrenci-veli iletişimi gözlenmektedir.....(.....)..

34-Yabancı dil gereksinimleri sınıfta tartışılmaktadır.....(.....).

35-Öğrencilerin yabancı dil öğrenirken karşılaştıkları sorunlarla ilgilenilmektedir.....(.....).

36- Öğrencilerin daha kolay ve eğlenceli öğrenme gerçekleştirmeleri için onların destekleri alınmaktadır..... ..(.....).

37- Öğrencilerin farklı görüşlerine yer verilmektedir.....(.....).

38- Öğrencilerin yabancı dili diğer derslerde kullanım imkanı konusunda yönlendirilmektedirler.....(.....).

DiĞER GÖRÜŞLERİNİZ: (Varsa lütfen ekleyiniz.)

.....

.....

.....

.....

.....

EK 3. "BENİM ÖĞRETMENİM" SORMACA ÖRNEĞİ

BENİM ÖĞRETMENİM

VERİMLİ	___:___:___:___:___	ETKİN OLMAYAN
DUYARLI OLMAYAN	___:___:___:___:___	DUYARLI
NEŞELİ	___:___:___:___:___	NEŞELİ OLMAYAN
YETKİN	___:___:___:___:___	YETKİN OLMAYAN
SAMİMİ OLMAYAN	___:___:___:___:___	SAMİMİ
ULAŞILMASI GÜÇ	___:___:___:___:___	ULAŞILABİLİR
MEMNUN OLAN	___:___:___:___:___	MEMNUN OLMAYAN
GÜVENEN	___:___:___:___:___	ŞÜPHECİ
YETERLİ OLMAYAN	___:___:___:___:___	YETERLİ
DURGUN	___:___:___:___:___	BÜYÜLEYİCİ
ARKADAŞ CANLISI	___:___:___:___:___	ARKADAŞ CANLISI DEĞİL
HEYECANLANDIRAN	___:___:___:___:___	SAKİN
DÜZENLİ	___:___:___:___:___	DÜZENLİ OLMAYAN
GÜVENİLİR DEĞİL	___:___:___:___:___	GÜVENİLİR
YARATICI DEĞİL	___:___:___:___:___	YARATICI
SABIRLI DEĞİL	___:___:___:___:___	SABIRLI
KİBAR	___:___:___:___:___	KİBAR OLMAYAN
RENKLİ	___:___:___:___:___	RENKSİZ
ZEKİ OLMAYAN	___:___:___:___:___	ZEKİ
İYİ	___:___:___:___:___	KÖTÜ
ÇALIŞKAN	___:___:___:___:___	ÇALIŞKAN DEĞİL
SIKICI	___:___:___:___:___	İLGİNÇ
İLGİLİ DEĞİL	___:___:___:___:___	İLGİLİ
DÜŞÜNCELİ DEĞİL	___:___:___:___:___	DÜŞÜNCELİ
ANLAMLI	___:___:___:___:___	ANLAMSIZ
EĞLENCELİ	___:___:___:___:___	EĞLENCELİ OLMAYAN
MONOTON	___:___:___:___:___	FARKLI
ÇABA GEREKTİRMEYEN	___:___:___:___:___	ZORLAYICI
ÇOK KÖTÜ	___:___:___:___:___	HOŞ
İLGİ ÇEKİCİ	___:___:___:___:___	SIKICI
İYİ	___:___:___:___:___	KÖTÜ
BASİT	___:___:___:___:___	KARIŞIK
UYUMLU OLMAYAN	___:___:___:___:___	UYUMLU
ETKİLEYİCİ	___:___:___:___:___	DURGUN
KIYMETİ OLMAYAN	___:___:___:___:___	KIYMETLİ
GEREKLİ	___:___:___:___:___	GEREKLİ OLMAYAN
ÇEKİCİ	___:___:___:___:___	ÇEKİCİ OLMAYAN
YARARLI OLMAYAN	___:___:___:___:___	YARARLI
KOLAY	___:___:___:___:___	KARMAŞIK
HOŞA GİDEN	___:___:___:___:___	CAN SIKICI
EĞİTİMSSEL	___:___:___:___:___	EĞİTİMSSEL OLMAYAN
ÖDÜLLENDİRMEYEN	___:___:___:___:___	ÖDÜLLENDİREN
ZOR	___:___:___:___:___	KOLAY
DOYURUCU	___:___:___:___:___	YETERSİZ
ÖNEMSİZ	___:___:___:___:___	ÖNEMLİ
MEMNUN OLAN	___:___:___:___:___	MEMNUN OLMAYAN
HEYECANLI	___:___:___:___:___	SAKİN
ANLAŞILIR	___:___:___:___:___	KAFA KARIŞTIRICI
RENKLİ	___:___:___:___:___	RENKSİZ-DONUK

EK 4. GÖRÜŞME ÖRNEĞİ

- 1) “İngilizce’nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”
- 2) “İngilizce’ye ilgi duyuyor musunuz? (seviyormusunuz?)”
- 3) “İngilizce’de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”
- 4) “Fen Lisesi ‘nde İngilizce’nin önemi ne kadar olmalıdır?”
- 5) “ İngilizce’nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”
- 6) “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”
- 7) “Bilimsel çalışmanızı;
 - a) “Yabancı dil ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu?”
 - b) “İster misiniz?”
 - c) “Olsaydı ne yapardınız?”
- 8 “Yabancı dil öğrenimini kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)”

EK 5. GÖRÜŞME KAYDI

İstanbul Atatürk Fen Lisesi Bilim Olimpiyat öğrencileriyle 18-25 Şubat 2005 tarihli görüşme:

GÖRÜŞME

1

Ö: “İngilizce’nin (yabancı dilin) hayatımızdaki yeri nedir?”

D.Y “İngilizce bilimsel araştırmalar yaparken sağladığı kolaylık, çok işime yarıyor.İngilizce kaynaklarda araştırma yapmama olanak tanıyor.”

Ö: “İngilizce’ye ilgi duyuyor musunuz? (seviyormusunuz?)”

D.Y “Elbette”

Ö: “İngilizce’de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”

D.Y “Reading Writing’de evet Fakat Speaking’de yeterli pratikten yoksunum

Ö: “Fen Lisesi ‘nde İngilizce’nin önemi ne kadar olmalıdır?”

D.Y “Ben Bilgisayar Olimpiyatlarına hazırlanıyorum ve bu konuda yeterli Türkçe kaynak yok. Yeterli İngilizcem olmasaydı bu alanda başarıım söz konusu olamazdı.”

Ö: “İngilizce’nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”

D.Y “İngilizce olmasa da, bilimde ortak bir dil olması gerektiğine inanıyorum.Ama halkın bilime olan ilgisinin ve yakınlığının artırılması için bilimsel terimlerin Türkçe karşılığı olması gerektiğini düşünüyorum.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”

D.Y “ Türkçe’sini bulamadığım romanları okurken.bilimsel araştırmalar yaparken ve yurtdışından kişilerle iletişimimle faydalanıyorum?”

Ö: “Bilimsel çalışmanızı;

Ö:a) “Yabancı dil ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu?”

D.Y “Hayır”

Ö:b) “İster misiniz?”

D.Y “Evet”

Ö:c) “ Olsaydı ne yapardınız?”

D.Y “Hazırlığı olsaydı sunumu yapmak isterdim.”

Ö: “Yabancı dil öğrenimini kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)”

D.Y “ Bilimsel araştırmalarda çok gerekli olduğunu düşünüyorum.Çünkü ülkemizde, bilimsel tercüme yapan insan sayısı çok az ve O da İngilizce için geçerli.İngilizce’nin yanında bilimde gelişmiş olan milletlerin yani, Fransa,Rusya,Japonya ve Çin dillerinin en az ikisinin de öğrenilmesi gerektiğine inanıyorum.

2

Ö: “İngilizce'nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”

F.Y: “Şu an altı saatlik ders haricinde bir yeri yok.Ama hayatımda bir yerinin olmasını isterdim.”

Ö: “İngilizce'ye ilgi duyuyor musunuz?(Seviyor musunuz?)”

F.Y: “Eskiden ilgi duyardım.”

Ö: “İngilizce'de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”

F.Y: “Kesinlikle hayır.”

Ö: “Fen Lisesi'nde İngilizce'nin önemi ne kadar olmalıdır?”

F.Y: “Öğrencileri zorlayacak kadar önemli olmamalı.”

Ö: “İngilizce'nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”

F.Y: “Kullanılabilir. Ama kullanılmasının zorunlu olduğunu düşünmüyorum.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”

F.Y: “İngilizce'm olsaydı Olimpiyat çalışmalarında İngilizce kaynaklardan yararlanabilirdim.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden ne kadar faydalanıyorsunuz?”

F.Y: “Hiç faydalanmıyorum çünkü bilmiyorum”

Ö: “Bilimsel çalışmanızı;

a) Yabancı dil ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu?”

F.Y: “Hayır.”

b) “İster misiniz?”

F.Y: “Evet.”

c) “Olsaydı ne yapardınız?”

F.Y: “Sunmazım çünkü yabancı dilim yok.”

Ö: “Yabancı dil öğrenimi kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)”

F.Y: “Evet. Üniversiteyi İngilizce olarak okumak istiyorum.

Ayrıca dünyadaki bilimsel gelişmeleri takip edebilmek için İngilizce'nin gerekli olduğunu düşünüyorum.”

3

Ö: “İngilizce'nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”

M.M.S.: “Şu anda bir yeri yok ama ileride olacak.”

Ö: “İngilizce'ye ilgi duyuyor musunuz?(Seviyor musunuz?)”

M.M.S.: “Hayır duymuyorum.”

Ö: “İngilizce'de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”

M.M.S.: “ Hayır bulmuyorum.”

Ö: “Fen Lisesi'nde İngilizce'nin önemi ne kadar olmalıdır?”

M.M.S.: “ Bence lisede İngilizce olmamalı.”

Ö: “İngilizce'nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”

M.M.S.: “ Türkçe ile araştırmasını yaptıktan sonra olabilir.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”

M.M.S.: “ Yabancı yazılı kaynaklardan.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden ne kadar faydalanıyorsunuz?”

M.M.S.: “ Sadece İngilizce Matematik soruları çözüyorum.”

Ö: Bilimsel çalışmanızı;

a)“Yabancı dil ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu?”

M.M.S.:“Hayır.”

b) İster misiniz?

M.M.S.: “ Hayır.”

c) Olsaydı ne yapardınız?

M.M.S.: “ Sunardım.”

Ö: “Yabancı dil öğrenimi kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)”

M.M.S.: “ Tabi ki bilgisayar mühendisi olmak istiyorum ve İngilizce bilgisayarda büyük avantaj sağlıyor. Bu nedenle üniversitede İngilizce öğrenmek istiyorum.”

4

Ö: “ İngilizce'nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”

M.A. “ İngilizce hayatımda edebi eserleri (henüz Türkçe'ye çevrilmemiş) okumak, yabancı dergileri takip etmek, internette dil sınırlaması olmadan dolaşmak, yabancı biriyle iletişim kurmak için kullanıyorum.”

Ö: “İngilizce'ye ilgi duyuyor musunuz?(Seviyor musunuz?)”

M.A. “ İngilizce'yi bir ihtiyaç olarak görüyorum o yüzden bir dil olarak değil bir araç olarak ilgilieniyorum. Direk edebi olarak sevmiyorum.”

Ö: “İngilizce'de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”

M.A. “ Çok yeterli değil ama bir dergi ya da bir kitabı çok zorlanmadan okuyorum. Yabancı insanlarla rahat bir biçimde iletişim kuruyorum.”

Ö: “Fen Lisesi'nde İngilizce'nin önemi ne kadar olmalıdır?”

M.A. “ Bilim dili İngilizce olduğu için fen lisesinde İngilizce şart ama bence fen derslerinin Türkçe olmasında fayda var. Şu anki gibi İngilizce'yi ek ders olarak görmek yeterli.”

Ö: “İngilizce'nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”

M.A. “ Evet.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”

M.A. “ Henüz Türkçe'ye çevrilmemiş çalışmalarını takip ediyorum. Daha güncel ve daha doğru oluyor.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden ne kadar faydalanıyorsunuz?”

M.A. “ Gerektiği kadar faydalanıyorum.”

Ö: Bilimsel çalışmanızı;

a)“Yabancı dil ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu?”

b) “İster misiniz?”

c) “Olsaydı ne yapardınız?”

M.A. “ Kendi çalışmamı değil ama bilimsel bir konferansta konuşma fırsatım oldu. O zaman İngilizce benim için yabancı bir dil değildi.”

Ö: “Yabancı dil öğrenimi kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)”

M.A. “ Evet. İngilizce gerekli çünkü hayatımızın her yerinde iletişim genel bir şart.”

5

Ö: “ İngilizce'nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”

E.Ö. “ İngilizce gerek hobilerim gerekse akademik yaşantımda önemli bir yer tutmaktadır. Yaşantımda İngilizce'yi aktif bir şekilde kullanmamda mevcut seviyemi korumakta önemli rol oynamaktadır.”

Ö: “İngilizce'ye ilgi duyuyor musunuz?(Seviyor musunuz?)”

E.Ö. “ İngilizce'yi seviyorum. İngilizce benim için uluslar arası bir kredi kartı gibidir.”

Ö: “İngilizce'de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”

E.Ö. “ İngilizce seviyemin şu anki ihtiyacımı karşılayacak yeterlilikte buluyorum. Yoğun bir iş İngilizce'si kullanmaya başlayana kadar da yeterli olacağına inanıyorum.”

Ö: “Fen Lisesi'nde İngilizce'nin önemi ne kadar olmalıdır?”

E.Ö. “ İngilizce'nin evrensel bilim dalı olduğu düşünülürse, fen lisesinde önemli bir yer tutmalıdır. Her bakımdan donanımlı bilim adamı yetiştirmek için son derece gereklidir.”

Ö: “İngilizce'nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”

E.Ö. “ Araştırmalarda kullanılacak dili mecburiyet belirler. Dolayısıyla Latince, Almanca hatta Türkçe de gereken yerde kullanılmalıdır. Kaçınılmaz olarak bilim ülkelerinde çok konuşulan İngilizce ise diğer dillere göre daha önemli bir yere sahiptir.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”

E.Ö. “ Öncelikli olarak araştırma, kaynak tarama aşamasında, yurtdışı bazlı çalışmalarda, İngilizce'yi önemli ölçüde kullanmaktayım. Eğer çalışmanın tümü ya da sonuç kısmı yurt dışında gerçekleştirilecekse, yine İngilizce'ye başvuruyorum.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden ne kadar faydalanıyorsunuz?”

E.Ö. “ Çalışmanın her aşamasında olmasa bile temel adımlarda, gerek kontrol gerek ilerleme için yabancı dilden yararlanırım.”

Ö: Bilimsel çalışmanızı;

a) “Yabancı dil ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu

E.Ö. “Çok küçük çaplarda.”

b) İster misiniz?

E.Ö. “ Evet.”

c) “Olsaydı ne yapardınız?”

E.Ö. “ Sunum dilinde ve akıcılığında kusursuzluğu yakalamaya çalışırdım.”

Ö: “Yabancı dil öğrenimi kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)”

E.Ö. “ Kesinlikle. Gerek özel, gerek toplumsal gerekse mesleki yaşantımda İngilizce kendimi geliştirmeme çok yardımcı oluyor. Sevmeyi planladığım meslekler ise İngilizce ile iç içe. İngilizce genel yaşantımın hemen hemen yarısını kaplamış durumdadır.”

6

Ö: “ İngilizce'nin (yabancı dilin) hayatınızdaki yeri nedir?”

M.F.İ: “ Sadece İngilizce derslerinde kullanıyorum.”

Ö: “İngilizce'ye ilgi duyuyor musunuz?(Seviyor musunuz?)”

M.F.İ: “Aslında İngilizce bana sosyal hayatta kullanım şekliyle anlatılsaydı daha çok severdim. Ne de olsa farklı bir şeyler bilmek güzel; ama bu okulda İngilizce dersi aşılması gereken zorlu bir engelden başka bir şey değil.”

Ö: “İngilizce’de kendinizi yeterli buluyor musunuz?”

M.F.İ: “Hiç ama hiç yeterli bulmuyorum. Bu derste ne kadar zorlandığımdan da belli zaten.”

Ö: “Fen Lisesi’nde İngilizce’nin önemi ne kadar olmalıdır?”

M.F.İ: “Bence iyi öğretildiği zaman çok yararlı olabilir. Türkçe kaynaklar yanında İngilizce kaynaklardan da faydalanma imkanımız doğar. Proje, olimpiyat çalışmaları için de gerekli.”

Ö: “İngilizce’nin bilimsel araştırmada kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz?”

M.F.İ: “Evet. Bilgiye ulaşmak için her kaynakta yararlanmak gerekir. İngilizce her ortamda kullanılan bir dil olduğundan daha hızlı bilgiye ulaşılabilir. Çalışmaların kısa sürede verimi ve dolgunluğu artar.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden nerelerde faydalanıyorsunuz?”

M.F.İ: “Fizik olimpiyatçısıydım. Çalıştığım Türkçe Fizik kitapları azdı. Özellikle Fizik ve Matematikte Ruslar çok iyiler. Rusça kaynaklardan da faydalansaydım daha iyi konumda olabilirdim. Bir de biyoloji projesi için hazırlık yapmıştım. Daha çok internetten bilgi topladım; ama bu bilgilerin hepsi Türkçe web sayfalarındandı. Tüm sayfaları tarayamadım. Projem şu anda askıda; ama dili daha iyi öğrendiğimde projemi hayata geçireceğim.”

Ö: “Bilimsel çalışmalarınızda yabancı dilden ne kadar faydalanıyorsunuz?”

M.F.İ: “Yabancı dili sistematik bir şekilde öğrenemediğimden hiçbir araştırmamda yabancı dilden faydalanamıyorum.”

Ö: Bilimsel çalışmanızı;

a) “Yabancı dil ve ülkelerde sunma fırsatınız oldu mu

M.F.İ: “

b) İster misiniz?

M.F.İ: “

c) “Olsaydı ne yapardınız?”

M.F.İ: “

Ö: “Yabancı dil öğrenimi kendinizi geliştirme sürecinde gerekli bir basamak olarak görüyor musunuz? (İdealinizdeki meslek seçiminizde ve yaşantınızda dilin yeri nedir?)”

M.F.İ: “Elbette. İstedğim bölüm tıp. Özellikle Hacettepe veya Cerrahpaşa İngilizce Tıp Fakültesini istiyorum. Buradan mezun olduktan sonra mümkün olursa uzmanlığımı yurt dışında yapmayı istiyorum. Herhalde bu idealler için İngilizce’yi mutlaka öğrenmem gerekiyor.”

EK 6. GÜNLÜK ÇÖZÜMLEME ÖRNEKLERİ

(RI)

(Bireysel Farklılıklar -yaş-zeka-ilgi-yetenek)

"I like English. It is very funny, English was treally enjoyable today. I want to learn English very well"
"We presented our story. I like it. Our group is the best. I was good.I talked about traditional food"

(Kişilisel Etkenler- Dışadönük-İçedönük-özsaygı)

"We started lesson reading paragraph. We filled bkanks in paragraph. Some my friends dis survey. We answered survey asks. The teacher to make me stand up. I answered questions. I to be forced. After a little time we did paragraphs. My paragraph wasn't good". October 10th, 2004

"I can't talk. I'm really sorry. I didn't talk again. I studied by myself. I try hard but I can't do it. It is hard." "I didn't join waiter and customer's dialogue."

"I knew my English mark and I liked this mark but teacher didn't like it. In the lesson, we talked younger people's problems..."

Dilbilgisi)

"In the lesson, we processed present perfect simple and present perfect progressive. I knew this subject at first. This subject wasn't hard. I understood it. I didn't know past participle verb" November 11th, 2004

(Sınıf Rekabeti-Arkadaş Etkisi)

"I sit near the good know english students. I wanted it because I didn't know good english and we did translation. Our group disn't knew good english but we studied and used dictionary. We did this translation and finish after a little time than other groups"

(Dil becerileri-Okuma)

"The teacher gave book me and my class friends ten day ago. We read this books and we did summary about this books. I did my summary but I thought my book's summary wasn't good" November 30th, 2004

(Yönetmel Tutum)

"At this days , school teachers and directors didn't satisfy by us. We didn't positive department....."
December 22nd, 2004

(Sınıf etkinlikleri-sınıf rekabeti- küme çalışmaları)

"The teacher wanted to do story by cards by us. She seperated gour groups us. Our group was very good. Our group had very well known english. Students. This students and I did good story. The teacher wanted to did passive voice by us in the story." October 5th, 2004

Our story was very long. The teacher wanted to read by us tomorrow" January 04th, 2005

(SI)

(İlgi)

" We enjoyed our English lessons Becaude, our every english lessons are very interesting, aren't they?"
October 5th, 2004

" Everyday new things for me. But if we can't see them, we can't catch a lot of change".
October 20th, 2004

(Öğretmen Etkeni)

"Today we had a very funny English lesson. Thanks to our teacher
She always smiles. But some teachers don't smile." October 20th, 2004

" We're going to have an exam from English. I studied hard. I hope I pass the exam.

I love you my english teacher” November 26th, 2004

(Hedef Kültüre Tutum)

“I’m listening to music when I’m writing this diary. The song’s name is “get out”. I like this song very much.” October 22th

“I like read every book. Because they’re on other world” November 23th, 2004

“ I’m listening ver good song at X fm now. “ Fell in love with a boy” December 28th, 2004

“.....I hope I’m going to go to England this summer” January 5th, 2005

(Kaygı)

“I’m very tired but I must study.....!”October 20th, 2004

“I have got a lot of homework today. I must have to finish them. It is very boring.

“ I want to sleep” Decenber 26th, 2004

“ I am very sleepy. I want to sleep. But I must study Biology!” November 30th, 2004 **(Ders**

Yoğunluğu/Yorgunluk)

We had an exam today. It was very easy but I was very excited. I can’t some questions because, I thought “time is enduring”.(November 3rd, 2004)

(Araçsal Güdülenme)

“We spoke about results after exam. I hope, I’m going to have 4 or 5.” November 3rd, 2004

“ Our english lessons are funny. But they’re very hard. But I must learn English very well. Because, I want go and live abroad in the future.” November 17th, 2005

“.....I hope I’m going to go to England this summer” January 5th, 2005

(Birleşimci Güdülenme)

“ ...But I love English lessons and my english teacher. I want to learn english very well. I think this is the most important thing of all, isn’t it?” December 17th, 2004

(Arkadaş Etkisi)

“I love my friends. They’re friendly, lovely.”

“ I miss my friend. They’re in X high school. T think about it. I usually say:” If only I go to X high school!é October 15th, 2004

(Ailenin Yabancı Dile Tutumu)

“...eng. I think is very important....At home, my brother talk with me. When I can’t understand him, he says “go and study eng.” He wants I learn eng. very well” January 5th, 2005

“ I’m very bad now. Because, I don’t feel good and my mother isn’t here. She always save me everything. But she can’t do this now. I think “buna alışmalıym”. Because, I want to libe abroad in future. I love my mother but she can’t come with me.” Decenber 3rd, 2004 **(Aile Özlemi)**

“ I think I want do different something. I want go dance course, play guitar. But I can’t anything. But I hope, I’m going to do this in the future.”November 17th, 2004 **(İçer Dönüklük)**

Okuma becersisi

“I’m reading English books. It is very interesting. I like read every book. Because they’re on other world” November 23th, 2004

(Yazma)

The teacher said you must write plot from this books. It is very hard. Because we have a lot of homeworks.” November 23th, 2004

(Dilbilgisi)

“ Hi, I had a happy day in my school today. I learnt how can I use past simple, past progressive...” November 11-16th, 2004

(NER)

Araçsal Güdülenme- Kendini Gerçekleştirme-Dil Amaçları(Akademik)

“ ...finished to school, I hope to have got exelent English. Because I want go to Europeo and come back Turkey. I want Turkish science man....” November 3rd, 2004

“ ..There isn’t English in my life on now. But in the future English is in my life...” December 29th, 2004

“ I studying Maths. Because I hope to Olimpiyat Maths..” December 28th, 2004

Birleşimci Güdülenme- Sınıf Havası

“.. I think, English lesson in AFL is good...” December 29th, 2004

Aile Özlemi

“..I miss my family. I like my father, my mother. I want come to Friday. Boarding student be very difficult.....” November 2nd, 2004

Öğretimsel Etkenler (Ders etkinlikleri (ödev, sunum, çeviri)

“ ..Atatürk die today. Today English lesson Newyork newspaper whirlpool (translation)..” November 10th, 2004

“ Today was English lesson. I read the English book in the last night. Today; x,x,and me offered the TRAIBLAZERS(storybook). Because group read the same book. My teacher admired to us.” November 30th, 2004

“ Today we wrote the story in English leasson. There are seven students in us group’s. We were happy. And us story is very gergous. But we didn’t reading..”January 4th, 2005

Öğretmen Etkeni

“ I love English teacher. Because she’s intelligent, she love us. I think, her understand with me” December 29th, 2005

Fiziksel Koşullar

“.. Our room is big. But beds aren’t bunk. My cupboard is full..” December 3rd, 2004

Arkadaş Etkisi

“ I like boarding school. Because I have got nice friends...” December 3rd, 2004

Mer is long. She has got brown eye and long hear. She is sensitive. She likes stranger music. I love Mer. Because she is helpful, order, and nice one friend..” December 3rd, 2004

Hedef Kültürü Benimseme

“ ..And I watch stranger film. I like study new and interesting verb. İmportant “ The Simpson.” December 10th, 2004

Bireysel Farklılıklar

“ I studying Maths. Because I hope to Olimpiyat Maths..” December 28th, 2004

Dil Amaçları (DİĞER, internet, oyun, vb)

“ ... I going to play computer with my nephew. My nephew is lovely.....” December 24th, 2004

Dil becerileri

Yazma

“ Today we wrote the story in English leasson. There are seven students in us group’s. We were happy. And us story is very gergous. But we didn’t reading..”January 4th, 2005

Okuma

“.. We read us story. My teacher was like us story. Especially vocabulary.” January 5th, 2005

“ I doing speaking, look at dictionary, and listen to teacher.” December 29th, 2004

“ Today was English lesson. I read the English book in the last night. Today; x,x,and me offered the TRAIBLAZERS(storybook). Because group read the same book. My teacher admired to us.” November 30th, 2004

Sözcük bilgisi

“ ..I think, memorize 5 new vocabulary. Vocabulary’s write in page. After, I reading page all day. Thus I memorize too vocabulary in a month..”December 28th, 2004

Gerçek malzemeler/yardımcı kaynaklar

“Story books are memorize new verb” December 29th, 2004

Birleşimci Ve Araçsal Güdülenme

I Like English, I Like to study English and I want to learn English very well.
English is very important. I must to different languages for my future life And English is the most important language at world.

Hedef Kültürü Benimseme- Strateji Ve Teknikler

Although I listen English channel I try to understand. I Like to listen to translated English songs.

I always do my homework. Write my diary.
Listening to music Everything will be wonderful at 2005 I'm hopeful...
I'm going to watch TV.
I can't read English books now. only I read a book I like do these.

Ders Yoğunluğu

I'm happy today , because today is friday and I'm at home I have got 4 exam next
I study always at this school
I'm very tired I'm bored. I don't like this school..

Yemek

I hope to dinner will be This is only dream.

Today I went to a restaurant with my family. guitarist. He is to play guitar like him
We had an exam from English. This exam was good and I'm happy.
I went to tennis Off! I don't want to study lesson! I'm at home

Öz Saygı- Araçsal Güdülenme-Kendini Gerçekleştirme

I think that English is the most important language If I go to a country, knowing English is enough for connecting with people.

If we want to a good job, know foreign languages.
I want to learn English very well. Practice. Actually our teacher is doing this.

İlgi- Birleşimci Güdülenme-Sınıf Havası

Today our English lesson was so enjoyable.
Ders Saati
6 lesson aren't enough

Öğretmen Etkeni

Our teacher always smile to us, so I'm happy at English lessons. She is a cardial teacher.
Our English teacher is good at English

Öğrenci- Öğretmen İlişkisi

My relation is good with (Neş) teacher. (Neş) teacher's relation is good with all students

Uygulama-Ödev-Çeviri-Etkinlikler

I like translation
We wrote our story. Our writer did some mistake
But our story and found mistakes. I like doing like this practice

Kurumsal Etkenler

Everything is so monotonous. Do homework, study lessons... Everything is same at this school.
GOOD BYE!

(MA)

Kaygı-Stres

I think, (Neş)teacher never ask an easy questions. I m boring to night. I don't want study my lesson. It was not very diffucult I am wanting pass. My quiz Evrybody traditional dish is botter than my traditionaldish My work is five. But I didn't enjoy at this english lesson. Because this lesson was after geometry esson and there was a Geometry quiz.

tommorrow's English exam . (Neş) teacher say this exam will be diffucult I'm worryinng.
Atatürk Science high scool's exam never be easy.

Birleşimci Güdülenme

English quiz is very good. So I was happy after this lesson.English lesson isn't very diffucult and very easy. Today's better lessons are English and It was the most amusing lesson of all.

Sınıf havası-dinamizmi

Today's better lessons are English and It was the most amusing lesson of all.
I wont Neşe teacher is never ask aneoysyquestion.

İçedönüklük Yapısı

I rest when I write you.
I don't wont talk about Physich exam. It as easy but I can't answer the questions.
Why did I can't answer the question I don't want remember. I don't read, (Neş) teacher will be argry.

Uykusuzluk

I am wanting to sleep.

Ders Yoğunluğu-Araçsal Güdülenme

This lesson's tire our and we be tired english lessons. I must write you.
English lessons usuly enjoy but today's lesson isn't very encoy. Today matematics lesson is not very diffucult. But I bored this lesson.
This exam very easy but stuppid me Can't take 5 The paragrph mark is good. I wish all student in our class take a good mark. Today's geometry lesson is casy. I was enjoy this lesson. Today is good day Today's school way is very cowded.

Trafik Yoğunluk-Gürültü

My bus is very crowded. Trafic is very tihgt So I'm tired when and of way.
I 'm happy, becace English exam Doruk,Ubeydullah and me played basketboll before this lesson So we tired.
They wasn't very diffucult So I like that. Tody weather was very cold.
I must take of buss. I'm resting now . At our home, there is builclşng.So I have be waiting for a long time After terrible traffic.

(BE)

I Had a English Quiz today. It was the worst Quiz in my exau. I felt very bad It was very diffucult.
Derse Tutumu- Birleşimci Güdülenme
The lesson was very good. I understand everthing. So I felt well. We spoke traditional Turkish dish.So, I was hungry. I am very because the the lesson was very good.
English lesson was very good. We spoke Our tradationalmeals. So, I felt very bad.Tonigh, I studied ahemistry and English and physics.
Today was very bad. Because, I had a Quiz. The lesson is very good. I enjoyed it. Today was very bad. Because I had a physics exam. I was boring. I missed my family.

Donanım

Now, I'am in the library. I'm studing lesson...
I was il So, I didn't felel ver good. I feel good but simetimes I feel Good bad.

Ders Yoğunluğu

And it's very difficult. Mol kavraamı .it was very difficult.Essentially,all this scool's lessons are very diffucult. And I felt bad. Now, I feel good.

Güdülenme

Today, english lessons were very fummy. Because,I understood all subjects.Probably, I like English But, I'm not sure. Because, simetimes it's very good but, simetimes it's very bad.

Kaygı

You frightened us in this lesson. We will have an exam, tomorrow.I hope, I will take 5 point
Now, I studing English. Because, I will have an exam ,tomorrow.School's teachersare very severe,I scare them

I was unhoppy. Because, I took 74 oints of the Biology lesson.
This English leson was good. I understood everthing.

Ders Yoğunluğu

Today feel bad in our school. I don't o get used to. These subjects were a litle diffucult.

Araçsal Güdülenme

Because: I like english lesson. Because I took 86 points in english. English exam was very easy but I was very excited.

Sınıf Etkinlikleri

Today, we READ our english books. I think this is very usefulness.
I read to enjoy.

Kaygı-İçeönüklük

I'am the worst student in the school.(Do you really beline it?)
Essentially, I can't speak english, suddenly. I feel very bad.I studied Maths and now studing Maths and tomorrow I will be study Maths.Of! My teacher.hank for you pay attention.
Some of people speak english very beatiful. And I am boring

Aile Özlemi

I missed my family. I don't speak. I love you!
I will sleep!
Good nigh!
And my mother is next to me. I 'm very happy

Strateji-Çalışma Teknikleri

I reapep lessons for english. I want to learn new words but I frget it.I'm very forgetful.
Everyday first 15 minutes, I study english. It's very useful. And freguant, I must repeatlesson.
I love at the weekends. Because I haven't got a lesson, I haven't got an exam. I haven't got a Quiz, I haven't got a empaty lesson.

Öğrenci-Veli İlişkisi-Birleşimci Güdülenme

My mother loved you. Because, You told good something abaot me. Thank you! And I love you, I love english.
Than my mother said my english marks. It's 9. Icuriasitied.And! I forget to tell. Took 85 marks in maths exam.

Yemek

Dinner was good. It has got a lentil soup, maccoroni and salad. I forgat, it has got an apple.
Now, an ettit hour.I must do my homework.I want to write but, good bye!
I feel to develop my english.So, I'm happy. Thank you!

(Çalışma Koşulları)

I must to study chmistry.All friends go to our hOUSES but I can't go! We have lots of exams. So, we will study.

Dilbilgisi

I2m exciting. Later, lesson was English Lesson was very funny passive voice. I understand but I'm not sure

Sınıfın Yabancı Dil Dersine Karşı Tutumu

Our class love English. We are sure English was worse and worse.

Araçsal Güdülenme

I don't want to study for lessons but I must do. It's very bad. Because, I hope, English will be 5.(I hope).

(DO)**Birleşimci Güdülenme**

Friday's and all week's best lesson is sport lesson. It was very funny.

I'm little relaxing when I talk with you. Was a maths. It was very hard...

Friday, my favorite day you know. It's last day of the week! That day we didn't do anything special. It was monotone ...It passed good.

Diğer Etkenler(Yorgunluk-Uykusuzluk- Yatılı Okul Koşulları)

Because there is an influenza epidemic everywhere. Stay good, you made from wood! Worst day of the year. I was a little sick, so those didn't pass very perfect But I'm sneezing

Ders Yoğunluğu

I don't like school very much. Because I'm busy. I'm happy because I have changed my study plan. There are a lot of exams at last two weeks. So I'm bored. It looks like I'm swimming in an exam ocean. There are 9 exams

Tuesday, we ate foods of my mother. They were good.

Araçsal Güdülenme

But I'm sneezing.

But if take good notes from these I will be happy.

Etkinlikler- Okuma- Çoklu Küme Çalışmaları-Sınıf Rekabeti- Öğretmen Etkeni

Did a story-card exercise. A story about that. It was funny and I think we are the best group.

Our teacher liked it. And she chose our story for the best.

(MER)**Kaygı- Belirsizliğe Karşı Dayanıklılık**

Today, we took a test in English lesson. I felt like very bad. After the exam. Because, my Quiz was very very very bad.

Dinleme

We, listened to cassette, in second English lesson. I'm happy at the moment.

Aile Özlemi

Because I will stay in my Hülya aunt's home Now, I am happy and sad.

My chemistry teacher is very happy. My exam was very very bad.

I will be happy because I will be studying at biology exam. Today, was very normal. But match lesson was some bad. Because I don't do one question at the blackboard.

Birleşimci Güdülenme

Today, I become aware of anything. I like English lesson. We are going to have an exam of English. But, I am not stressed anyway.

Bahadır made a clever joke very good. And we were amused.

After, I finished to write diary, I am going to study English and then, I am going to bed.

I don't like lesson. And, I got five from biology.

Araçsal Güdülenme

My English exam wasn't good I wan't to get 5. from Englishbut, unfortuotely. I won't able to get five. I will study unil at the midnight. If I get five, I be pleased with.I hope, get five.Today was bad. Because, I learned to got four from English exam and I was upset. I studied English exam very much, but I couldn't got five any way.

Dilbilgisi

In the second English lesson, we learned simple past perfect tense. We did practice abaot simple past perfect and simple present perfect, present perfect progressive tenses.

Sözcük Bilgisi- İkili Küme Çalışmaları

We did diolog. Abaut subject. I learned some new words. I learned new words . designer-wordrobe – dye navy- fashinable

Birleşimci Güdülenme

I like English lesson.
I love my friends
I love my school BECAUSE I LOVE MY LIFE

Arkadaş Etkisi

My connection between my friend started to develop.

Ders Yoğunluğu

It looks like, I will be doing homework allnight Bye! I bored, when I mean lessons. I am not want to study lesson in the religious festival I mean to change my school again. Because this school's lessons are very compelling and my exour ae very

Çeviri-Sınıf Etkinlikleri-Çoklu Küme

Atatürk died, to was found in New york times. This writting was very very hard. While, Elçin,Nergis and I has doing a translation, Elçin to had a stomach ache And Elçin went to hospital. .Anyway, we read our transltion about Mustafa Kemal Atatürk in the first English lesson. B but,I mean to under stand, after did practise about the infinitive verbs.

Kaygı- Araçsal Güdülenme

I think, English is the most hard lesson . I can't speak English very much, So, I couldn't advance to English . friends could advence very much. I be upset for can't be as good as my friends I study very much, but I don't get 5 my all exam any way Why? I don't kow.
If. You know, you say me, too I am happy. Now. Because I am home at the moment. At the some time ,I am unhappy. Because I will having an exam from biology . So I will studying To biology all the next weekend.
There is my biology exam, tomorrow So, I have to study to biology.
I couldn't see my friends last weekend. So I must see them to weekend. But, I will having exam from matchs.So, peihops, I can't go with my old friends.

Öğretmen Etkeni- Ödev Etkeni

N. teacher is very good person. I do my homework after every English lesson.
We had English exam in the first English lesson.The lesson was very funny.”
“I decided to love my teachers. I love my all teacher. But, especially, Gülay teacher Neşe teacher and Emine teacher. I love my family.I love my friends.I love my teacher.I love my school.I love everything.”

(Okuma- öğrenme stratejileri- Ders yoğunluğu- Donanımsal Koşullar)

I do practise which in the grammer, activity and course books. Sometimes, I study new words which I don't understand Most important, I write my English diary.
Addition, I read the English story books. (But, I haven't times, for I sometimes do that)
If my exams are very bad,I am happy. Addition, I will have a lot of exam, next weekend So, I am upset a little. I am watching TV. At the moment. I wasn't watching TV. For alog time So I feel like very happy. I hope it doesn't be tomorrow any time Because, I like very relax and no stress and very happy

(Kaygı)

“I studied very much to this exam. But, I couldn't not very upset .But, I today my che.
There are my biology exam. But, this exam,is most important exam”

“We read our translation about mustafa kemal atatürk in the first lesson” November 17th, 2004

(Çeviri)

I study very much, but I don't get five my all exam anyway. Why? I don't know...” november 23th 2004

(Kaygı)

I think English is the most hard lesson in the school, I can't speak very much, I be upset. So I couldn't advance to English. November 19th, 2004

(Strateji ve Teknikler)

I will going to cinema with my old friends. I wrote you, I missed them” December 3rd, 2004

“I do my homework after every english lesson.

I do practice which in the gammer, activity and coursebooks.

Sometimes I study new words which I don't understand.

Most important, I write my English diary.

Addition, I read the English story”)

(Öğretmen-Veli İlişkisi)

There are guardian assembly in the weekend. I hope my English teacher isn't going to say this to my father.

(DEN)

Sözcük Bilgisi

I'am teacing new words

I feel bad because I had a mat exam

Strateji Ve Teknikler

I repeat old subject

Uykusuzluk

I was sleepless

I was happy I need very sleep

I need very sleep because I didn't sleep early

I was sleepless

Today I was tired

I didn't sleep early

I need sleeping

Birleşimci Güdülenme

I Studying English

More difficult lesson

I should study English

Neşe teacher is my favorite teacher However my english teacher didn't love

Me sometimes in order to I forgot doing my homework

Because some frierd fight

Diğer Etkenler

Today I was tired and angry because physics exam isn't good. I lose my old diary

Kurumsal Etkenler

Atatürk Fen Lisesi lessons are very very hard I think I study very hard.

Today I was very happy It is hard school

Yemek

I mustn't eat school food

So my family was upset

I study my lesson everytime(yazım yalınışı)

Good by my diary

(perihan teacher)

Was very very fast We can't reach to Perihan teacher.

However I urdcistood this subject easily.

(EN)

Isı/Işık

At the night our room was very cold and I felt cold.

Kaygı

Subjects were very hard, I was feeling very tired so I didn't understand anything in the Mats lesson. Later we had two chemistry lesson. Because N. Teacher said that "you don't study and I gave you only 4 at the end year". I didn't like it.

It was very easy but I did some little mistakes so I think my teacher will be angry with me. I am tired I don't like studying.

Birleşimci Güdülenme

I like English. But my best lesson English amused my face. My quiz was better then all of my exams. Atatürk had died. This is the reason of my sadness. We love him forever. Festival today. I couldn't concentrate./ November 10th, 2005

Yöntem Bilgisi

Because, I think I know a big part of grammer but my vocabulary is shorted. So exercises which like we did today is the best method for developing myself in my opinion.

Kurumsal (okul/yatılılık) Etkisi

This scool has been advantageus for me about a matter.

In here I really love myself since I come this school.

Your are getting selfish (EN)

Be coreful!

Don't do it.Don't change

Öğretmen Etkisi-Birleşimci Güdülenme

I should thank to my teacher, I liked English.

(I am not doing self shness) but she worked for my English.

Think you my teacher.

Uygulama-Konuşma

I showed very important developmant today and I joined to English lesson.

Because we oresented our book plots and I like this more than classic lessons.

So I waws excited for my plot

This lesson is very advantageus for me.

Ders Yoğunluğu

Today I'm very tired because of all of the week here is I am usullay tired because I didn't study last year for LGS but here I study too hard but I don't take enough mark for me

I got low marks and I don't like this.

The English lesson.I wasn't bored but I wasn't interested with lesson!

Araçsal Güdülenme

Confess that I am bored in the English lessons but I know that I must study English for my future.

For TOEFL Be sure I want the goodness for you. Thank you teacher! We should know English, foreign languages of course.

Ödev ve Uygulama

Today our teacher checked our homework and we did some practise. We study vocabularies and dialogues. But the most advantageous method is presentations, like we do sometimes.

I was unhappy because I can't find any tips for writing.

Ödev- öğretmen etkeni

Today our teacher checked our homework and we did some practise. We read dialogues and vocabulary

Kaygı- okul (kurum etkeni)

I'm happy today. Not much may be, but in here person can't be happy every time.

Aile Özlemi

I don't know its reason but I miss my home a lot this week. At home I feel relaxed and happy. I can't study much at the weekends because of it. Anyway, I should go to bed.

Sınıf Etkinlikleri- İlgi

Today , another group wrote their story and I understood that when I read the story our characters and names were wonderful

Sınıf dinamizmi- sınıf rekabeti

In the english lesson, our teacher gave me some cards with pictures and we wrote a story with groupmates.

Today we read, only but our story was very interesting like a Turkish film. I think activities like we did today are much funnier than activities of book.

Kaynakça / Göndermeler

- Basano, S. (1986). "Helping learners adapt to unfamiliar methods" *English Language Teaching Journal*, 40(1), s.13-19.
- Başaran, İ.E.(1994). *Eğitim Psikolojisi-Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri*.Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Bernat, E. ve Gvozdenko, I . (2005). "Beliefs about Language Learning: Current Knowledge, TESL-EJ, 9 (1),s.1-21.
- Pedagogical Implications, and New Research Directions": TESL-EJ, 9(1), (s.1-12).
- Biggs, John (1990). "Teaching for Desired Learning Outcomes" Handbook of Educational Ideas and Practices içinde (ed.). London: Nobel Entwistle, Routledge.
- Breen, M.P. (Ed.), 2001. *Learner contributions to language learning: New directions in research*. Harlow, Essex: Pearson Education Limited.
- Brown, H.D. (1999) "Cognitive and Affective Characteristics of Good Language Learners," C.A. Henning, ed., *Proceedings of the Los Angeles Second Language Research Forum* içinde Los Angeles:UCLA Department of English (TESL).
- Brown, H.D. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching*.Addison Wesley: Longman, Inc.
- Chawhan, L., & Oliver, R. (2000). What beliefs do ESL students hold about language learning?" TESOL , 10(1), s. 20-26.
- Demircan,Ömer (2000). *İletişim ve Dil Devrimi*,Yaylım Matbaası: Cağaloğlu.
- Erdoğan, İ.; Alemdar, Korkmaz (1990). *İletişim ve Toplum: Bilgi y*.
- Gardner, R. (1985). *Social Psychology and Second Language Learning: The role of attitudes and motivation*. London: Edward Arnold.(s.183-4)
- Horwitz, E.K. (1999). "Cultural and situational influences on foreign language learners' beliefs about language learning: A Review of BALLI Studies [Special Issue]". *System*, 27, s. 557-576.
- Kasatura, İ. (1991). *Okul Başarısı'ndan Hayat Başarısı'na:Başarıyı Etkileyen Etmenler*., İstanbul : Altın Yayınevi.
- Kincheloe, Steinberg,Villaverde(1999).*Rethinking Intelligence*.USA: Routledge Press.
- Krashen, S. (1976). "Formal and Informal Linguistic Environments in Language Learning and Language Acquisition," TESOL Quarterly, 10, s.157-168.
- Krashen, S. (1977a). "The Monitor Model for Adult Second Language Performance," M. Burt, H. Dulay, and M. Finocchiaro, eds.içinde, Viewpoints on English as a Second Language. New York: Regents.

- Krashen, S. (1977b). "Some Issues Relating to the Monitor Model", 11. yıl TESOL Convention'da sunulan çalışma, Miami Beach, Fla., April 26-May 1.
- Larsen-Freeman ve Long (1991) *An Introduction to Second Language Acquisition Research*. London: Longman
- Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği-10 Ocak 1999-sayı:23579 s. 14-21 (Resmi Gazete).
- Morgan, C. (1980). *Psikolojiye Giriş*. Ankara: Meteksan Yayınları
- Morgan, C. (1993). "Attitude Change and foreign language culture learning". *Langage Teaching*, 26, 63-75.
- Nunan, D.(1991). *Language Teaching Methodology*. Boston: Prentice Hall Int.
- Ormrod, J.E. (2003). *Educational Psychology: Developing Learners*: Merrill Prentice Hall
- Sarasin, L.C. (1999).*Learning Style Perspectives:Impact in the classroom*:Atwood Publishing
- Schumann, John H. (1997). *The Neurobiology of Affect in Language*. Los Angeles: Blackwell Publishers.
- Schumann, John H.(1978). "Social and Psychological Factors In Second Language Acquisition", Jack C. Richards (Author) içinde 1978 *Understanding Second and Foreign Language Learning*. Rowley: Newbury House Publishers,
- Skehan, P.(1989) *Individual Differences in Second Language Learning*: Edward Arnold.
- Slavin, R.E. (2003) *Educational Psychology: Theory and Practice*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Spolsky, B. (1989) *Conditions for Second Language Learning*: OUP.
- Stern, H.H. (1983). *Fundamental Concepts of Language Teaching*: O.U.P. (s. 309).
- Sternberg, R.J. and Williams W.M. (2002). *Educational Psychology*: Allyn & Bacon A Pearson Education Company.
- Tan, Hasan. (1996).*Verimli Ders Çalışma ve Hayata Hazırlanma*: Alkım Kitapevi.
- Tezcan, Mahmut (1997). *Eğitim Sosyolojisi*: Ankara.
- Ülgen, G.1997. *Eğitim Psikolojisi*: Alkım Yayınevi.
- Williams ve Sternberg. (2003). *Educational Psychology* : Pearson Educations, Inc.
- Yavuzer, Yasemin vd.(Zekeriya Demir, Mustafa Çalışkan) (2001). *Gelişim ve Öğrenme: Eğitimin Psikolojik Temelleri*. Konya: Micro Yayınları.